

ព្រះ
ច្រៀតបិណ្ឌបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិណ្ឌ
យមក ទុតិយភាគ

៨៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៩

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចនៈស្រីស្រស់ ។

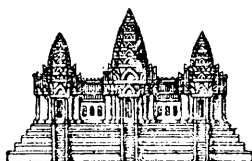
ថតស្តានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សារ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងទឹកក្រវែលអំពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ព្រិចទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សារ៉ា ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និង ឧបាសិកា យុន សុនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និង លោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេរី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា រ៉ាវី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៊ាន សុគន្ធានីន និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធី (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និង លោក ខួត សេរីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និង លោកស្រី ធួរៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះចៅ ព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា រ៉ាន់ លុយ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុខ័ណ្ឌ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

១២៖
 ក្រែបដកច្បាប់
 និង
 សេចក្តីប្រែប្រួលការសាងសង់
 អគារប្រជាជន
 យបក ខុតិយភាគ

៨៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ត.ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្ដល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការម្នាក់ថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមិត្តរួមរស់ !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមិត្តរួមរស់ !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនៃព្រះបាទ " ក្រុងជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចក្រព្រឹត្តិភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដ៏ធំ ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីការព្រះបរមត្រូ មិត្តមិត្តាប្រាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជាដំណើរការបញ្ចេញចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាកត្តាតាននៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនព្វត្ថបក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大藏經）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team :

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិជម្ពីរជក

យមក ធីតិយភាគ

៨៨

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ

យមកស្ស ទុតិយោ ភាគោ

ជាតយមកំ

បណ្ឌិតិវិវា

[១] អដ្ឋាស ធាតុយោ ចក្កធាតុ សោតធាតុ
យានធាតុ ដីវាធាតុ កាយធាតុ រូបធាតុ សទ្ធាតុ
កន្ធាតុ រាសធាតុ ដេដ្ឋព្វធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ
សោតវិញ្ញាណធាតុ យានវិញ្ញាណធាតុ ដីវាវិញ្ញាណ-
ធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណ-
ធាតុ ធម្មធាតុ ។

ឱទ្ធេសវិវា

[២] ចក្ក ចក្កធាតុ ចក្កធាតុ ចក្ក ។ សោតំ
សោតធាតុ សោតធាតុ សោតំ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញា-
ណំ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ចក្កវិញ្ញា-
ណំ ។ បេ ។ មនោ មនោធាតុ មនោធាតុ មនោ ។
មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ
មនោវិញ្ញាណំ ។ ធម្មា ធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ធម្មា ។

អភិធម្មបិដក

យមក ទុតិយភាគ

ជាតយមកៈ

បណ្ឌិតិវិវៈ

(១) ធាតុ ១៨ គឺ ចក្ខុធាតុ ១ សោតធាតុ ១ ឃានធាតុ ១ ដង្ហ-
ធាតុ ១ កាយធាតុ ១ រូបធាតុ ១ សទ្ធាតុ ១ គន្ធុធាតុ ១ វេសធាតុ ១
ដោដ្ឋធាតុ ១ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ១ សោតវិញ្ញាណធាតុ ១ ឃានវិញ្ញា-
ណធាតុ ១ ដង្ហវិញ្ញាណធាតុ ១ កាយវិញ្ញាណធាតុ ១ មនោធាតុ ១
មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មធាតុ ១ ។

ឧទ្ទេសវិវៈ

(២) ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុ ។ សោតៈ
ហៅថាសោតធាតុ សោតធាតុ ហៅថាសោតៈ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។
មនៈ ហៅថាមនោធាតុ មនោធាតុ ហៅថាមនៈ ។ មនោវិញ្ញាណ
ហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។
ធម៌ ហៅថាធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ហៅថាធម៌ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣) ន ចក្កំ ន ចក្កុជានុ ន ចក្កុជានុ ន ចក្កុ ។ ន សោតំ ន សោតុជានុ ន សោតុជានុ ន សោតំ ។ បេ ។ ន ចក្កវិញ្ញាណំ ន ចក្កវិញ្ញាណុជានុ ន ចក្កវិញ្ញាណុជានុ ន ចក្កវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ន មនោ ន មនោជានុ ន មនោជានុ ន មនោ ។ ន មនោវិញ្ញាណំ ន មនោវិញ្ញាណុជានុ ន មនោវិញ្ញាណុជានុ ន មនោវិញ្ញាណំ ។ ន ធម្មោ ន ធម្មុជានុ ន ធម្មុជានុ ន ធម្មោ ។

(៤) ចក្កំ ចក្កុជានុ ជាត្វ^(១) សោតុជានុ ។ បេ ។ ចក្កំ ចក្កុជានុ ជាត្វ ធម្មុជានុ ។ យថា អាយតនយមកេ ចក្កំ ពន្លឺតំ^(២) ឯវមិទ^(៣) ចក្កំ ពន្លឺតតំ ។

(៥) ន ចក្កំ ន ចក្កុជានុ ន ជាត្វ ន សោតុជានុ ។ ន ចក្កំ ន ចក្កុជានុ ន ជាត្វ ន ឃានុជានុ ។ បេ ។ ន ចក្កំ ន ចក្កុជានុ ន ជាត្វ ន ធម្មុជានុ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ធម្មុជានុ ន ជាត្វ ន ចក្កុជានុ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ធម្មុជានុ ន ជាត្វ ន មនោវិញ្ញាណុជានុ ។ ចក្កំ ពន្លឺតតំ ។

១ ម. ជាត្វ ។ ២ ម. ពន្លឺ ។ ៣ ម. ឥន្ទ្រស្រោ ឥន្ទ្រ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ មិនមែនចក្ខុធាតុ មិនហៅ
 ថាចក្ខុ ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុ មិនមែនសោតធាតុ
 មិនហៅថាសោតៈ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មិន
 មែនមនៈ មិនហៅថាមនោធាតុ មិនមែនមនោធាតុ មិនហៅថាមនៈ ។
 មិនមែនមនោវិញ្ញាណ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុ មិនមែនមនោ-
 វិញ្ញាណធាតុ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថា
 ធម្មធាតុ មិនមែនធម្មធាតុ មិនហៅថាធម៌ ។

(៤) ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតធាតុ
 ។ បេ ។ ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម្មធាតុ ។
 ចក្រ ដែលលោកចង ក្នុងអាយតនយមកៈ យ៉ាងណា ចក្រ ដែល
 លោកចង ក្នុងធាតុយមកៈនេះ យ៉ាងនោះដែរ ។

(៥) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ
 មិនហៅថាសោតធាតុ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ មិនមែនធាតុ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថា
 ចក្ខុធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុ ។ បេ ។ មិន
 មែនធម៌ មិនហៅថាធម្មធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុ-
 ធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធម្មធាតុ មិនមែនធាតុទាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ចក្រ បណ្ឌិតឧប្ប័ជ្ជ ។

ធាតុយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស ឧទ្ទេសោ

(៦) ចក្ខុ ឆានុ ឆានុ ចក្ខុ ។ សោតំ ឆានុ
 ឆានុ សោតំ ។ យានំ ជីវ្ហំ កាយោ រូបំ សន្តោ
 កន្តោ រសោ ដោដ្ឋព្វោ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឆានុ ឆានុ
 ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ សោតវិញ្ញាណំ ឆានុ ឆានុ សោតវិញ្ញា-
 ណំ ។ យានវិញ្ញាណំ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ ។
 មនោ ឆានុ ឆានុ មនោ ។ មនោវិញ្ញាណំ ឆានុ
 ឆានុ មនោវិញ្ញាណំ ។ ធម្មោ ឆានុ ឆានុ ធម្មោ ។

(៧) ន ចក្ខុ ន ឆានុ ន ឆានុ ន ចក្ខុ ។
 ន សោតំ ន ឆានុ ន ឆានុ ន សោតំ ។ ន
 យានំ ន ជីវ្ហំ ន កាយោ ន រូបំ ន សន្តោ ន កន្តោ
 ន រសោ ន ដោដ្ឋព្វោ ។ ន ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ឆានុ
 ន ឆានុ ន ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ ន សោតវិញ្ញាណំ
 ន យានវិញ្ញាណំ ន ជីវ្ហវិញ្ញាណំ ។ ន កាយ-
 វិញ្ញាណំ ន ឆានុ ន ឆានុ ន កាយវិញ្ញាណំ ។
 ន មនោ ន ឆានុ ន ឆានុ ន មនោ ។

ធាតុយមកៈ បណ្ណតិវារៈ ខុទ្ទេស

(៦) ចក្ខុ ហៅថាធាតុ ធាតុ ហៅថាចក្ខុ ។ សោតៈ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតៈ ។ ច្រមុះ អណ្ណាត កាយ រូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ សោតវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតវិញ្ញាណ ។ យានវិញ្ញាណ ជីវ្ហវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ។ មនៈ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាមនៈ ។ មនោវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ ធម៌ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម៌ ។

(៧) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុ ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាសោតៈ ។ មិនមែនច្រមុះ មិនមែនអណ្ណាត មិនមែនកាយ មិនមែនរូប មិនមែនសំឡេង មិនមែនក្លិន មិនមែនរស មិនមែនផោដ្ឋព្វៈ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ មិនមែនសោតវិញ្ញាណ មិនមែនយានវិញ្ញាណ មិនមែនជីវ្ហវិញ្ញាណ ។ មិនមែនកាយវិញ្ញាណ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាកាយវិញ្ញាណ ។ មិនមែនមនៈ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន មនោវិញ្ញាណំ ន ឆាតុ ន ឆាត្វ ន មនោវិញ្ញា-
ណំ ។ ន ធម្មោ ន ឆាតុ ន ឆាត្វ ន ធម្មោ ។

(៨) ចក្កំ ឆាតុ ឆាត្វ សោតំ ។ បេ ។ ចក្ក-
ឆាតុ ឆាត្វ ធម្មោ ។ បេ ។ ធម្មោ ឆាតុ ឆាត្វ
ចក្កំ ។ បេ ។ ធម្មោ ឆាតុ ឆាត្វ មនោវិញ្ញាណំ ។
ចក្កំ ពន្លឹតតំ ។

(៩) ន ចក្កំ ន ឆាតុ ន ឆាត្វ ន សោតំ ។
ន ចក្កំ ន ឆាតុ ន ឆាត្វ ន ឃានំ^(១) ។ បេ ។
ន ចក្កំ ន ឆាតុ ន ឆាត្វ ន ធម្មោ ។ បេ ។ ន ធម្មោ
ន ឆាតុ ន ឆាត្វ ន ចក្កំ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន
ឆាតុ ន ឆាត្វ ន មនោវិញ្ញាណំ ។ ចក្កំ ពន្លឹតតំ ។

ឧទ្ទេសវារោ^(២) ។

និទ្ទេសវារោ^(៣)

[១០] ចក្កំ ចក្កឆាតុតិ ។ ទិព្វចក្កំ បញ្ញាចក្កំ

១ ឧ. ន ឆាតុ ន ធម្មោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ឧទ្ទេសវារំ និដ្ឋិតន្តំ ទិស្សតិ ។ ម.

ឧទ្ទេសវារោ នត្ថិ ។ ៣ ឧ. បណ្ណត្ថិវារោតិ ទិស្សតិ ។ ម. និទ្ទេសវារោ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនមនោវិញ្ញាណ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិន
ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុ
ទាំងឡាយ មិនហៅថាធម៌ ។

(៨) ចក្ខុ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតៈ ។ បេ ។
ចក្ខុ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម៌ ។ បេ ។ ធម៌ ហៅថា
ធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាចក្ខុ ។ បេ ។ ធម៌ ហៅថាធាតុ ធាតុ
ទាំងឡាយ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

(៩) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិន
ហៅថាសោតៈ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំង-
ឡាយ មិនហៅថាយានៈ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិន
មែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម៌ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅ
ថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុ ។ បេ ។ មិនមែន
ធម៌ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។
ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

ចប់ឧទ្ទេសវិវាទៈ ។

និទ្ទេសវិវាទៈ

(១០) សួរៈ ចក្ខុ ហៅថាធាតុឬ ។ ឆ្លើយៈ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ

ធាតុយមកេ បណ្ណតិវារ្យ្យ និរុទ្ទេសោ

ចក្ខុ ន ចក្ខុធាតុ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុ ចេវ ចក្ខុធាតុ
 ច ។ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុតិ ។ អាមន្តា ។ សោតំ
 សោតធាតុតិ ។ ទិព្វសោតំ វណ្ណសោតំ សោតំ ន
 សោតធាតុ សោតធាតុ សោតញ្ចេវ សោតធាតុ
 ច ។ សោតធាតុ សោតន្តិ ។ អាមន្តា ។ យានំ
 យានធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ យានធាតុ យានន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ជីវ្ហិយំ យានធាតុសទិសោ ។ កាយោ
 កាយធាតុតិ ។ កាយធាតុ វេយ្យា អវសេសោ
 កាយោ កាយោ ន កាយធាតុ កាយធាតុ កា-
 យោ ចេវ កាយធាតុ ច ។ កាយធាតុ កាយោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ រូបធាតុតិ ។ រូបធាតុ វេយ្យា
 អវសេសំ រូបំ រូបំ ន រូបធាតុ រូបធាតុ រូបញ្ចេវ
 រូបធាតុ ច ។ រូបធាតុ រូបន្តិ ។ អាមន្តា ។ សន្នោ
 យានសទិសោ ។ កន្នោ កន្នធាតុតិ ។ សីល-
 កន្នោ សមាធិកន្នោ បញ្ញាកន្នោ កន្នោ ន កន្នធាតុ
 កន្នធាតុ កន្នោ ចេវ កន្នធាតុ ច ។ កន្នធាតុ កន្នោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ វសោ វសធាតុតិ ។ អន្តរសោ

ធាតុយមកៈ បណ្ណតិវារៈ និទ្ទេស

ហៅថាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ឯចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុផង ហៅថា
 ចក្ខុធាតុផង ។ ចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុប្ប ។ អើ ។ សោតៈ ហៅថាសោ-
 តធាតុប្ប ។ ទិព្វសោតៈ តណ្ហាសោតៈ ហៅថាសោតៈ មិនហៅថា
 សោតធាតុទេ ឯសោតធាតុ ហៅថាសោតៈផង ហៅថាសោតធាតុផង ។
 សោតធាតុ ហៅថាសោតៈប្ប ។ អើ ។ ឃានៈ ហៅថាឃានធាតុប្ប ។
 អើ ។ ឃានធាតុ ហៅថាឃានៈប្ប ។ អើ ។ ជីវ្ហ ដូចគ្នានឹងឃានធាតុ ។
 កាយ ហៅថាកាយធាតុប្ប ។ កាយដ៏សេស វៀរលែងកាយធាតុចេញ
 ហៅថាកាយ មិនហៅថាកាយធាតុទេ ឯកាយធាតុ ហៅថាកាយផង
 ហៅថាកាយធាតុផង ។ កាយធាតុ ហៅថាកាយប្ប ។ អើ ។ រូប
 ហៅថារូបធាតុប្ប ។ រូបដ៏សេស វៀរលែងរូបធាតុចេញ ហៅថារូប
 មិនហៅថារូបធាតុទេ ឯរូបធាតុ ហៅថារូបផង ហៅថារូបធាតុផង ។
 រូបធាតុ ហៅថារូបប្ប ។ អើ ។ សទ្ធៈ ដូចគ្នានឹងឃានៈ ។ គន្ធៈ
 ហៅថាគន្ធាតុប្ប ។ សីលគន្ធៈ សមាធិគន្ធៈ បញ្ញាគន្ធៈ ហៅថា
 គន្ធៈ មិនហៅគន្ធាតុទេ ឯគន្ធាតុ ហៅថាគន្ធៈផង ហៅថាគន្ធាតុ
 ផង ។ គន្ធាតុ ហៅថាគន្ធៈ ប្ប ។ អើ ។ រស ហៅថារសធាតុប្ប ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ រសោ ន រសធាតុ រសធាតុ
 រសោ ចេវ រសធាតុ ច ។ រសធាតុ រសោតិ ។
 អាមន្តា ។ ដោជ្ជព្រា យានសង្ខារោ ។ ចក្កវិញ្ញា-
 ណំ ចក្កវិញ្ញាណធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញា-
 ណធាតុ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ យានវិញ្ញាណំ ជីវិតវិញ្ញាណំ កាយ-
 វិញ្ញាណំ ។ មនោ មនោធាតុតិ ។ មនោធាតុ វេ-
 បេត្វា អវសេសោ មនោ មនោ ន មនោធាតុ ម-
 នោធាតុ មនោ ចេវ មនោធាតុ ច ។ មនោធាតុ
 មនោតិ ។ អាមន្តា ។ មនោវិញ្ញាណំ មនោ-
 វិញ្ញាណធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ
 មនោវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មោ ធម្មធាតុតិ ។
 ធម្មធាតុ វេបេត្វា អវសេសោ ធម្មោ ធម្មោ ន
 ធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ធម្មោ ចេវ ធម្មធាតុ ច ។
 ធម្មធាតុ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។

[១០] ន ចក្ក ន ចក្កធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន

អភិធម្មបិដក យមកៈ

អត្ថរស ធម្មរស វិមុត្តិរស ហៅថារស មិនហៅថារសធាតុទេ ឯរស-
 ធាតុ ហៅថារសផង ហៅថារសធាតុផង ។ រសធាតុ ហៅថារសឬ ។
 អើ ។ ដោយដូច្នេះ ដូចគ្នានឹងឃានៈ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។
 សោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ជីវ្ហវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ។
 មនៈ ហៅថាមនោធាតុឬ ។ មនៈដ៏សេស វៀរលែងមនោធាតុចេញ
 ហៅថាមនៈ មិនហៅថាមនោធាតុទេ ឯមនោធាតុ ហៅថាមនៈផង ហៅ
 ថាមនោធាតុផង ។ មនោធាតុ ហៅថាមនៈឬ ។ អើ ។ មនោវិញ្ញាណ
 ហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុឬ ។ អើ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាមនោ-
 វិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ធម៌ ហៅថាធម្មធាតុឬ ។ ធម៌ដ៏សេស វៀរ
 លែងធម្មធាតុចេញ ហៅថាធម៌ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ឯធម្មធាតុ ហៅ
 ថាធម៌ផង ហៅថាធម្មធាតុផង ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធម៌ឬ ។ អើ ។

(១១) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ ឬ ។ អើ ។ មិនមែន

ធាតុយមកេ បណ្ណតិវាស្ស និទ្ទេសោ

ចក្ខុធាតុ ន ចក្ខុតិ ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ន ចក្ខុ-
 ធាតុ ចក្ខុ ចក្ខុញ្ច ចក្ខុធាតុញ្ច វេបេត្វា អវសេសំ ន
 ចេវ ចក្ខុ ន ច ចក្ខុធាតុ ។ ន សោតំ ន សោតធា-
 ត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន សោតធាតុ ន សោតន្តិ ។
 ទិព្វសោតំ វិញ្ញាសោតំ ន សោតធាតុ សោតំ
 សោតញ្ច សោតធាតុញ្ច វេបេត្វា អវសេសំ ន ចេវ
 សោតំ ន ច សោតធាតុ ។ ន យានំ ន យានធា-
 ត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន យានធាតុ ន យានន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ យំ សន្តិភំ ឧកតោ អាមន្តា ។ ន ជីវ្ហា
 ។ បេ ។ ន កាយោ ន កាយធាតុតិ ។ អាមន្តា ។
 ន កាយធាតុ ន កាយោតិ ។ កាយធាតុ
 វេបេត្វា អវសេសោ កាយោ ន កាយធាតុ
 កាយោ កាយញ្ច កាយធាតុញ្ច វេបេត្វា អវសេ-
 សោ ន ចេវ កាយោ ន ច កាយធាតុ ។ ន
 រូបំ ន រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន រូបធាតុ ន
 រូបន្តិ ។ រូបធាតុ វេបេត្វា អវសេសំ រូបំ ន រូបធាតុ

ធាតុយមកៈ បណ្តតិវារៈ និរុទេស

ចក្ខុធាតុ មិនហៅថាចក្ខុឫ ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ចាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ
ហៅថាចក្ខុ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងចក្ខុនិងចក្ខុធាតុចេញ មិនហៅថា
ចក្ខុផង មិនហៅថាចក្ខុធាតុផង ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុ
ឬ ។ អើ ។ មិនមែនសោតធាតុ មិនហៅថាសោតៈឬ ។ ទិព្វសោតៈ
តណ្ហសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុទេ ហៅថាសោតៈ ធម្មជាតិ ដ៏
សេស វៀរលែងសោតៈ និងសោតធាតុចេញ មិនហៅថាសោតៈផង
មិនហៅថាសោតធាតុផង ។ មិនមែនឃានៈ មិនហៅថាឃានធាតុឬ ។
អើ ។ មិនមែនឃានធាតុ មិនហៅថាឃានៈឬ ។ អើ ។ ពាក្យណា
ដែលលោកបំប្រញំហើយ (ពាក្យនោះ) មានអាមន្តា ពីរលើក ។ មិនមែន
ជីវ្ហ ។ បេ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថាកាយធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែន
កាយធាតុ មិនហៅថាកាយឬ ។ កាយដ៏សេស វៀរលែងកាយធាតុ
ចេញ មិនហៅថាកាយធាតុទេ ហៅថាកាយ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរ
លែងកាយនិងកាយធាតុចេញ មិនហៅថាកាយផង មិនហៅថាកាយធាតុ
ផង ។ មិនមែនរូប មិនហៅថារូបធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែនរូបធាតុ មិន
ហៅថារូបឬ ។ រូបដ៏សេស វៀរលែងរូបធាតុចេញ មិនហៅថារូបធាតុទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

រូបំ រូបញ្ច រូបធាតុញ្ច វេយ្យាត្វា អវសេសំ ន ចេវ រូបំ
 ន ច រូបធាតុ ។ ន សន្តោ ។ វេ ។ ន កន្តោ ន
 កន្ធាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន កន្ធាតុ ន កន្ធាតិ ។
 សីលកន្តោ សមាធិកន្តោ បញ្ញាកន្តោ ន កន្ធាតុ
 កន្តោ កន្ធិញ្ច កន្ធាតុញ្ច វេយ្យាត្វា អវសេសោ ន ចេវ
 កន្តោ ន ច កន្ធាតុ ។ ន រសោ ន រសធា-
 ត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន រសធាតុ ន រសោតិ ។
 អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ន រសធាតុ រសោ
 រសញ្ច រសធាតុញ្ច វេយ្យាត្វា អវសេសោ ន ចេវ
 រសោ ន ច រសធាតុ ។ ន ដោដ្ឋញ្ច ។ វេ ។
 ន ចក្កវិញ្ញាណំ ន ចក្កវិញ្ញាណធាត្វតិ ។ អាមន្តា ។
 ន ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ន ចក្កវិញ្ញាណតិ ។ អាមន្តា ។
 ន សោតវិញ្ញាណំ ន យាទវិញ្ញាណំ ន ជីវ្ហវិញ្ញាណំ
 ន កាយវិញ្ញាណំ ។ ន មនោ ន មនោធាត្វតិ ។
 អាមន្តា ។ ន មនោធាតុ ន មនោតិ ។ មនោធា-
 តុ វេយ្យាត្វា អវសេសោ មនោ ន មនោធាតុ មនោ
 មនញ្ច មនោធាតុញ្ច វេយ្យាត្វា អវសេសោ ន ចេវ
 មនោ ន ច មនោធាតុ ។ ន មនោវិញ្ញាណំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ហៅថារូប ឯធម្មជាតិ ដ៏សេស វៀរលែងរូប និងរូបធាតុចេញ មិន
ហៅថារូបផង មិនហៅថារូបធាតុផង ។ មិនមែនសទ្ទៈ ។ បេ ។ មិន
មែនគន្លះ មិនហៅថាគន្លះធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែនគន្លះធាតុ មិនហៅថា
គន្លះឬ ។ សីលគន្លះ សមាធិគន្លះ បញ្ញាគន្លះ មិនហៅថាគន្លះធាតុទេ
ហៅថាគន្លះ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងគន្លះ និងគន្លះធាតុចេញ មិន
ហៅថាគន្លះផង មិនហៅថាគន្លះធាតុផង ។ មិនមែនរសៈ មិនហៅថារស-
ធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែនរសធាតុ មិនហៅថារសៈឬ ។ អត្តរស ធម្មរស
វិមុត្តិរស មិនហៅថារសធាតុទេ ហៅថារសៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរ
លែងរសៈ និងរសធាតុចេញ មិនហៅថារសៈផង មិនហៅថារសធាតុផង
មិនមែនផោដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញា-
ណធាតុ ឬ ។ អើ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ
ឬ ។ អើ ។ មិនមែនសោតវិញ្ញាណ មិនមែនឃានវិញ្ញាណ មិនមែន
ជីវវិញ្ញាណ មិនមែនកាយវិញ្ញាណ ។ មិនមែនមនៈ មិនហៅថាមនោ-
ធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែនមនោធាតុ មិនហៅថាមនៈឬ ។ មនៈ
ដ៏សេស វៀរលែងមនោធាតុចេញ មិនហៅថាមនោធាតុទេ ហៅថា
មនៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងមនៈ និងមនោធាតុចេញ មិន
ហៅថាមនៈផង មិនហៅថាមនោធាតុផង ។ មិនមែនមនោវិញ្ញាណ

ធាតុយមកេ បណ្ណតិវាស្ស និទ្ទេសោ

ន មនោវិញ្ញាណធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន មនោ-
 វិញ្ញាណធាតុ ន មនោវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន
 ធម្មោ ន ធម្មធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្មធាតុ
 ន ធម្មាតិ ។ ធម្មធាតុ វេបេត្វា អវសេសោ ធម្មោ
 ន ធម្មធាតុ ធម្មោ ធម្មញ្ញ ធម្មធាតុញ្ញ វេបេត្វា
 អវសេសោ ន ថេវ ធម្មោ ន ច ធម្មធាតុ ។

(១២) ចក្ខុ ចក្ខុធាតុតិ ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញា-
 ចក្ខុ ចក្ខុ ន ចក្ខុធាតុ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុ ថេវ
 ចក្ខុធាតុ ច ។ ធាតុ សោតធាតុតិ ។ សោតធាតុ
 ធាតុ ថេវ សោតធាតុ ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ
 ន សោតធាតុ ។ ចក្ខុ ចក្ខុធាតុតិ ។ ទិព្វចក្ខុ
 បញ្ញាចក្ខុ ចក្ខុ ន ចក្ខុធាតុ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុ ថេវ
 ចក្ខុធាតុ ច ។ ធាតុ យានធាតុ ។ បេ ។ ធាតុ
 ធម្មធាតុតិ ។ ធម្មធាតុ ធាតុ ថេវ ធម្មធាតុ ច
 អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន ធម្មធាតុ ។ យថា កាយ-
 តនយមកេ បណ្ណតិ ឯវំ ធាតុយមកេបិ បណ្ណតិ ។
 ចក្ខុំ ពន្លឺតតំ ។

ធាតុយមកៈ បណ្ឌិតិវៈ និទ្ទេស

មិនហៅថា មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ អើ ។ មិនមែនមនោវិញ្ញាណធាតុ
 មិនហៅថា មនោវិញ្ញាណ ឬ ។ អើ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថា
 ធម្មធាតុ ។ អើ ។ មិនមែនធម្មធាតុ មិនហៅថាធម៌ ។ ធម៌ដ៏សេស
 វៀវៃលងធម្មធាតុចេញ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ហៅថាធម៌ ឯសភាវៈ
 ដ៏សេស វៀវៃលងធម៌ និងធម្មធាតុចេញ មិនហៅថាធម៌ផង មិនហៅ
 ថាធម្មធាតុផង ។

(១២) ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ហៅថា
 ចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ឯចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុផង ហៅថាចក្ខុ-
 ធាតុផង ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតធាតុ ។ សោតធាតុ
 ហៅថាធាតុផង ហៅថាសោតធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ
 មិនហៅថាសោតធាតុទេ ។ ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញា-
 ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ឯចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុផង
 ហៅថាចក្ខុធាតុផង ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។
 ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម្មធាតុ ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅ
 ថាធម្មធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ។
 បណ្ឌិតិ ក្នុងពាយគនយមកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិតិ ក្នុងធាតុយមកៈ ក៏
 យ៉ាងនោះ ។ ចក្រ បណ្ឌិតតប្បិចង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៣) ន ចក្កំ ន ចក្កុជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។
 ន ជាតុ ន សោតជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន ចក្កំ ន
 ចក្កុជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន ជាតុ ន ហោនជាត្វ
 ។ បេ ។ ន ជាតុ ន ធម្មជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កំ
 ពន្លឺតតំ ។ សព្វេ អាមន្តា ឧកតោបិ សេសេបិ ។

(១៤) ចក្កំ ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ជាតុ ចក្កុជា-
 ត្វតិ ។ ចក្កុជាតុ ជាតុ ចេវ ចក្កុជាតុ ច អវសេសា
 ជាតុ ជាតុ ន ចក្កុជាតុ ។ សោតំ ជាត្វតិ ។ អាមន្តា
 ។ បេ ។ យានំ ជីវ្ហា កាយោ រូបំ សន្នោ កន្ធា រសោ
 ដោដ្ឋព្វោ ។ ចក្កុវិញ្ញាណំ ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ជាតុ
 ចក្កុវិញ្ញាណជាត្វតិ ។ ចក្កុវិញ្ញាណជាតុ ជាតុ ចេវ
 ចក្កុវិញ្ញាណជាតុ ច អវសេសា ជាតុ ជាតុ ន ចក្កុ-
 វិញ្ញាណជាតុ ។ សោតវិញ្ញាណំ យានវិញ្ញាណំ
 ជីវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ ។ មនោ ជាត្វតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ជាតុ មនោជាត្វតិ ។ មនោជាតុ ជាតុ ចេវ
 មនោជាតុ ច អវសេសា ជាតុ ជាតុ ន មនោជាតុ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[១៣] មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែន
ធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាសោតធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែនចក្ខុ មិន
ហៅថាចក្ខុធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាយាន-
ធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុឬ ។ អើ ។
ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។ តាមន្តា ទាំងអស់ មានពីរក៏មាន មានសេស
ក៏មាន ។

[១៤] ចក្ខុ ហៅថាធាតុឬ ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថា
ចក្ខុធាតុឬ ។ ចក្ខុធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាចក្ខុធាតុផង ពួកធាតុ
ដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ។ សោតៈ ហៅថា
ធាតុឬ ។ អើ ។ បេ ។ យានៈ ជីវ្ហ កាយ រូប សទ្ទៈ គន្លះ
សេៈ ផោដ្ឋន្ទៈ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុឬ ។ អើ ។ ធាតុទាំង-
ឡាយ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុឬ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាធាតុ
ផង ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិន
ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុទេ ។ សោតវិញ្ញាណ យានវិញ្ញាណ ជីវ្ហ-
វិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ។ មនៈ ហៅថាធាតុឬ ។ អើ ។ ធាតុទាំង-
ឡាយ ហៅថាមនោធាតុឬ ។ មនោធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាម-
នោធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាមនោធាតុទេ ។

ធាតុយមកេ បណ្ណតិវាស្ស និទ្ទេសោ

មនោវិញ្ញាណំ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ មនោ-
 វិញ្ញាណធាតុតិ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធាតុ ចេវ
 មនោវិញ្ញាណធាតុ ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន
 មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ធម្មោ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។
 ធាតុ ធម្មធាតុតិ ។ ធម្មធាតុ ធាតុ ចេវ ធម្មធាតុ
 ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន ធម្មធាតុ ។

(១៥) ន ចក្ខុ ន ធាតុតិ ។ ចក្ខុ វេបេត្វា
 អវសេសា ធាតុ ន ចក្ខុធាតុ ចក្ខុញ្ច ធាតុញ្ច
 វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ ចក្ខុ ន ច ធាតុ ។ ន
 ធាតុ ន ចក្ខុធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន សោតំ ន
 ធាតុតិ ។ សោតំ វេបេត្វា ។ បេ ។ យានំ វេបេ-
 ត្វា ជីវំ វេបេត្វា ។ បេ ។ ន កាយោ ន ធាតុតិ ។
 អាមន្តា ។ ន ធាតុ ន កាយធាតុតិ ។ អាមន្តា ។
 ន រូបំ ន ធាតុតិ ។ រូបំ វេបេត្វា ។ បេ ។ សុទ្ធី
 ភន្ធី រសំ វោដ្ឋតំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ
 យានវិញ្ញាណំ ជីវវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនំ ម-
 នោវិញ្ញាណំ វេបេត្វា ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ធាតុតិ ។
 អាមន្តា ។ ន ធាតុ ន ធម្មធាតុតិ ។ អាមន្តា ។

ធាតុយមកៈ បណ្ណត្តិវារៈ និទ្ទេស

មនោវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថា
 មនោវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថា
 មនោវិញ្ញាណធាតុផង ពួកធាតុ ដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថា
 មនោវិញ្ញាណធាតុទេ ។ ធម៌ ហៅធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ
 ហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាធម្មធាតុផង
 ពួកធាតុ ដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ។

(១៥) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ ពួកធាតុដ៏សេស វៀរ
 លែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ ឯធម្មវាគីដ៏សេស វៀរលែងចក្ខុ
 នឹងធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។ មិនមែនធាតុ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថា
 ធាតុប្ត ។ (ពួកធាតុដ៏សេស) វៀរលែងសោតៈចេញ ។ បេ ។ វៀរ
 លែងឃានៈ វៀរលែងជីវ្ហាចេញ ។ បេ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា
 ធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាកាយធាតុប្ត ។
 អើ ។ មិនមែនរូប មិនហៅថាធាតុប្ត ។ (ពួកធាតុដ៏សេស) វៀរលែង
 រូបចេញ ។ បេ ។ វៀរលែង សឌ្គៈ គន្ធុៈ រសៈ ផោដ្ឋព្វៈ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជីវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ
 មនៈ មនោវិញ្ញាណចេញ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុ
 ប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[១៦] ចក្កំ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ
សោតធាតុតិ ។ សោតធាតុ ធាតុ ថេវ សោតធាតុ
ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន សោតធាតុ ។ ចក្កំ
ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ យានធាតុ ។ ថេ ។
ធាតុ ធម្មធាតុតិ ។ ធម្មធាតុ ធាតុ ថេវ ធម្មធាតុ
ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន ធម្មធាតុ ។ ចក្កំ
តន្ត្រិតំ ។

[១៧] ន ចក្កំ ន ធាតុតិ ។ ចក្កំ វេបេត្វា
អវសេសា ធាតុ ន ចក្កធាតុ ចក្កញ្ច ធាតុញ្ច វេ-
បេត្វា អវសេសា ន ថេវ ចក្កំ ន ច ធាតុ ។ ន
ធាតុ ន សោតធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន ចក្កំ ន
ធាតុតិ ។ ចក្កំ វេបេត្វា អវសេសា ន ចក្កំ ធាតុ
ចក្កញ្ច ធាតុញ្ច វេបេត្វា អវសេសា ន ថេវ ចក្កំ ន ច
ធាតុ ។ ន ធាតុ ន យានធាតុ ។ ថេ ។ ន ធាតុ ន
ធម្មធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ថេ ។ ន ធម្មា ន ធាតុតិ ។
អាមន្តា ។ ន ធាតុ ន សោតធាតុ ។ ថេ ។ ន ធាតុ
ន មនោវិញ្ញាណធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កំ តន្ត្រិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[១៦] ចក្ខុ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថា សោតធាតុប្ត ។ សោតធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាសោតធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាសោតធាតុទេ ។ ចក្ខុ ហៅ ថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។ ធាតុ ទាំងឡាយ ហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថា ធម្មធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាធាតុទេ ។ ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

[១៧] មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ ពួកធាតុដ៏សេស វៀរ លែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ ឯធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងចក្ខុ និង ធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។ មិនមែនធាតុ មិន ហៅថាសោតធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ ពួកធាតុដ៏ សេស វៀរលែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុ ហៅថាធាតុ ឯធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងចក្ខុ និងធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនពួកធាតុ មិនហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ អើ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាសោតធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ អើ ។ ចក្របណ្ឌិតគប្បីចង ។

ធាតុយមកេ បរិក្ខិត្តិកាស្ស ឧប្បាទវិហារ

យថា អាយតនយមកស្ស បណ្ណាតិ ឯវំ ធាតុយម-
កស្ស បណ្ណាតិ វិត្តាវេតថា ។

បណ្ណត្តិកា ។

(១៨) យស្ស ចក្កធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សោ-
តធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សចក្កកាណំ អសោតកាណំ
ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ ចក្កធាតុ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច
តេសំ សោតធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សចក្កកាណំ សសោត-
កាណំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ ចក្កធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ
សោតធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន សោតធាតុ
ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សសោ-
តកាណំ អចក្កកាណំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ សោតធាតុ
ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ ចក្កធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សសោត-
កាណំ សចក្កកាណំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ សោតធាតុ
ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(១៩) យស្ស ចក្កធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស យាន-
ធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សចក្កកាណំ អយានកាណំ

ធាតុយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បេក្ខារៈ

បណ្ឌិត្តំ នៃអាយតនយមកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត្តំ នៃធាតុយមកៈ បណ្ឌិត្ត
គប្បីឱ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់បណ្ឌិត្តិវារៈ ។

(១៨) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង សោតធាតុ
របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលមានចក្ខុ មិនមាន
សោតៈ កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង
ឯសោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មាន
ចក្ខុ មានសោតៈ កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែង
កើតឡើងផង សោតធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ មួយទៀត សោត-
ធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែង
កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានសោតៈ មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង
សោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់
សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានសោតៈ មានចក្ខុ
កាលកើតឡើង សោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង
ចក្ខុធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។

(១៩) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ឃានធាតុ
របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានចក្ខុ មិនមានឃានៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច
 តេសំ យាននាតុ ឧប្បជ្ជតិ សចក្កកានំ សយាន-
 កានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ ចក្កុនាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ
 យាននាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន យាន-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ស-
 យានកានំ អចក្កកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ យាន-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ
 សយានកានំ សចក្កកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ យា-
 ននាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុនាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០) យស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស រូប-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 រូបនាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 សរូបកានំ អចក្កកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ រូបនា-
 តុ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ
 សរូបកានំ សចក្កកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ រូបនា-
 តុ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុនាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯឃាន-
 ធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានចក្ខុ
 មានឃានៈ កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើត
 ឡើងផង ឃានធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ មួយទៀត ឃានធាតុ
 របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានឃានៈ មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង ឃាន-
 ធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំង
 នោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានឃានៈ មានចក្ខុ កាលកើត
 ឡើង ឃានធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ
 រមែងកើតឡើងផង ។

(២០) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង រូបធាតុ
 របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត រូបធាតុ
 របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានរូប មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង រូបធាតុ
 របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ
 រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានរូប មានចក្ខុ កាលកើតឡើង រូប-
 ធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ រមែងកើត
 ឡើងផង ។

ធាតុយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បទាវរោ

(២១) យស្ស ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ម-
 លោវិញ្ញាណជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន មលោវិញ្ញាណជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចក្កុជាតុ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ សច្ចត្ថកាណំ អចក្កុកាណំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 តេសំ មលោវិញ្ញាណជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ
 ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ សច្ចត្ថកាណំ សចក្កុកាណំ ឧប-
 បជ្ឈន្តានំ តេសំ មលោ វិញ្ញាណជាតុ ច ឧប្បជ្ឈតិ
 ចក្កុជាតុ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២២) យស្ស ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ធម្ម-
 ជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 ធម្មជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 អចក្កុកាណំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ ធម្មជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ
 លោ ច តេសំ ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ សចក្កុកាណំ
 ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ ធម្មជាតុ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កុជាតុ
 ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យថា អាយតនយមកំ វិភត្តំ ឃុំ
 ជាតុយមកម្មំ វិភជិតត្វំ សទិសំ កាតត្វំ ។

ធាតុយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទារៈ

(២១) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានចិត្ត មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានចិត្ត មានចក្ខុ កាលកើតឡើង មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។

(២២) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត ធម្មធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វមានចក្ខុ កាលកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ ដោយឥន្ទ្រយមកៈ លោក បែកហើយ យ៉ាងណា ឯធាតុយមកៈ បណ្ឌិតគប្បីចែកធ្វើឲ្យដូចៗ គ្នា យ៉ាងនោះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៣) យោ ចត្តុធាតុំ បរិជាណាតិ សោ សោ-
តធាតុំ បរិជាណាតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។

ធាតុយមកំ បរិបុណ្ណំ បេយ្យលេខ ។

ធាតុយមកំ និដ្ឋិតំ(១) ។

សប្បយមកំ បណ្ឌិតិវារោ

ចត្តារិ សច្ចានិ ធុត្តុសច្ចំ សមុទយសច្ចំ និរោធសច្ចំ មគ្គុសច្ចំ ។

ឧទ្ទេសវារោ

(២៤) ធុត្តំ ធុត្តុសច្ចំ ធុត្តុសច្ចំ ធុត្តំ ។
សមុទយោ សមុទយសច្ចំ សមុទយសច្ចំ សមុទ-
យោ ។ និរោធា និរោធសច្ចំ និរោធសច្ចំ និរោ-
ធា ។ មគ្គោ មគ្គុសច្ចំ មគ្គុសច្ចំ មគ្គោ ។

(២៥) ន ធុត្តំ ន ធុត្តុសច្ចំ ន ធុត្តុសច្ចំ ន
ធុត្តំ ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសច្ចំ ន សមុ-
ទយសច្ចំ ន សមុទយោ ។ ន និរោធា ន និរោ-
ធសច្ចំ ន និរោធសច្ចំ ន និរោធា ។ ន មគ្គោ
ន មគ្គុសច្ចំ ន មគ្គុសច្ចំ ន មគ្គោ ។

១ ឧ. ចតុត្ថំ យមកវារំ និដ្ឋិតត្ថំ ទិស្សត្ថំ ។ ម. ចតុត្ថោ យមកវារោ និដ្ឋិតោតិ ទិស្សត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៣) បុគ្គលណា កំណត់ជំនឿចក្ខុធាតុ បុគ្គលនោះ កំណត់
ជំនឿវេសាធាតុប្ត ។ អើ ។ បេ ។

ចប់ ធាតុយមកៈ បរិច្ចេកដោយបេយ្យាល ។

ចប់ ធាតុយមកៈ ។

សប្បយមកៈ បណ្ណតិវិវរៈ

សច្ចៈ ៤ គឺ ទុក្ខសច្ច ១ សមុទេយសច្ច ១ និរោធសច្ច ១
មគ្គសច្ច ១ ។

ឧទ្ទេសវិវរៈ

(២៤) ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ច ទុក្ខសច្ច ហៅថាទុក្ខៈ ។ សមុ-
ទេយៈ ហៅថាសមុទេយសច្ច សមុទេយសច្ច ហៅថាសមុទេយៈ ។
និរោធ�ៈ ហៅថានិរោធសច្ច និរោធសច្ច ហៅថានិរោធ�ៈ ។ មគ្គៈ ហៅ
ថាមគ្គសច្ច មគ្គសច្ច ហៅថាមគ្គៈ ។

(២៥) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ច មិនមែនទុក្ខសច្ច មិន
ហៅថាទុក្ខៈ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ច មិនមែន
សមុទេយសច្ច មិនហៅថាសមុទេយៈ ។ មិនមែននិរោធីៈ មិនហៅថា
និរោធសច្ច មិនមែននិរោធសច្ច មិនហៅថានិរោធីៈ ។ មិនមែនមគ្គៈ
មិនហៅថា មគ្គសច្ច មិនមែនមគ្គសច្ច មិនហៅថាមគ្គៈ ។

សព្វយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស ឧទ្ទេសោ

(២៦) ទុក្ខំ ទុក្ខសង្ខំ សុច្ឆា សមុទយសង្ខំ ។

ទុក្ខំ ទុក្ខសង្ខំ សុច្ឆា និរោធសង្ខំ ។ ទុក្ខំ ទុក្ខ-
សង្ខំ សុច្ឆា មគ្គសង្ខំ ។ សមុទយោ សមុទយសង្ខំ
សុច្ឆា ទុក្ខសង្ខំ ។ សមុទយោ សមុទយសង្ខំ សុច្ឆា
និរោធសង្ខំ ។ សមុទយោ សមុទយសង្ខំ សុច្ឆា
មគ្គសង្ខំ ។ និរោធា និរោធសង្ខំ សុច្ឆា ទុក្ខសង្ខំ ។
និរោធា និរោធសង្ខំ សុច្ឆា សមុទយសង្ខំ ។ និរោ-
ធា និរោធសង្ខំ សុច្ឆា មគ្គសង្ខំ ។ មគ្គោ មគ្គសង្ខំ
សុច្ឆា ទុក្ខសង្ខំ ។ មគ្គោ មគ្គសង្ខំ សុច្ឆា សមុទ-
យសង្ខំ ។ មគ្គោ មគ្គសង្ខំ សុច្ឆា និរោធសង្ខំ ។

(២៧) ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសង្ខំ ន សុច្ឆា ន
សមុទយសង្ខំ ។ ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសង្ខំ ន សុច្ឆា ន
និរោធសង្ខំ ។ ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសង្ខំ ន សុច្ឆា ន
មគ្គសង្ខំ ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសង្ខំ ន សុច្ឆា
ន ទុក្ខសង្ខំ ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសង្ខំ ន

សព្វយមកៈ បណ្ណតិវាៈ ឧទ្ទេស

(២៦) ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេ-
 យសច្ច ។ ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ច ។
 ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ច ។ សមុទេយៈ
 ហៅថា សមុទេយសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ច ។ សមុទេយៈ
 ហៅថាសមុទេយសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ច ។ សមុទេយៈ
 ហៅថាសមុទេយសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ច ។ និរោធពៈ
 ហៅថានិរោធសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ច ។ និរោធពៈ ហៅថា
 និរោធសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មគ្គៈ ហៅថា
 មគ្គសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ច ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ច
 សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ច ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ច សច្ចៈតាំង-
 ឡាយ ហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ច សច្ចៈតាំងឡាយ
 ហៅថានិរោធសច្ច ។

(២៧) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ
 មិនហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ច មិនមែន
 សច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ច ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថា
 ទុក្ខសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ច ។ មិនមែន
 សមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅ
 ថាទុក្ខសច្ច ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ច មិនមែន

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សច្ចា ន និរោធសច្ចំ ។ ន សមុទយោ ន សមុ-
 ទយសច្ចំ ន សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។ ន និរោធា
 ន និរោធសច្ចំ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចំ ។ ន និរោ-
 ធា ន និរោធសច្ចំ ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចំ ។
 ន និរោធា ន និរោធសច្ចំ ន សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។
 ន មគ្គោ ន មគ្គសច្ចំ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចំ ។ ន
 មគ្គោ ន មគ្គសច្ចំ ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចំ ។
 ន មគ្គោ ន មគ្គសច្ចំ ន សច្ចា ន និរោធសច្ចំ ។

(២៨) ទុក្ខំ សច្ចំ សច្ចា ទុក្ខំ ។ សមុទយោ
 សច្ចំ សច្ចា សមុទយោ ។ និរោធា សច្ចំ សច្ចា
 និរោធា ។ មគ្គោ សច្ចំ សច្ចា មគ្គោ ។

(២៩) ន ទុក្ខំ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន ទុក្ខំ ។ ន
 សមុទយោ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន សមុទយោ ។ ន
 និរោធា ន សច្ចំ ន សច្ចា ន និរោធា ។ ន
 មគ្គោ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន មគ្គោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ច ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅ
ថាសមុទេយសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ច ។ មិន
មែននិរោធនៈ មិនហៅថានិរោធសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅ
ថាទុក្ខសច្ច ។ មិនមែននិរោធនៈ មិនហៅថានិរោធសច្ច មិនមែនសច្ចៈ
តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មិនមែននិរោធនៈ មិនហៅថា
និរោធសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ច ។ មិនមែន
មគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ច ។
មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថា
សមុទេយសច្ច ។ មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំង-
ឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ច ។

(២៨) ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។
សមុទេយៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយៈ ។
និរោធនៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធនៈ ។ មគ្គៈ
ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។

(២៩) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ
មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈ
តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយៈ ។ មិនមែននិរោធនៈ មិនហៅថាសច្ចៈ
មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធនៈ ។ មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅ
ថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គៈ ។

សច្ចយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស ឧទ្ទេសោ

[៣០] ទុក្ខំ សង្ខំ សច្ចា សមុទយោ ។

ទុក្ខំ សង្ខំ សច្ចា និរោធា ។ ទុក្ខំ សង្ខំ សច្ចា

មគ្គោ ។ សមុទយោ សង្ខំ សច្ចា ទុក្ខំ ។ បេ ។

សច្ចា មគ្គោ ។ និរោធា សង្ខំ សច្ចា ទុក្ខំ ។ បេ ។

សច្ចា មគ្គោ ។ មគ្គោ សង្ខំ សច្ចា ទុក្ខំ ។

មគ្គោ សង្ខំ សច្ចា សមុទយោ ។ មគ្គោ សង្ខំ

សច្ចា និរោធា ។

[៣១] ន ទុក្ខំ ន សង្ខំ ន សច្ចា ន សមុ-

ទយោ ។ ន ទុក្ខំ ន សង្ខំ ន សច្ចា ន និរោ-

ធា ។ ន ទុក្ខំ ន សង្ខំ ន សច្ចា ន មគ្គោ ។ ន

សមុទយោ ន សង្ខំ ន សច្ចា ន ទុក្ខំ ។ បេ ។

ន សច្ចា ន មគ្គោ ។ ន និរោធា ន សង្ខំ ន

សច្ចា ន ទុក្ខំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គោ ។

ន មគ្គោ ន សង្ខំ ន សច្ចា ន ទុក្ខំ ។ ន

មគ្គោ ន សង្ខំ ន សច្ចា ន សមុទយោ ។

សច្ចយមកៈ បណ្ណតិវារៈ ឧទ្ទេស

(៣០) ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយៈ ។

ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធ�ៈ ។ ទុក្ខៈ ហៅថា
សច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។ សមុទេយៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈ
តាំងឡាយ ហៅថា ទុក្ខៈ ។ បេ ។ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។
និរោធ�ៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ សច្ចៈតាំង-
ឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។ មគ្គៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។
មគ្គៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយៈ ។ មគ្គៈ ហៅថា
សច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធ�ៈ ។

(៣១) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ
មិនហៅថាសមុទេយៈ ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំង-
ឡាយ មិនហៅថានិរោធ�ៈ ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈ
តាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គៈ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិន
មែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិន
ហៅថាមគ្គៈ ។ មិនមែននិរោធ�ៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ
មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គៈ ។ មិន
មែនមគ្គៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ មិន
មែនមគ្គៈមិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន មត្តោ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន និរោធា ។

ឧទ្ទេសវិពោ ។

និទ្ទេសវិពោ

[៣២] ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខ-
សច្ចំ ទុក្ខន្តំ ។ កាយិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ
វេយ្យា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខសច្ចំ ន ទុក្ខំ
កាយិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ទុក្ខញ្ចវ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ច ។ សមុទយោ សមុទយសច្ចន្តំ ។ សមុទយ-
សច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ សមុទយោ សមុទយោ
ន សមុទយសច្ចំ សមុទយសច្ចំ សមុទយោ ចេវ
សមុទយសច្ចញ្ច ។ សមុទយសច្ចំ សមុទយោតិ ។
អាមន្តា ។ និរោធា និរោធសច្ចន្តំ ។ និរោធសច្ចំ
វេយ្យា អវសេសោ និរោធា និរោធា ន និរោធសច្ចំ
និរោធសច្ចំ និរោធា ចេវ និរោធសច្ចញ្ច ។ និរោ-
ធសច្ចំ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ មត្តសច្ចន្តំ ។
មត្តសច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ មត្តោ មត្តោ ន
មត្តសច្ចំ មត្តសច្ចំ មត្តោ ចេវ មត្តសច្ចញ្ច ។ មត្ត-
សច្ចំ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
និរោធ�ៈ ។

ចប់ ឧទ្ទេសវិវាទៈ ។

និទ្ទេសវិវាទៈ

(៣២) ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ហៅថាទុក្ខៈ
ឬ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងចិត្ត ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ មិនហៅថាទុក្ខៈ ឯទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ
ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ហៅថាទុក្ខៈផង ហៅថាទុក្ខសច្ចៈផង ។ សមុទេយៈ
ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ សមុទេយៈ ដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយសច្ចៈ
ហៅថាសមុទេយៈ មិនហៅថា សមុទេយសច្ចៈ ឯសមុទេយសច្ចៈ ហៅថា
សមុទេយៈផង ហៅថាសមុទេយសច្ចៈផង ។ សមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសមុ-
ទេយៈឬ ។ អើ ។ និរោធ�ៈ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ និរោធ�ៈ ដ៏សេស
វៀរលែងនិរោធសច្ចៈ ហៅថា និរោធ�ៈ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈ ឯនិរោធស-
ច្ចៈ ហៅថានិរោធីៈផង ហៅថានិរោធសច្ចៈផង ។ និរោធសច្ចៈ ហៅ
ថានិរោធីៈឬ ។ អើ ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គៈ ដ៏សេស វៀរ
លែងមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈ ឯមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈ
ផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈឬ ។ អើ ។

សព្វយមកេ បណ្ណត្តិវស្ស និទ្ទេសោ

(៣ ៣) ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ វេយ្យា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ន ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខញ្ច ទុក្ខសច្ចញ្ច វេយ្យា
 អវសេសំ ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចំ ។ ន
 ទុក្ខសច្ចំ ន ទុក្ខន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន សមុទ-
 យោ ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន សមុទយ-
 សច្ចំ ន សមុទយោតិ ។ សមុទយសច្ចំ វេយ្យា
 អវសេសោ សមុទយោ ន សមុទយសច្ចំ សមុទយោ
 សមុទយញ្ច សមុទយសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ
 ន ចេវ សមុទយោ ន ច សមុទយសច្ចំ ។ ន
 ជិរោជោ ន ជិរោជសច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន ជិរោ-
 ជសច្ចំ ន ជិរោជោតិ ។ ជិរោជសច្ចំ វេយ្យា អវ-
 សេសោ ជិរោជោ ន ជិរោជសច្ចំ ជិរោជោ ជិរោជ-
 ញ្ច ជិរោជសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ ជិ-
 រោជោ ន ច ជិរោជសច្ចំ ។ ន មត្តោ ន មត្តស-
 ច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន មត្តសច្ចំ ន មត្តោតិ ។
 មត្តសច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ មត្តោ ន មត្តសច្ចំ
 មត្តោ មត្តញ្ច មត្តសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន
 ចេវ មត្តោ ន ច មត្តសច្ចំ ។

សច្ចយមកៈ បណ្ឌិតិវៈ និទ្ទេស

(៣៣) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចប្ប ។ ទុក្ខសច្ច ដ៏សេស
 វៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនហៅថាទុក្ខៈ
 ហៅថាទុក្ខសច្ច ឯធម្មជាតិ ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខៈ និងទុក្ខសច្ចចេញ
 មិនហៅថាទុក្ខៈផង មិនហៅថាទុក្ខសច្ចផង ។ មិនមែនទុក្ខសច្ច មិន
 ហៅថាទុក្ខប្ប ។ អើ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចប្ប ។
 អើ ។ មិនមែនសមុទេយសច្ច មិនហៅថាសមុទេយៈប្ប ។ សមុទេយៈ ដ៏
 សេស វៀរលែងសមុទេយសច្ច មិនហៅថាសមុទេយសច្ច ហៅថាសមុ-
 ទេយៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយៈនិងសមុទេយសច្ចចេញ មិន
 ហៅថាសមុទេយៈផង មិនហៅថាសមុទេយសច្ចផង ។ មិនមែននិរោធ�ៈ មិន
 ហៅថានិរោធសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែននិរោធសច្ច មិនហៅថានិរោធ�ៈប្ប ។
 និរោធ�ៈ ដ៏សេស វៀរលែងនិរោធសច្ច មិនហៅថានិរោធសច្ច ហៅថា
 និរោធ�ៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងនិរោធីៈ និងនិរោធសច្ចចេញ មិន
 ហៅថានិរោធីៈផង មិនហៅថានិរោធសច្ចផង ។ មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅ
 ថាមគ្គសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែនមគ្គសច្ច មិនហៅថាមគ្គៈប្ប ។ មគ្គៈ
 ដ៏សេស វៀរលែងមគ្គសច្ច មិនហៅថា មគ្គសច្ច ហៅថាមគ្គៈ ឯស-
 ភាវៈដ៏សេស វៀរលែងមគ្គៈ និងមគ្គសច្ចចេញ មិនហៅថា មគ្គៈផង
 មិនហៅថាមគ្គសច្ចផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[៣២] ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ។ អាមន្តា ។ ស-
 ច្ចា សមុទយសច្ចំ ។ សមុទយសច្ចំ សច្ចញ្ញា ស-
 មុទយសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន សមុទ-
 យសច្ចំ ។ ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ។ អាមន្តា ។
 សច្ចា និរោធសច្ចំ ។ បេ ។ សច្ចា មគ្គសច្ចំ ។
 មគ្គសច្ចំ សច្ចញ្ញា មគ្គសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា
 សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។ សមុទយោ សមុទយសច្ច-
 ំ ។ សមុទយសច្ចំ វេបេត្វា អវសេសា សមុទ-
 យោ សមុទយោ ន សមុទយសច្ចំ សមុទយសច្ចំ
 សមុទយោ ចេវ សមុទយសច្ចញ្ញា ។ សច្ចា ទុក្ខ-
 សច្ចំ ។ បេ ។ សច្ចា និរោធសច្ចំ ។ បេ ។
 សច្ចា មគ្គសច្ចំ ។ មគ្គសច្ចំ សច្ចញ្ញា មគ្គសច្ចញ្ញា
 អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។ និរោធនា
 និរោធសច្ចំ ។ និរោធសច្ចំ វេបេត្វា អវសេសា
 និរោធនា និរោធនា ន និរោធសច្ចំ និរោធសច្ចំ
 និរោធនា ចេវ និរោធសច្ចញ្ញា ។ សច្ចា ទុក្ខសច្ចំ
 ។ បេ ។ សច្ចា សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ សច្ចា

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៤) ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថា សមុទេយសច្ចៈ ។ សមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាសមុទេយសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយ ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈទេ ។ ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថា និរោធសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថា មគ្គសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ សមុទេយៈ ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ សមុទេយៈដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ឯសមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសមុទេយៈផង ហៅថា សមុទេយសច្ចៈផង ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយ ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ និរោធពៈ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ និរោធពៈ ដ៏សេស វៀរលែងនិរោធសច្ចៈ ហៅថានិរោធពៈ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈទេ ឯនិរោធសច្ចៈ ហៅថានិរោធពៈផង ហៅថានិរោធសច្ចៈផង ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ

សព្វយមកេ បណ្ណតិវាស្ស និទ្ទេសោ

មក្កសច្ចន្តំ ។ មក្កសច្ចំ សច្ចញ្ញោ មក្កសច្ចញ្ញំ អវ-
សេសា សច្ចា សច្ចា ន មក្កសច្ចំ ។ មត្តោ មក្ក-
សច្ចន្តំ ។ មក្កសច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ មត្តោ មត្តោ
ន មក្កសច្ចំ មក្កសច្ចំ មត្តោ យេវ មក្កសច្ចញ្ញំ ។
សច្ចា ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ បេ ។ សច្ចា សមុទយសច្ច-
ន្តំ ។ បេ ។ សច្ចា និរោធសច្ចន្តំ ។ និរោធសច្ចំ
សច្ចញ្ញោ និរោធសច្ចញ្ញំ អវសេសា សច្ចា សច្ចា
ន និរោធសច្ចំ ។

(៣៥) ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ កាយិកំ
ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ វេយ្យា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ន ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខញ្ញំ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ វេយ្យា
អវសេសា ន យេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចំ ។ ន
សច្ចា ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន
ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ កាយិកំ ទុក្ខំ ចេតសិ-
កំ ទុក្ខំ វេយ្យា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ទុក្ខំ
ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខញ្ញំ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ វេយ្យា អវសេសា^(១)
ន យេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចំ ។ ន សច្ចា ន
និរោធសច្ចន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មក្កសច្ចន្តំ ។

សច្ចៈមកៈ បណ្ណតិវរៈ និទ្ទេស

ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង
សច្ចៈទាំងឡាយ ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ មគ្គៈ
ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គៈ ដ៏សេស វៀរលែងមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈ មិន
ហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ឯមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង ។
សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថា
សមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។
និរោធសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថានិរោធសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយ
ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈទេ ។

(៣៥) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ដ៏
សេស វៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តចេញ
មិនហៅថាទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ធម្មជាតិ ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខៈនិង
ទុក្ខសច្ចៈចេញ មិនហៅថាទុក្ខៈផង មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈផង ។ មិនមែន
សច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថា សមុទេយសច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែនទុក្ខៈ
មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តចេញ មិនហៅថាទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខ-
សច្ចៈ ធម្មជាតិ ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខៈនិងទុក្ខសច្ចៈចេញ មិនហៅថា
ទុក្ខៈផង មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈផង ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
និរោធសច្ចៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អាមន្តា ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសច្ចន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន
 សមុទយោ ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន សច្ចា
 ន និរោធសច្ចន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន និរោធនា ន និរោធសច្ច-
 ន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ បេ ។
 ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន
 មគ្គសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន មគ្គោ ន មគ្គសច្ចន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ន មគ្គោ ន មគ្គសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន សច្ចា
 ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន និរោធស-
 ច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។

(៣៦) ទុក្ខំ សច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ សច្ចា
 ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ ទុក្ខសច្ចំ សច្ចោវ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចំ ។ សមុទ-
 យោ សច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ បេ ។ និរោធនា សច្ចន្តំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

អើ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ អើ ។ មិន
មែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែនសមុទេយៈ
មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិន
ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គ-
សច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែននិរោធ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ អើ ។
មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈ
តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំង-
ឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាមគ្គ-
សច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។
អើ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែនសច្ចៈ
តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំង-
ឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ អើ ។

(៣៦) ទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈ ។ អើ ។ សច្ចៈតាំងឡាយ
ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាទុក្ខសច្ចៈផង
សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈទេ ។ សមុ-
ទេយៈ ហៅថាសច្ចៈ ។ អើ ។ បេ ។ និរោធ ហៅថាសច្ចៈ ។

សច្ចយមកំ បណ្ណត្តិវស្ស ឧប្បាទវិហ

អាមន្តា ។ បេ ។ មត្តោ សច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សច្ចា មគ្គសច្ចន្តិ ។ មគ្គសច្ចំ សច្ចញ្ញោ មគ្គសច្ចញ្ញ
 អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។

[៣៧] ន ទុក្ខំ ន សច្ចន្តិ ។ ទុក្ខំ វេបេត្វា
 អវសេសា សច្ចា ន ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញំ សច្ចញ្ញ
 វេបេត្វា អវសេសា ន ថេវ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។
 ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន សម្ម-
 ទយោ ន សច្ចន្តិ ។ សម្មទយំ វេបេត្វា ។ បេ ។
 ន និរោធា ន សច្ចន្តិ ។ និរោធំ វេបេត្វា ។ បេ ។
 ន មត្តោ ន សច្ចន្តិ ។ មគ្គំ វេបេត្វា អវសេសា
 សច្ចា ន មត្តោ សច្ចា មគ្គញ្ញំ សច្ចញ្ញំ វេបេត្វា
 អវសេសា ន ថេវ មត្តោ ន ច សច្ចា ។ ន សច្ចា
 ន មគ្គសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។

[៣៨] ទុក្ខំ សច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សច្ចា ស-
 ម្មទយសច្ចន្តិ ។ សម្មទយសច្ចំ សច្ចញ្ញោ សម្មទយ-
 សច្ចញ្ញំ អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន សម្មទយ-
 សច្ចំ ។ ទុក្ខំ សច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សច្ចា និរោធ-
 សច្ចន្តិ ។ បេ ។ សច្ចា មគ្គសច្ចន្តិ ។ មគ្គសច្ចំ

សច្ចយមកៈ បណ្ណត្ថិវាៈ ឧប្បទវាៈ

អើ ។ បេ ។ មគ្គ ហៅថាសច្ចៈឬ ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
ហៅថាមគ្គសច្ចៈឬ ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង
សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។

(៣៧) មិនមែនទុក្ខ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈទាំងឡាយដ៏
សេស វៀវែលន៍ទុក្ខ មិនហៅថាទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស
វៀវែលន៍ទុក្ខ និងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាទុក្ខផង មិនហៅថាសច្ចៈ
ផង ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈឬ ។ អើ ។ មិន
មែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ (សច្ចៈដ៏សេស) វៀវែលន៍សមុ-
ទេយៈ ។ បេ ។ មិនមែននិរោធិ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ (សច្ចៈដ៏
សេស) វៀវែលន៍និរោធិ ។ បេ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។
សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស វៀវែលន៍មគ្គ មិនហៅថាមគ្គ ហៅថាសច្ចៈ
ធម្មជាតិដ៏សេស វៀវែលន៍មគ្គ និងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាមគ្គផង មិនហៅ
ថាសច្ចៈផង ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈឬ ។ អើ ។

(៣៨) ទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈឬ ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅ
ថាសមុទេយសច្ចៈឬ ។ សមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាសមុ-
ទេយសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាសមុទេ-
យសច្ចៈទេ ។ ទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈឬ ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅ
ថានិរោធិសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ចៈឬ ។ មគ្គសច្ចៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សច្ចញ្ញោ មគ្គសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចំ ។ សមុទយោ សច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ បេ ។ និរោ-
 ជោ សច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ បេ ។ មន្តោ សច្ចន្តំ ។
 អាមន្តា ។ សច្ចា ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ បេ ។ សច្ចា សមុ-
 ទយសច្ចន្តំ ។ បេ ។ សច្ចា និរោជសច្ចន្តំ ។ និរោ-
 ជសច្ចំ សច្ចញ្ញោ និរោជសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា
 សច្ចា ន និរោជសច្ចំ ។

[៣៧] ន ទុក្ខំ ន សច្ចន្តំ ។ ទុក្ខំ វេបេត្វា អវ-
 សេសា សច្ចា ន ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញា សច្ចញ្ញា
 វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។
 ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន ទុក្ខំ
 ន សច្ចន្តំ ។ ទុក្ខំ វេបេត្វា អវសេសា សច្ចា ន
 ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញា សច្ចញ្ញា វេបេត្វា អវសេសា
 ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។ ន សច្ចា ន
 និរោជសច្ចន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន សមុទយោ ន សច្ចន្តំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថា
 សច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ សមុទេយៈ ហៅថាសច្ចៈឬ ។ អើ
 ។ បេ ។ និរោធិ ហៅថាសច្ចៈឬ ។ អើ ។ បេ ។ មគ្គ ហៅថាសច្ចៈឬ ។
 អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
 ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធិសច្ចៈ
 ឬ ។ និរោធិសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថានិរោធិសច្ចៈផង សច្ចៈ
 ទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថានិរោធិសច្ចៈទេ ។

(៣៩) មិនមែនទុក្ខ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
 ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខ មិនហៅថាទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស
 វៀរលែងទុក្ខ និងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាទុក្ខផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។
 មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈឬ ។ អើ ។ មិន
 មែនទុក្ខ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខ
 មិនហៅថាទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខ និងសច្ចៈ
 ចេញ មិនហៅថាទុក្ខផង មិនហៅថាសច្ចៈផង មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ
 មិនហៅថានិរោធិសច្ចៈឬ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិន
 ហៅថាមគ្គសច្ចៈឬ ។ អើ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។

សព្វយមកេ បរិត្តិវាស្ស ឧប្បាទិវា

សមុទយំ វេយ្យា អវសេសា សុត្វា ន សមុទយោ
 សុត្វា សមុទយញ្ច សុត្វញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន
 ចេវ សមុទយោ ន ច សុត្វា ។ បេ ។ ន និរោជោ
 ន សុត្វន្តំ ។ និរោជំ វេយ្យា ។ បេ ។ ន មត្តោ
 ន សុត្វន្តំ ។ មត្តំ វេយ្យា អវសេសា សុត្វា ន
 មត្តោ សុត្វា មត្តញ្ច សុត្វញ្ច វេយ្យា អវសេសា
 ន ចេវ មត្តោ ន ច សុត្វា ។ ន សុត្វា ន ធុត្ត-
 សុត្វន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន មត្តោ ន សុត្វន្តំ ។ មត្តំ
 វេយ្យា អវសេសា សុត្វា ន មត្តោ សុត្វា មត្តញ្ច
 សុត្វញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ មត្តោ ន ច
 សុត្វា ។ ន សុត្វា ន សមុទយសុត្វន្តំ ។ បេ ។
 ន សុត្វា ន និរោជសុត្វន្តំ ។ អាមន្តា ។

បណ្ណតិវា ។

បរិត្តិវា

(២០) យស្ស ធុត្តសុត្វំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សមុ-
 ទយសុត្វំ ឧប្បជ្ជតិ ។ សព្វេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ

សច្ចយមកៈ បរិព្វិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយៈ
ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយៈ និងសច្ចៈចេញ
មិនហៅថាសមុទេយៈផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ បេ ។ មិនមែននិរោធិ
មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ (សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស) វៀរលែងនិរោធិ ។ បេ ។
មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែង
មគ្គ មិនហៅថាមគ្គ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងមគ្គ
និងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាមគ្គផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ មិនមែន
សច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈឬ ។ អើ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅ
ថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងមគ្គ មិនហៅថាមគ្គ
ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងមគ្គ និងសច្ចៈចេញ មិនហៅ
ថាមគ្គផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅ
ថាសមុទេយសច្ចៈឬ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធិ-
សច្ចៈឬ ។ អើ ។

ចប់ បណ្ណតិវារៈ ។

បរិព្វិវារៈ

[៤០] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់
សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វតាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បរិត្តេ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរិត្តេ
 មក្កវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ច-
 វេការេ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អរូ-
 បេ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ចវេ-
 ការេ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ន ឯសមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែង
 កើតឡើងផង សមុទេយសច្ច រមែងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈនៃ
 តណ្ហា ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៤១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 នោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែល
 ប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច
 រមែងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងបញ្ចវេការភព ។ មួយ
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 រមែងកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈនៃមគ្គ ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច
 រមែងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈនៃមគ្គ ក្នុងបញ្ចវេការភព ។

សច្ចយមកេ បរិនិរាស្ស ឧប្បាទវិហ

(២២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
នោ ។

(២៣) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទ-
យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ចតុរោគារេ បញ្ចរោគារេ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញ
ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា
បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៤) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ មក្កសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អនាយេ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
អវសេសេ ចតុរោគារេ បញ្ចរោគារេ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា
បន មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
អាមន្តា ។

សង្ខេបបក្សៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទៈ

(៤២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ វែមន៍កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ វែមន៍កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។

(៤៣) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច វែមន៍កើត ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង ក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ឯសមុទេយសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង ផង សមុទេយសច្ច វែមន៍កើតឡើងផង ក្នុងចតុរោកាសត្វ និងបញ្ចារោកាសត្វនោះ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៤៤) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច វែមន៍កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង ក្នុងអប្បាយសត្វ និងអសញ្ញាសត្វនោះ ឯមគ្គសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើត ឡើងផង មគ្គសច្ច វែមន៍កើតឡើងផង ក្នុងចតុរោកាសត្វ និងបញ្ចារោកាសត្វដ៏សេសនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៥) យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អថាយេ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ អវសេសេ
ចតុវេការេ បញ្ចវេការេ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញ
ឧប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា បន មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
អាមន្តា ។

(២៦) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ យស្សកម្មំ
យស្សយត្ថកម្មំ សទិសំ វិត្តារេតត្ថំ ។

(២៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស សមុទយ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន សមុទ-
យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ
ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ
បវត្តេ ចិត្តស្ស ភជ្ជក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច
នលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញ
ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៤៥) សមុទេយសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច រមែង
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងអបាយ-
 សត្វនោះ ឯមគ្គសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច រមែង
 កើតឡើងផង មគ្គសច្ច រមែងកើតឡើងផង ក្នុងចក្កវេការសត្វ និង
 បញ្ចវេការសត្វដ៏សេសនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច កើតឡើង ក្នុង
 ទីណា សមុទេយសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៤៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា
 ក៏ ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក៏ បណ្ឌិតប្បវិទូពិស្តារដូចគ្នាចុះ ។

(៤៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វណា មិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួក
 សត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 រមែងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈនៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកតណ្ហា ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ឯទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ
 មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃចិត្ត
 គង់បច្ចុប្បន្នផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកតាផង ។

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទវិញ

(២៨) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស មគ្គ-
 សង្ខំ ទុប្បជ្ជតីតិ ។ អរូបេ មគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ មគ្គសង្ខំ
 ទុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចរុន្តានំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស ភជ្ជក្ខ-
 ណោ អរូបេ ផលស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
 សង្ខត្តា ទុប្បជ្ជតិ មគ្គសង្ខត្តា ទុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស
 វា បន មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស ទុក្ខសង្ខំ ទុប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរុត្តេ មគ្គវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ជតិ
 នោ ច តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ច-
 រុន្តានំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស ភជ្ជក្ខណោ អរូបេ ផលស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសង្ខត្តា ទុប្បជ្ជតិ ទុក្ខ-
 សង្ខត្តា ទុប្បជ្ជតិ ។

(២៩) យស្ស សមុទយសង្ខំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ជតីតិ ។ មគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 សមុទយសង្ខំ ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ មគ្គសង្ខំ

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(៤៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងអរូបកពាន ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បិត
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើត
ឡើងផង ក្នុងកងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃផល ក្នុងអរូបកពាផង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិន
កើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំង
អស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឯទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
ច្បិត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិន
កើតឡើងផង ក្នុងកងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃផល ក្នុងអរូបកពាផង ។

(៤៩) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា

អភិធម្មបិដកេ យបកំ

ឧប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តណ្ហារីប្ប-
យុត្តបក្កវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្ប-
ជ្ជតិ មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ច
ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ តណ្ហា-
យ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោ
ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ មគ្គវិប្បយុត្តតណ្ហារីប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្ប-
ទក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(៥០) យត្ថ ឧក្ខត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តត្ថ សមុទ-
យសច្ចំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ នត្ថិ ។ យត្ថ វា បន សមុ-
ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តត្ថ ឧក្ខត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
ឧប្បជ្ជតិ ។

(៥១) យត្ថ ឧក្ខត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តត្ថ មគ្គសច្ចំ
ឧប្បជ្ជតីតិ ។ នត្ថិ ។ យត្ថ វា បន មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
តត្ថ ឧក្ខត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

មិនកើតឡើងទេ សមុទេយសច្ច របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែល
 ចូលកាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 កងកុណៈ នៃចិត្ត និងកងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកណ្តា
 និងប្រាសចាកមគ្គ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច
 របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងដែរឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បាទកុណៈ នៃកណ្តា ឯសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលចូល
 កាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 កងកុណៈ នៃចិត្ត និងកងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ
 និងប្រាសចាកកណ្តា របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ។

(៥០) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។

(៥១) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិវា

(៥២) យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បន មក្ក-
 សច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។
 អនាយេ តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ អសញ្ញសត្ថេ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ញ
 នុប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ឈតិ ។

(៥៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 បរិត្តេ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចរន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ឈតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(៥២) សមុទេយសច្ចំ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ចំ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ចំ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ចំ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ចំ មិន
កើតឡើង ក្នុងអបាយនោះ ឯសមុទេយសច្ចំ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ចំ មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ចំ មិនកើតឡើង
ផង ក្នុងអសព្វាសត្វនោះ ។

(៥៣) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុ-
ទេយសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ មួយ
ទៀត សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខ-
សច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់
កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកណ្តា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ
ឯទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បង សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើងផង ទុក្ខសច្ចំ មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៥៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ អរូបេ មក្ខស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ
 បរុត្តេ ចិត្តស្ស ភជ្ជក្ខណោ អរូបេ ជលស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ឈតិ មក្ខសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្ប-
 ជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ
 ឧបបជ្ឈានំ បរុត្តេ មក្ខវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បរុត្តេ
 ចិត្តស្ស ភជ្ជក្ខណោ អរូបេ ជលស្ស ឧប្បានក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ឈតិ ។

(៥៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៥៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងអរូបភពនោះ
 ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលប្បត្ត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់
 បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ឯទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វទាំងអស់
 កាលប្បត្ត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច
 មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។

(៥៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទវិញ

មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ធុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ធុប្បជ្ជតិ
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តមក្ក-
 វិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជតិ
 មក្កសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
 ធុប្បជ្ជតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធុប្បជ្ជតិ ។
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ធុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធុប្បជ្ជតិ
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ មក្កវិប្បយុត្តតណ្ហា
 វិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជតិ
 សមុទយសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជតិ ។

(៥៦) យស្ស ធុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ តស្ស ធុក្ខសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវាៈ ឧប្បាទាវៈ

សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃមគ្គ ក្នុងទីនោះ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
ដែលចូលកាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុង
ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកតណ្ហា
និងប្រាសចាកមគ្គ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ឯសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ពួកអសញ្ញា-
សត្វទាំងនោះ ដែលចូលកាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ច
មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែល
ប្រាសចាកមគ្គ និងប្រាសចាកតណ្ហា របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ក្នុងទីនោះ ។

(៥៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយសច្ច
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយទៀត សមុទយ-
សច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៥៧) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស មក្ក-
សង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ តេសំ ទុក្ខ-
សង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តេសំ មក្កសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្ត
អភិសមេតាវីនំ តេសំ ទុក្ខសង្ខត្តោ ឧប្បជ្ឈិត្ត មក្ក-
សង្ខត្តោ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បន មក្កសង្ខំ
។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៥៨) យស្ស សមុទយសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
មក្កសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ តេសំ
សមុទយសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តេសំ មក្កសង្ខំ
ឧប្បជ្ឈិត្ត អភិសមេតាវីនំ តេសំ សមុទយសង្ខត្តោ
ឧប្បជ្ឈិត្ត មក្កសង្ខត្តោ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បន
មក្កសង្ខំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៥៩) យត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ បេ ។ យត្ថ-
កម្មំ សព្វត្ថ សទិសំ តន្តិណនាករណំ ហេដ្ឋាយត្ថ-
កសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៤៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយ ឯមគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច
កើតឡើងហើយផង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា (កើត
ឡើងហើយ) ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

(៤៨) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយ ឯមគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ សមុទយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយផង មគ្គ-
សច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
(កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

(៤៩) ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ពាក្យ
ថា ក្នុងទីណា ប្រហែលៗ គ្នា ក្នុងទីទាំងពួង ការធ្វើនូវរបៀបផ្សេងៗ
ក៏ប្រហែលគ្នា នឹងពាក្យថា ក្នុងទីណា ខាងក្រោមដែរ ។

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិកេ

(៦០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត ឆោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត វត្តវេសំ ចតុវេកាវារំ បញ្ចវេកា-
 វារំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត សមុទយ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៦១) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 តត្ថ មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ
 ចិត្តេ វត្តមារេ អនភិសមេតាវីនំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត ឆោ ច តេសំ តត្ថ
 មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត អភិសមេតាវីនំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត មក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ មក្ខសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

សង្ខេបមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទេសៈ

[៦០] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងចិត្តទី ២ (១) របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសព្វាសត្វទាំងនោះ ក្នុងទីនោះ ឯសមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលបិតនៅក្នុង ចតុរោកាភព និង
 បញ្ចារោកាភព កើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា (កើត
 ឡើងហើយ) ក្នុងទីណា ។ បេ ។ បូ ។ អើ ។

[៦១] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច កើត
 ឡើង ក្នុងចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួក
 អសព្វាសត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងទី
 នោះ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើង
 ហើយផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ក្នុងទីណា ។ បេ ។ បូ ។ អើ ។

១ ពិវត្តចិត្ត ជាចិត្តទី ២ ជាលំដាប់អំពីបដិសន្ធិចិត្តមក ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបំណែក យមកំ

(៦២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ នុត្តិ-
 យេ អក្កសលេ ចិត្តេ វត្តមាណេ អនភិសមេតាវីនំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត ធា ច តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត អភិសមេតាវីនំ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៦៣) យស្ស នុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា បន
 សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ នត្ថិ ។

(៦៤) យស្ស នុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស នុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

អភិធម្មបំណង យមកៈ

(៦២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយ
 សច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងអកុសលចិត្ត^(១)ទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងទីនោះ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នក
 ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

(៦៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុ-
 ទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
 មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា (មិនកើតឡើងហើយ)
 ។ បេ ។ ឬ ។ មិនមានទេ ។

(៦៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

១ អកុសលក្នុងទីនេះបានដល់ធរណីចិត្តទី ២ ដែលនៅព្រេងអវិនិច្ឆ័យ ។ អដ្ឋកថា ។

សច្ចយមកេ បរិវាស្ស ឧប្បាសាវេ

(៦៥) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា បន
មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តា-
តិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(៦៦) យត្ថ ធិក្ខុសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

(៦៧) យស្ស យត្ថ ធិក្ខុសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
តត្ថ ធិក្ខុសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ធិតិ-
យេ ចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត នោ ច តេសំ តត្ថ ធិក្ខុ-
សច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត ធិក្ខុសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត ។

(៦៨) យស្ស យត្ថ ធិក្ខុសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

សច្ចយមក; បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទាវារៈ

(៦៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៦៦) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា ។ បេ ។

(៦៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះឬ ។ អើ ។
មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះឬ ។ សមុទេយ-
សច្ច មិនកើតឡើងហើយ កងចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញាសត្វនោះ កងទីនោះ ឯទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាល
ចូលទៅកាន់សុទ្ធាវាស សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង កងទីនោះទេ ។

(៦៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ថ តស្ស តត្ថ
 ធុត្ថសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ធុតិយេ
 ចិត្តេ វត្តមានេ អនភិសមេតាវំនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ថ នោ ច តេសំ តត្ថ ធុត្ថ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ថ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ថ ធុត្ថសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ថ ។

(៦៩) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ថ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ថ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ
 ធុតិយេ អកុសលេ ចិត្តេ វត្តមានេ អនភិសមេតាវំនំ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ថ នោ ច តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ថ សុទ្ធាវាសានំ ធុតិយេ ចិត្តេ
 វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ជិត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ថ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តទី ២
 របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលមិន
 ទាន់គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់សុទ្ធាវាស មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើត
 ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៦៩) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 អកុសលចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកសត្វ
 ដែលមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវាស-
 សត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិហ

(៧០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរ-
 ហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៧១) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរ-
 ហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ច មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៧២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(៧០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើងឬ ។ បេ ។ អើ ។

(៧១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ឬក៏ សត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា (នឹងកើតឡើង) ឬ ។ បេ ។ អើ ។

(៧២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែមគ្គសច្ច

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មគ្គ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ យេ ចញ្ញោ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៧៣) យត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(៧៤) យស្ស យត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្ក-
 មគ្គសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ ចតុរោគារាជំ
 បញ្ចរោគារាជំ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើត
 ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
 សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន
 នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 កើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងទេ ឬក៏ សត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។

(៧៣) ទុក្ខសច្ច នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៧៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វក្រៅនេះ ដែលបិតនៅ ក្នុងចតុរោកាវកត នឹងបញ្ចេញការកត
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទយសច្ច នឹង
 កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់
 សត្វណា (នឹងកើតឡើង) ក្នុងទីណាឬ ។ បេ ។ អើ ។

សច្ចយមកេ បរិនិរុទ្ទ ឧប្បាទវិហ

(៧៥) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស-
 មជ្ឈិមំ អរហន្តានំ យេ ច បុគ្គជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ អាចាយិកានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ញា មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។
 អាមន្តា ។

(៧៦) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាចាយិកានំ
 យេ ច បុគ្គជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវាៈ ឧប្បាទវាៈ

(៧៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន នូវមគ្គពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយ និងពួកអសព្វសត្វ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៧៦) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយ និងពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន នូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យេ ចញ្ច មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សមុទយ-
សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ សមុទយ-
សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។

អភិធម្មបដិក យមកៈ

សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 នឹងបាន ឡូមគ្គង់ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើងផង សមុទយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិន
 កើតឡើងឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គង់ប្រសើរ
 នឹងពួកសត្វ នឹងបាន ឡូមគ្គង់ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ)
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ពួក
 សត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត^(១) សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។

១ បានដល់ចិត្តដែលប្រកបដោយបដិសន្ធិ ជាខាងក្រោយជាងចិត្តទាំងអស់ ។ អដ្ឋកថា ។

សព្វយមកេ បរិវាស្ស ឧប្បាទវិព

អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យេ ច បុគ្គលោ មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ បន្តិមចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ
 មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៧៩) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្ក-
 មក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ យេ បុគ្គលោ មក្កំ ន បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរ-
 ហន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៨០) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(៨១) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា
ជាបុគ្គលនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
ឡើង តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួក
សត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(៧៩) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ សមុទយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនកើតឡើង
ផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទ-
យសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គល
នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ តែ
សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(៨០) ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៨១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្ប-
ជ្ជិស្សតី តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។
អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ សមុ-
ទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតី ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតី ។

(៨២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី តស្ស
តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ
អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
អាហាយីកានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
នុប្បជ្ជិស្សតី នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិ-
ស្សតី បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច
នុប្បជ្ជិស្សតី ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតី ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វ នឹងបាន
 នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា និងពួកអសញ្ញាសត្វ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ)
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេ ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ចនឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៤២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន នូវ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និងពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

សព្វយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បទាវោ

(៨៣) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្ស-
 តិ តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ឈោ ច តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អាចាយិកានំ យេ ច បុត្ត-
 ជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ ឈោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៨៤) យស្ស ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បន ស-
 មុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទារៈ

(៨៣) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹង
បាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែមគ្គ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកអសញ្ញ-
សត្វ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច
នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និង
ពួកសត្វណា ជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកអសញ្ញសត្វ មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនកើត
ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៨៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
នោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់
សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អរូបេ
 មក្ខស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ស-
 មុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។

(៨៥) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស មក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ អភិ-
 សមេតាវីនំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ មក្ខសច្ចញ្ច ឧ-
 ប្បជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ផល-
 ស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ
 នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីនំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បែក ក្នុងក្នុងក្លាណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
 ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកតា សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
 ហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

(៨៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃចិត្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
 របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បែក ក្នុងក្នុងក្លាណៈ នៃ
 ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកតា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤

សម្ពយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។

(៨៦) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ និរោធស-
មាបជ្ឈានំ តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត នោ ច តេសំ
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត សមុទ-
យសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។

(៨៧) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ។ បេ ។
យត្ថកា សទីសា សព្វេ ។

(៨៨) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវិហារៈ ឧប្បាទាវាវៈ

កាលបាបបដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

(៨៦) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយថ្ម ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជា អ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា សមុទេយសច្ច របស់ សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាង ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ នោះ កើតឡើងថ្ម ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងចិត្តដែលប្រាស ចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងផង ។

(៨៧) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ក្នុងទីណា ប្រហែលគ្នា ទាំងអស់ ។

(៨៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះថ្ម ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
 សត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ឥតវេសំ
 ចតុរោការំ បញ្ចរោការំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 ចតុរោការា បញ្ចរោការា បវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភន្ត-
 ក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ចតុរោការំ បញ្ចរោការំ ឧបបជ្ឈ-
 ន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៨៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិ-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អនភិសមេតាវីនំ ឧប-
 បជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
 សត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងឧប្បទានៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូល
 ទៅកាន់អសព្វាសត្វ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វក្រៅនេះ កាលចូលទៅកាន់ចតុវេការភពនិងបញ្ចវេការភព ក្នុង
 ឧប្បទានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើត
 ឡើងផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុ-
 ទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្បុត ចាកចតុវេការ-
 ភព និងបញ្ចវេការភព ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្ប-
 ទានៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់ចតុវេការភពនិងបញ្ច-
 វេការភព ក្នុងឧប្បទានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៨៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បទានៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់អសព្វា-
 សត្វ ក្នុងឧប្បទានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ

សព្វយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទវិកេ

ឧប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជត្ត
 អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជត្ត
 តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។ អភិសមេតាវីនំ
 ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជត្ត ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(៧០) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជត្ត អភិ-
 សមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជត្ត ។

សព្វយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទារៈ

ទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសព្វ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសព្វៈ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទាក្នុងនោះ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសព្វ របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសព្វ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសព្វ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 ទុក្ខសព្វ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នក
 ត្រាស់ដឹងនូវសព្វៈ ៤ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
 ឧប្បាទាក្នុងនោះ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអប្បកតា មគ្គសព្វ របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសព្វ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសព្វៈ ៤ កាលចាប់
 បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទាក្នុងនោះ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសព្វ របស់សត្វទាំង
 នោះ កើតឡើងហើយផង ទុក្ខសព្វ កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧០) សមុទេយសព្វ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សព្វ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសព្វៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទាក្នុងនោះ នៃតណ្ហា សមុទេយសព្វ
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសព្វ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវ
 សព្វៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទាក្នុងនោះ នៃតណ្ហា សមុទេយសព្វ របស់សត្វទាំង
 នោះ កើតឡើងផង មគ្គសព្វ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ ។ អភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ ភង្គក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាធនេ
 តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ ធា ច តេសំ តត្ថ
 មក្ខសច្ចំ(១) ឧប្បជ្ជិត្ថ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ថ ។

(៧០) យស្ស ធុក្ខសច្ចំ ធុប្បជ្ជិត្ថ តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ធុប្បជ្ជិត្ថាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ថ ។ យស្ស វា
 បន សមុទយសច្ចំ ធុប្បជ្ជិត្ថ តស្ស ធុក្ខសច្ចំ
 ធុប្បជ្ជិត្ថ ។ នត្ថិ ។

(៧២) យស្ស ធុក្ខសច្ចំ ធុប្បជ្ជិត្ថ តស្ស មក្ខ-
 សច្ចំ ធុប្បជ្ជិត្ថាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ ចវណ្ណំ ចវត្តេ
 ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជលស្ស
 ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ធុក្ខសច្ចំ ធុប្បជ្ជិត្ថ ធា
 ច តេសំ មក្ខសច្ចំ ធុប្បជ្ជិត្ថ អនភិសមេតាវីនំ ចវ-
 ណ្ណំ ចវត្តេ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ តេសំ ធុក្ខសច្ចញ្ច
 ធុប្បជ្ជិត្ថ មក្ខសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជិត្ថ ។ យស្ស វា បន

១ ឧ.ម. សមុទយសច្ចត្ថិ ទិស្សតិយេវ ។

អភិធម្មបដិក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃតណ្ហា ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាក
 តណ្ហាកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយក្នុងទី
 នោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះកើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ចកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ។

(៧១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(៧២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ
 ៤ កាលច្បាត ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ
 នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយទេ
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បាត ក្នុង
 ក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាសិកា

មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតីតិ ។
 អនភិសមេតាវីនំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្កុណោ តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត នោ ច តេសំ
 នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតិ អនភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កដ្ឋក្កុណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត
 នុក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតី ។

(៧៣) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតីតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
 កដ្ឋក្កុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធស-
 មាបដ្ឋានំ តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតិ នោ
 ច តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត អនភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ កដ្ឋក្កុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតិ
 មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតីតិ ។ អនភិស-
 មេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បានក្កុណោ តេសំ មក្កសច្ចំ

សម្បជ្ជមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
សច្ចៈ ៤ កាលច្បួត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(៩៣) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់
ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងពួកសត្វ ដែលចូល
កាន់និរោធ ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹង
នូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងចិត្តដែល
ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ទុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ
 អនភិសមេតាវំនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្ប-
 យុត្តចិត្តេ វត្តមាណេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ញា
 ទុប្បជ្ជិតុ សមុទយសច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ជិតិ ។

(៧៤) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ បេ ។

(៧៥) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ តស្ស តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ ចតុរោកាវា បញ្ចរោ-
 កាវា បវេនានំ បវេត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ បវេនានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ជិតិ សមុទយសច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជនានំ តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនកើតឡើងហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹង នូវសច្ចៈ ៤
ក្នុងក្នុងក្លរណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាក
តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ហើយផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(៧៤) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៧៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេ-
យសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
កាលច្បុត ចាកចតុរោកាវក្ខត និងបញ្ចរោកាវក្ខត ក្នុងក្នុងក្លរណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបឋមជ្ឈន្ទ និងក្នុងឧប្បាទក្លរណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ និងពួក
អសញ្ញាសត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លរណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទី
នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា-
សត្វ ក្នុងឧប្បាទក្លរណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

សព្វយមកេ បរិក្ខិតាស្ស ឧប្បាទវិហារ

នុប្បជ្ជតិ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ
 អសញ្ញាសត្តានំ ចរណំ តេសំ តត្ថ មគ្គសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជតិ នុក្ខសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។

(៧៦) យស្ស យត្ថ នុក្ខសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 តត្ថ មគ្គសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ អភិសមេតាវំ ចរណំ
 នំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច
 ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ នុក្ខសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មគ្គសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ
 សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អនភិស-
 មេតាវំ ចរណំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អស-
 ញ្ញាសត្តានំ ចរណំ តេសំ តត្ថ នុក្ខសង្ខារោ នុប្ប-
 ជ្ជតិ មគ្គសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មគ្គសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស តត្ថ នុក្ខសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។
 សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អនភិស-
 មេតាវំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អសញ្ញាសត្តានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ មគ្គសង្ខារោ

សព្វយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទារៈ

មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ និងពួកអសព្វ
សត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផងក្នុងទីនោះ ។

(៧៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវស-
សត្វ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុង
ក្នុងក្លានៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកអសព្វសត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លានៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បា-
ទក្លានៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសព្វសត្វ
ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិតំ
 សុទ្ធាវាសានំ ទុប្បតិច័ត្តស្ស កង្កក្ខណោ អនភិស-
 មេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញា-
 សត្តានំ ចវន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតំ ។

(៧៧) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតំ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ
 វត្តមាទេ អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតំ មក្កសច្ចញ្ច នុប្ប-
 ជ្ជិតំ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អនភិស-
 មេតាវីនំ តណ្ហាយ ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ពួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃឧប្បត្តិ-
 ចិត្ត និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិន
 កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៩៧) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែល
 ជាអ្នកត្រាស់ដឹង នូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រ-
 ព្រឹត្តទៅ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លានៈ
 នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួក
 អសញ្ញាសត្វ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទិកា

ឧប្បជ្ជតិ សុទ្ធាវាសានំ ធុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អនភិ-
សមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្ត-
ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ តត្ថ មក្ក-
សច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជត្ត សមុទយសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជតិ ។

(៧៨) យស្ស ធុត្វាសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សមុ-
ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខ-
ណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ធុត្វាសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ឥតរេសំ
ឧបបជ្ជន្តានំ បរេត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
ធុត្វាសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជិស្ស-
តិ ។ យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
តស្ស ធុត្វាសច្ចំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ សព្វេសំ ចរន្តានំ
បរេត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរិយេ មក្កស្ស ច ផលស្ស
ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
នោ ច តេសំ ធុត្វាសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ឧបបជ្ជ-
ន្តានំ បរេត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទ-
យសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ធុត្វាសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជតិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត ទី២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងគ្នាណៈ
 នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង
 សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៩៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
 ឧប្បាទទូកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន នូវ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទទូកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បា-
 ទទូកណៈ នៃចិត្តនោះ កើតឡើង តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទទូកណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សមុទេ-
 យសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា
 នឹងកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់
 កាលច្បុត ក្នុងក្នុងគ្នាណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទទូកណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបកពា សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
 ចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទទូកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្ខ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្ខមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុប្ផ-
នា មក្ខំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ
តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ចេ មក្ខំ
បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ មក្ខ-
សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្ខសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ យេ ចញ្ចេ មក្ខំ បដិលភិស្ស-
ន្តិ តេសំ បវត្តន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អរូ-
បេ មក្ខស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
មក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិ-
លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គល នឹង
មិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹង
កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវ
មគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ក្នុង
ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ នឹងផល
ក្នុងអរូបភព មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន
នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

ចញ្ចោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឧក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(១០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ-
 តិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ចោ
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ យេ មក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្ក-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បាទារៈ

នឹងបាន ឡើយមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ
កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ទុកសច្ច កើតឡើងផង ។

(១០០) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផន នឹងមិនបាន ឡើយមគ្គ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន
ឡើយមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួក
សត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ។ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វដែលចូលកាន់
និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ នឹងកើតឡើង តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ។ នឹង
កើតឡើងផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[១០១] យត្ថ ទុក្ខសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។
យត្ថកម្មំ យស្ស យត្ថកសនិសំ កាតតំ ។

[១០២] យស្ស យត្ថ ទុក្ខសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តត្ថ សមុទយសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧប-
បជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច
តេសំ តត្ថ សមុទយសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ
ចតុវេការំ បញ្ចវេការំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្ត-
ស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសង្ខតំ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ សមុទយសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
បន យត្ថ សមុទយសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
ទុក្ខសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ចតុវេការា បញ្ចវេការា
បវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទ-
យសង្ខតំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សង្ខតំ ឧប្បជ្ឈតិ ចតុវេការំ បញ្ចវេការំ ឧបបជ្ឈន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១០១) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថាក្នុងទីណា បណ្ឌិតគប្បីធ្វើឲ្យប្រហែលនឹងពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាដែរ ។

(១០២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុ-
ទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន ឬមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្តនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលចូលទៅ កាន់
ចតុរោការភព និងបញ្ចរោការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើង
ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា
នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទី
នោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្បាត ចាកចតុរោការភព និងបញ្ចរោការភព
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និង
ផល ក្នុងអរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់ចតុរោការភព និងបញ្ចរោការភព ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវាហ

បរវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វត្ត សុត្វា-
នយសុត្វញ្ច ឧប្បជ្ឈិតស្ស ធុត្តសុត្វញ្ច ឧប្បជ្ឈិត ។

(១០៣) យស្ស យត្ថ ធុត្តសុត្វំ ឧប្បជ្ឈិត-
តស្ស វត្ត មក្កសុត្វំ ឧប្បជ្ឈិតស្ស ។ អក្កមក្កស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យេ ច បុគ្គជ្ឈនា (១) ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧប-
បជ្ឈនានំ បរវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អហាយំ(២)
អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈនានំ តេសំ វត្ត ធុត្ត-
សុត្វំ ឧប្បជ្ឈិត ធា ច តេសំ វត្ត មក្កសុត្វំ
ឧប្បជ្ឈិតស្ស យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
ចញ្ចា មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បរវត្តេ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វត្ត ធុត្តសុត្វញ្ច
ឧប្បជ្ឈិត មក្កសុត្វញ្ច ឧប្បជ្ឈិតស្ស ។ យស្ស វា
ចន យត្ថ មក្កសុត្វំ ឧប្បជ្ឈិតស្ស វត្ត វត្ត ធុត្ត-
សុត្វំ ឧប្បជ្ឈិតតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
យេ ចញ្ចា មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរវត្តានំ

១ ឧ.ម. ឧត្តន្តរេ មត្តន្តំ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អយមេវ ពាលោ នត្ថិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

នឹងកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១០៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាបុព្វជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
 បដិសន្ធិ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅកាន់អបាយ នឹងអសញ្ញា
 សត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចប្បន្ន កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែ
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 ណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដ-
 ៃទណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំង
 នោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចប្បន្ន ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 ឬក៏ ពួកសត្វដៃទណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ

បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជ-
 លស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច ញោ មក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ
 ធុត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។

(១០២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ។ អាចារ្យ-
 កានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ
 យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ មក្ក-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ។
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
 ឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកពា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំ-
 ដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុង
 ឧប្បាទកណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុង
 ឧប្បាទកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 កើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១០៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុ-
 ទេយសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយាម និងរបស់សត្វនោះ ។
 ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទកណៈ
 នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ ។ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
 ទកណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
 នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទី
 នោះឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បោសិកេ

តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចតោ មគ្គំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ភង្គក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(១០៥) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ សព្វេសំ បរិនាមំ
 បរិត្តេ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផល-
 ស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ អត្ត-
 មគ្គស្ស ភង្គក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមគ្គំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។

សច្ចៈយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឱ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងកើតឡើង ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងក្នុង
 កាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា
 នឹងបាន ឱ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងកើតឡើងផង សមុ-
 ទេយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។

(១០៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុង
 ក្លឹក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុង
 អរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែសមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលនឹងបាន ឱ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លឹក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល
 ក្នុងអរូបភព មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជីស្សតិ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជីស្សតិ នោ ច
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស ភន្តក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
 រា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ
 អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

[១០៦] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជីស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ក-
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បវន្តានំ បវត្តោ
 ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ នោ ច

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹង
 មិនកើតឡើង តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
 ទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត
 នោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព មិនកើត
 ឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១០៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា មិន
 បាន នូវមគ្គ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្បុត
 ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទិកា

តេសំ មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ អគ្គមគ្គស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុគ្គលោ
 មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរិនិរុទ្ធិ បរិនិរុទ្ធិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខារំ ទុប្បជ្ឈិស្ស មគ្គសង្ខារំ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ច បុគ្គលោ មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋន្តា-
 នំ បរិនិរុទ្ធិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសង្ខំ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្ស
 អគ្គមគ្គស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យេ ច បុគ្គលោ មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 បរិនិរុទ្ធិ បរិនិរុទ្ធិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរហេ មគ្គស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសង្ខារំ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសង្ខារំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(១០៧) យស្ស សមុទយសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្ស តស្ស
 មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា

សច្ចយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច
 របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកងកុណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
 ពួកសត្វនោះៗ ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងកងកុណៈ នៃ
 ចិត្ត កាលច្បុត ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទកុណៈ
 នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកព នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើត
 ឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វ
 នោះៗ ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនកើត
 ឡើង តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកងកុណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
 របស់ពួកសត្វនោះៗ ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងកងកុណៈ
 នៃចិត្ត កាលច្បុត ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទកុណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកព នឹងមិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច
 មិនកើតឡើងផង ។

(១០៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ (១) យេ ច ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជស្សតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ (២) តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ

១ ម. តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានន្តិ បទុយំ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ សមុទយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
 តណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធន៍ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ
 ទាំងនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើត
 ឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ
 សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
 នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុប្ផន៍ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធន៍ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិន
 កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
 របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផន៍ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់
 ពួកសត្វនោះ ។ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទ-
 យសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ
 នោះ ដែលជាបុប្ផន៍ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទវិញ

វត្តមានេ និរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
មក្កសច្ចញ្ញំ ទុក្ខសច្ចំ សមុទយសច្ចញ្ញំ ទុក្ខជ្ជតិ ។

(១០៨) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខជ្ជតិ ។ បេ ។

(១០៩) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខជ្ជតិ តស្ស
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុក្ខជ្ជតិស្សតិ ។ ចតុវេកាវា
បញ្ចវេកាវា ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខជ្ជតិ នោ ច តេសំ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុក្ខជ្ជតិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្ក-
ក្ខណោ អវហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស
ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ ចវន្តានំ^(១) តេសំ
តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ ទុក្ខជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ញំ
ទុក្ខជ្ជតិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ
ទុក្ខជ្ជតិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខជ្ជតិស្សតិ ។

១ ឧ. អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា បរិនិរុទ្ធិ ទិស្សន្តិ ។
ប. អសញ្ញាសត្តា បរិនិរុទ្ធិ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ ទិស្សន្តិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកកណ្តា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងមិនកើតឡើង
ឥត សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១០៨) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១០៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
កាលច្បុក ចាកចតុរោការភព និងបញ្ចរោការភព ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់អសញ្ញា-
សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន ឧបមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ក្នុង
ក្នុងកណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទ-
កណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹង
មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អកុមកុស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អកុមកុ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អស-
 ញាសតំ ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 នុប្បដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្ប-
 ដ្ឋតិ អកុមកុស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អកុមកុ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូប មក្ក-
 ស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា-
 នំ ចរ្គន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បដ្ឋិ-
 ស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បដ្ឋតិ ។

(១១០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បដ្ឋតិ តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អកុមកុ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ចរ្គន្តានំ ចរ្គត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូប មក្កស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
 ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងក្លិនក្ខណៈ
 នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព នឹងមិន
 កើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏
 ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួក
 សត្វនោះ កាលច្បុក ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

សព្វយមកេ បរិវិវាស្ស ឧប្បាទវិរា

ធុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ វត្ថុ មក្កសច្ចំ ធុប្បជ្ជិស្ស-
 តិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ចរ្គនានំ បរេត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូប
 មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញ-
 សត្តានំ ចរ្គនានំ តេសំ វត្ថុ ធុក្ខសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជតិ
 មក្កសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ ធុប្បជ្ជិស្សតិ វស្ស វត្ថុ ធុក្ខសច្ចំ ធុប្ប-
 ជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បរេត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញសត្តំ ឧបបជ្ឈនានំ តេសំ វត្ថុ
 មក្កសច្ចំ ធុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ វត្ថុ ធុក្ខសច្ចំ
 ធុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ចរ្គនានំ បរេត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹង
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹង
 បាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្បាត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងរបស់ពួកអសព្វសត្វនោះ កាលច្បាត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 មគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច និងមិនកើតឡើង
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូលទៅ កាន់អសព្វសត្វ នឹងមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុង-
 ក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន
 នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្បាត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
សត្តានំ ចវត្ថានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ
ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ ។

(១១១) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ យេ ចព្វោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហា-
យ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ក-
សច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យេ
ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ មក្ក-
សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
ទុប្បជ្ជិតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។
អាចារ្យកានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ កាលច្បាត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ
និងផល ក្នុងអរូបកព នឹងមិនកើតឡើងផង ទេកសច្ច មិនកើតឡើងផង
ក្នុងទីនោះ ។
។

(១១១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃ
ណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ សមុទេយសច្ច របស់
ពួកសត្វនោះ ។ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងក្នុងកាល
ដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់
ពួកសត្វនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃតណ្ហា និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាស
ចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច និងមិនកើត
ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើត
ក្នុងអបាយ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន
ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
។

សព្វយមកេ បរិភិក្ខុវិញ្ញាណ ឧប្បាទាហេ

ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ អក្កមក្កសមន្តីនំ អរហន្តានំ យេ ច បុគ្គជ្ឈ-
 នា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ភន្តក្ខ-
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ អសញ្ញសត្វានំ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិតំ ។

(១១២) យស្ស ឧក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ។ អក្កមក្កសមន្តីនំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ឧក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ឥតរេសំ តេសំ ឧក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតុ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។
 យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស
 ឧក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។

(១១៣) យស្ស ឧក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ។ អក្កមក្កសមន្តីនំ អរ-
 ហន្តានំ យេ ច បុគ្គជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ឧក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គលនិងមិនបាន នូវមគ្គ
ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃតណ្ហា និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងកាលដែល
ចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងមិនកើតឡើងផង សមុទយ-
សច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កើតឡើងហើយ
តែសមុទយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច
របស់ពួកសត្វនោះក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង សមុទយសច្ច នឹងកើត
ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើត
ឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(១១៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល
នឹងមិនបាន នូវមគ្គ កើតឡើងហើយ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចពោ
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត
 មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១១២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ៏នំ អរហ-
 ន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ យេ ចពោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១១៣) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត ។ បេ ។

(១១៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡូមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន
 ឡូមគ្គ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ទុក្ខសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ
 កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ អើ ។

(១១៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឡូមគ្គ កើតឡើងហើយ តែមគ្គសច្ច របស់
 ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡូមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូមគ្គ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹង
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើត
 ឡើងហើយ ។ បេ ។ អើ ។

(១១៥) ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១១៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សព្វយមកេ បរិវត្តិវស្ស ឧប្បាទវារោ

អក្កមក្កសមង្គំនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោកាវានំ បញ្ច-
 រោកាវានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត ឥតរេសំ ចតុរោកាវានំ បញ្ចរោ-
 កាវានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១១៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ អក្កមក្កសមង្គំនំ
 អរហន្តានំ យេ ច បុប្ផន្តា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 អាមាយិកានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

សព្វយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទារៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ទុក្ខសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅនេះ ដែលនៅក្នុងចតុរោការភព និង
 បញ្ចរោការភព កើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹង
 កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់
 សុទ្ធារាម នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលនៅក្នុងចតុរោការភព និងបញ្ចរោការភព នឹងកើតឡើង
 ផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើត
 ក្នុងអបាយផង និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចព្រោ មក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតុ មក្កសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ
 ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ យេ ចព្រោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតុ ។

(១១៨) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមជ្ឈិនំ
 អវហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ អាហាយិកានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួក
 សត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វ
 ដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ទុកសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
 ក្នុងទីណា ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់សុទ្ធាវាស នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ទុកសច្ច
 កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ឲ្យ
 មគ្គ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលកើតក្នុងអបាយ កើតឡើងហើយ
 តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ

សព្វយមពេ បវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិពេ

យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិត្ថ មក្ក-
 សច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ថាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ នុតិយេ ចិត្តោ វត្តមានេ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ញា
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិត្ថ ។

(១១៧) យស្ស នុក្ខាសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
 បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស នុក្ខាសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិត្ថាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ថ ។

(១២០) យស្ស នុក្ខាសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថ តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស នុក្ខាសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ថាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ថ ។

សព្វយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទៈ

ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្តនោះ សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើង
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងកាល
 ចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបានឲ្យមគ្គ
 ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើត
 ឡើងផង សមុទយសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១២១) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សត្ថិតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
បន មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១២២) យត្ថ នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

(១២៣) យស្ស យត្ថ នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សត្ថិតិ ។ ឧប្ប-
ជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ
នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។
ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១២៤) យស្ស យត្ថ នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សត្ថិតិ ។ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។
យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
តត្ថ នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១២៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សត្ថិតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១២១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនកើតឡើងហើយ ។

(១២២) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា ។ បេ ។

(១២៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទី
ណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។
នឹងកើតឡើង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា
នឹងមិនកើតឡើង កងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
ហើយ កងទីនោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទី
ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។ នឹង
កើតឡើង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើត
ឡើង កងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទី
នោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កង
ទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។

សច្ចយមកេ បរិក្ខារស្ស និរោធាវោ

សុត្តាន្តសាដំ ទុតិយេ ចិត្តោ វត្តមានោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ អសញ្ញាសត្តាដំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតំ មក្កសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ អក្កមក្កសមជ្ឈំនំ
 អរហន្តាដំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 អាចាយិកាដំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតំ អសញ្ញា-
 សត្តាដំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតំ ។

ឧប្បាសាវំ និដ្ឋិតំ ។

(១២២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ បរិន្តាដំ
 បរិត្តោ តណ្ហាវិប្បយុត្តិវិស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈតិ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បរិត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

សមុទយសច្ច របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 កាលចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច របស់អសញ្ញា
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ
 នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 កើតឡើងផង សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ ឧប្បទេសវារៈ ។

(១២៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ សមុទយសច្ច របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បុក
 រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ រលត់ទៅផង សមុទយសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃតណ្ហា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខ-
សច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(១២៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ចរន្តានំ បរតេ មគ្គ-
វិប្បយុត្តិធិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈតិ បញ្ចវេកាការ
មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ មគ្គ-
សច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
តស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ អរូបេ មគ្គស្ស កង្កក្ខ-
ណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
និរុជ្ឈតិ បញ្ចវេកាការ មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
មគ្គសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

(១២៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ
និរុជ្ឈតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ នោ ។

(១២៩) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ អសញ្ញ-
សត្ថេ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(១២៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
នោះ រលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បុក រលត់
ទៅ កងកងកណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ កងបច្ចប្បន្ន តែមគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
ទៅផង មគ្គសច្ច រលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃមគ្គ កងបញ្ចវេកា-
រកត ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ
កងកងកណៈ នៃមគ្គ កងអរូបកត តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច
រលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃមគ្គ កងបញ្ចវេកា-រកត ។

(១២៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ទេ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ទេ ។

(១២៩) ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅ កងទីណា សមុទេយសច្ច រលត់
ទៅ កងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅ កងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ បេ ។

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស និរោធាវោ

យត្ថកំ ឧប្បាទេបិ និរោធមិ ឧប្បាទនិរោធមិ
សទិសំ ។ នត្ថំ នាណករណំ ។

(១៣០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
។ បេ ។ យស្ស យត្ថកម្មំ សទិសំ វិត្តារេតតំ ។

(១៣១) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តោ ។ យស្ស
វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
ន និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ បវន្តានំ បវត្តេ តណ្ហាវិប្ប-
យុត្តចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ភន្តក្ខណោ តេសំ
សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៣២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ អរូបេ មក្កស្ស ភន្តក្ខណោ
តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ

សច្ចយមកៈ បរិត្តិវរៈ និរោធាវៈ

ពាក្យថា ក្នុងទីណា ប្រហែលគ្នា ក្នុងកាលជាទីកើតផង ក្នុងកាលជា
ទីរលត់ទៅផង ក្នុងកាលជាទីកើត និងកាលជាទីរលត់ទៅផង ។ ការធ្វើ
ឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិនមានឡើយ ។

(១៣០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ រេ ។

ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណា បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចគ្នា ។

(១៣១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់
ទៅឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បុត មិនរលត់ទៅ
ក្នុងក្នុងក្បណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកក្បណៈ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងអស់នោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់
ទៅផង ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្បណៈ
នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ។

(១៣២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
ក្នុងក្នុងក្បណៈ នៃមគ្គ ក្នុងអរូបភព តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន ជីវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ ដលស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ ជីវុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ន ជីវុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ បវត្តន្តានំ បវត្តេ មគ្គវិប្ប-
 យុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ
 នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ឧប-
 បជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ
 ដលស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ ។

[១៣៣] យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតីតិ ។ មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 មគ្គសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តមគ្គវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលចាប់
 បដិសន្ធិ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បាត
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច
 មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ។

[១៣៣] សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 អស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកតណ្ហា និងប្រាសចាកមគ្គ ។

សច្ចយមកេ បរិនិវាស្ស គំរោធនំរោ

យស្ស វា បទ មក្កសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈតិ តស្ស សម្ម-
 ទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈតិ ។ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ
 តេសំ មក្កសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សម្មទ-
 យសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 មក្កវិប្បយុត្តតណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
 ន ធិរុជ្ឈតិ សម្មទយសច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ឈតិ ។

(១៣៤) យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(១៣៥) យស្ស យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈតិ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យត្ថកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ
 សទិសំ ។ យស្សយត្ថកេបិ និរោធសមាបន្នានន្តិ
 ចេតំ ន កាតតំ ។

(១៣៦) យស្ស ធុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
 សម្មទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យថា
 ឧប្បាទវារេ អតីតា បុច្ឆា អនុលោមម្បិ បច្ចុទិយម្បិ
 វិភត្តំ^(១) ឯវំ និរោធបិ វិភជិតតំ ។ នត្ថំ នាណា-
 ករណំ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងអស់
ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង
សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្ត និងក្នុង
ក្នុងក្នុងនោះ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ និងប្រាសចាកតណ្ហា ។

(១៣៤) ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៣៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។
ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា ក្នុងទីណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វ
ណា ក្នុងទីណាក្តី ដូចៗគ្នា ។ មួយយ៉ាងទៀត ពាក្យថា ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់និរោធិ ដូច្នេះនេះ បណ្ឌិតមិនគប្បីធ្វើ ក្នុងពាក្យថា របស់
សត្វណា ក្នុងទីណាទេ ។

(១៣៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ បុព្វា ជាអតីត និងពាក្យ
បណ្តោយក្តី ពាក្យប្រាសក្តី ដែលលោកចែកហើយ ក្នុងឧប្បាទវារៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីចែក ក្នុងនិរោធិវារៈ យ៉ាងនោះដែរ ។ ការធ្វើ
ឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៣៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១៣៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 អក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ
 ចញ្ច មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៣៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងមិន
បាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្តនោះ នឹងរលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
រលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង
សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច
របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៣៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល
នឹងមិនបាន ឡើយមគ្គ នឹងរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនរលត់ទៅទេ សត្វទាំងឡាយ នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វ
ដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់
ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឆិរោភវិកា

(១៣៩) យស្ស សមុទយសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា
 មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ជីវុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ
 យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញា
 ជីវុជ្ឈិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ញា ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន មគ្គសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
 ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទត្តាលោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មគ្គ-
 សច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ជីវុជ្ឈិ-
 ស្សតិ យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ញា
 ជីវុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ញា ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤០) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(១៤១) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ អគ្គមគ្គស-
 មដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ
 បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ជីវុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ

សម្មយមកៈ បវត្តិវាៈ និពោធិវាៈ

(១៣៩) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន នូវ
មគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ សមុទេ-
យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទម្បងទុក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។

(១៤០) ទុក្ខសច្ច នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៤១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់
អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្សកម្មិ យត្ថកម្មិ យស្សយត្ថ-
 កម្មិ សទិសំ ។

(១៤២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និ-
 រុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ
 ដែលនៅក្នុងបត្តភវការកត នឹងបញ្ចេញការកត នឹងរលត់ទៅផង សមុទេ-
 យសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្តី ពាក្យ
 ថា ក្នុងទីណា ក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណា ក្តី ដូចគ្នា ។

[១៤២] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹង
 មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា
 នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ សមុទេ-
 យសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃ
 ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹង
 មិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង
 ទុក្ខសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។

[១៤៣] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
 សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧបាសមាស

អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
 មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ ធិក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 ធិក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៤) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 នក្កណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សព្វយមកៈ បរិត្តិកៈ និរោធិកៈ

មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ នឹងមិន
រលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ
ទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹង
មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។

(១៤៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា
ជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
រលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង
សមុទេយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៤៥) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(១៤៦) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស-
 មង្គំនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ក-
 បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្ក-
 មក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុច្ឆជ្ឈនា
 មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ អាហាយិកានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៤៥) ទុក្ខសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៤៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុង
 ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏
 ប្រសើរ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ សមុទេ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិន
 រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។

(១៤៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ
 ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើត
 ក្នុងអបាយ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 ។

សព្វយមកេ បវត្តិវាស្ស នំរោធិវារោ

នោ ច តេសំ តត្ថ ធិក្ខុសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ចិ-
មចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចញ្ច
ន និរុជ្ឈិស្សតិ ធិក្ខុសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៨) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និ-
រុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
អក្កមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ ន
និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន
និរុជ្ឈិស្សតិ មក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាឆាយិកានំ យេ
ច បុត្តជ្ជនា មក្ខំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
ទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ
អរហន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចញ្ច
ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ គំរោធិវារៈ

តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ ។
ទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹង
មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។

(១៤៨) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
ទេ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់អសព្វសត្វទាំង
នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹង
មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុង
អប្បាយ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ
នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
ឡាយ និងរបស់អសព្វសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទយ-
សច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៤៩) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជស្ស ច ភដ្ឋក្ខ-
 ណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈត នោ ច តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ភដ្ឋក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈត ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

(១៥០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស មក្ខ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈតាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ភដ្ឋក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈត នោ
 ច តេសំ មក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈត អភិសមេតាវីនំ ចវន្តា-
 នំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភដ្ឋក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 និរុជ្ឈតិ មក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈត ។ យស្ស វា
 បន មក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈ-
 តិ ។ អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជលស្ស ច

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៤៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់
សត្វណា រលត់ហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ
ទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
ហើយ ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គ
និងផល ក្នុងអរូបភព តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ
ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្យុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
ហើយផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៥០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
នោះ រលត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
កាលច្យុត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយទេ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្យុត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុ-
ប្បន្ន ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
កាលចាប់បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទ-
កណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព

សព្វយមពេ បរិក្ខារស្ស គំរោធារោ

កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
ធុក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ
ធុក្កសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥១) យស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច
តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ មក្ក-
សច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
តស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ
តណ្ហាយ ឧប្បាធុក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្ត-
មារេ និរោធសមាបន្នានំ តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតា-
វីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ
សមុទយសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥២) យត្ថ ធុក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។ បេ ។

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធារៈ

តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ ដែលជា
អ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បាស់ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
រលត់ហើយផង ទុកសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លាយៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ។

(១៥១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
សច្ចៈ ៤ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្លាយៈ
នៃតណ្ហា តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយទេ ពួក
សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងក្លាយៈ នៃ
តណ្ហា ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់
ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ និងពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងទុច្ចរិតក្លាយៈ នៃ
តណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង សមុទេយសច្ច រលត់
ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លាយៈ នៃតណ្ហា ។

(១៥២) ទុកសច្ច រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៥៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្តាតិ ។ សុទ្ធា-
 វាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា
 ចរុន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្ថ ឥតរេសំ
 ចតុរោការា បញ្ចរោការា ចរុន្តានំ ចរុត្ត ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ
 សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈត្ថ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្ថ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈត្តាតិ ។ ចតុរោការំ បញ្ចរោការំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
 ចរុត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស
 ច ជនស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្ថ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈតិ ចតុរោការា បញ្ចរោការា ចរុន្តានំ
 ចរុត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច និរុជ្ឈត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

(១៥៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៥៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
 របស់ពួកសត្វទាំងសសត្វ និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលច្បុត ចាកអ-
 សញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
 សត្វក្រៅនេះ កាលច្បុត ចាកចតុរោការភព និងបញ្ចារោការភព ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច រលត់ហើយផង
 ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់
 ចតុរោការភព និងបញ្ចារោការភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទុកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកុណៈ
 នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលច្បុត ចាកចតុរោ-
 ការភព និងបញ្ចារោការភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
 ហើយផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។

(១៥៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា

សព្វយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ធិពោធិវិកោ

តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ
 ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អនភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ
 បវត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា ចវន្តានំ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ
 បវត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញ
 និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតំ ។ អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្ថេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បនក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស
 ច កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតា-
 វីនំ ចវន្តានំ បវត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតំ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ វិហារិកៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ពួក
 សុទ្ធាវសសត្វ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលច្បាស់ ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាល
 ច្បាស់ ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន រលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បាស់ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់
 ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទកាលៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
 ក្នុងកាលៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកតា ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ កាលច្បាស់ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង ទុក្ខ-
 សច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។

(១៥៥) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃ
 តណ្ហា សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឆោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតា-
 វីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
 នក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាធនេ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ ឆោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ សមុទយសច្ចញ្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥៦) យស្ស ឧក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស ឧក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ នតិ ។

(១៥៧) យស្ស ឧក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ ឧបបដ្ឋន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែមគ្គុស្ថ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃតណ្ហា សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង មគ្គុស្ថ រលត់ហើយផង ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គុស្ថ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុង
 កាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គុស្ថ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹង
 នូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃតណ្ហា មគ្គុស្ថ របស់សត្វទាំងនោះ
 រលត់ហើយផង សមុទយសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៥៦) ទុក្ខុស្ថ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ទុក្ខុស្ថ របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(១៥៧) ទុក្ខុស្ថ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គុស្ថ របស់
 សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឆិពោធរាពោ

បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស
 ច ដលស្ស ច ភង្គក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈត
 អនភិសមេតាវីនំ ឧបបន្ននានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ មក្ខ-
 សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈត ។ យស្ស វា បន មក្ខសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិតិ ។ អន-
 ភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ
 តេសំ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈត នោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ អនភិសមេតាវីនំ ឧបបន្ននានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្ខសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៥៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិតិ ។ អភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ
 វត្តមានេ និរោធសមាបន្នានំ តេសំ សមុទ-
 យសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធាវៈ

កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយទេ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទ-
ក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
ផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
សត្វណា មិនរលត់ហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។
ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុងក្នុង-
ក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
ហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ
ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៥៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវ
សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ
ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន ធូរុជ្ឈិត អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ន ធូរុជ្ឈិត មគ្គសច្ចញ្ច ន ធូរុជ្ឈិត ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ ន ធូរុជ្ឈិត តស្ស សមុទយសច្ចំ ន ធូរុជ្ឈិតាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ធូរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន ធូរុជ្ឈិត អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ន ធូរុជ្ឈិត សមុទយសច្ចញ្ច ន ធូរុជ្ឈិត ។

(១៥៩) យត្ថ ធូរុជ្ឈិត ន ធូរុជ្ឈិតាតិ ។ បេ ។

(១៦០) យស្ស យត្ថ ធូរុជ្ឈិត ន ធូរុជ្ឈិតាតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធូរុជ្ឈិតាតិ ។ ចតុរោការំ បញ្ចរោការំ ឧបបន្លាតំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច កង្កក្ខណោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនជាមិនរលត់ហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាល
 ដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់
 ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 រលត់ទៅទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាស
 ចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ហើយផង សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៥៩) ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៦០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ស-
 មុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 កាលចូលទៅ កាន់ចតុរោការភព និងបញ្ចរោការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបឋមរូប និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ខំរោធាវោ

តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ សុទ្ធាវា-
 សាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
 សត្តំ ឧបបជ្ឈន្តាធំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។ សុទ្ធា-
 វាសាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា
 ចរន្តាធំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ សុទ្ធាវា-
 សាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ
 ឧបបជ្ឈន្តាធំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន
 និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៦១) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។ អភិសមេ-
 តាវំធំ ឧបបជ្ឈន្តាធំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អរូបេ មគ្គស្ស ច ជលស្ស ច កង្កក្ខណោ

សច្ចយមកៈ បរិត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ ។ តែ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា-
 សត្វ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច មិនរលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សុទ្ធាវសសត្វ និងពួកសត្វ កាលច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងកុណៈ
 នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុង
 ទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា-
 សត្វ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

[១៦១] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកុណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បតិច័ត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អនភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។
 សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បតិច័ត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អនភិស-
 មេតាវីនំ បវត្តនំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ
 អសញ្ញាសត្តា បវត្តនំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បតិច័ត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អនភិ-
 សមេតាវីនំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៦២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច
 របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូល
 ទៅកាន់អសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់
 ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិ
 ចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាល
 ច្បុត និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់
 ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូលទៅកាន់
 អសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៦២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស គំរោធាវោ

តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិ-
 សមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិតុ សុទ្ធាវាសានំ ធុតិយេ ចិត្តេ វត្ត-
 មានេ អនភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ច ន និ-
 រុជ្ឈិតុ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតុ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អនភិស-
 មេតាវីធំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិតុ សុទ្ធាវាសានំ ធុតិយេ ចិត្តេ វត្ត-
 មានេ អនភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតុ សមុទយសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិតំ ។

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធារៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុង
 កាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួក
 សុទ្ធារាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់
 ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញាសត្វ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់
 ហើយ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្ល-
 កូណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធារាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃ
 តណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយផង
 សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៦៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អវហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
 លោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥត-
 រេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
 សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតិ ។

(១៦៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អវហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៦៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹង បាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃ ចិត្ត ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្តនោះ រលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលច្បុត ក្នុងក្នុង- ក្បាលៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយ- សច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទុក្ខទុក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបកតា សមុទេយ- សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង នោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ។

(១៦៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វ នោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអហន្តទាំងឡាយ ក្នុង ក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ។ ដែលជាបុគ្គល

សព្វយមពេ បរិក្ខារស្ស និពេធាវេ

មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរ្យោនំ បរុត្ត
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ធុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
 នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ចោ មក្កំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តេសំ ចរ្យោនំ បរុត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ធុក្ខសច្ចំ ធុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ មគ្គសច្ចំ ធុក្ខ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ធុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ យេ
 ចញ្ចោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋោនំ
 បរុត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ដលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ នោ ច តេសំ ធុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ចោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ចរ្យោនំ បរុត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 មគ្គសច្ចំ ធុក្ខសច្ចំ ធុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បរិត្តិកៈ និរោធារៈ

នឹងបាន ឫមគ្គ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃ
ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន រលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
រលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឫមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
ណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឫមគ្គ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃ
ចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹង
រលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឫមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឫមគ្គ ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ
នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គ នឹងផល ក្នុងអបូរកត
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឫមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឫមគ្គ ក្នុង
ក្នុងក្រណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃ
ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខ-
សច្ច រលត់ទៅផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៦៥) យស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុព្វជ្ឈនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។
 អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តិគេ វត្ថ-
 មារេ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសត្ថានំ តេសំ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

(១៦៦) យត្ថ ឧក្កសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៦៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន
 ឡើយ មគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ រលត់ទៅ ក្នុងកងកណៈ នៃ
 តណ្ហា តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ
 ណា នឹងបាន ឡើយ មគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ រលត់ទៅ
 ផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងកងកណៈ នៃតណ្ហា ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយ មគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយ មគ្គ ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃចិត្តនោះ មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួក
 សត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
 ប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់ពួកអសព្វសត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើយ មគ្គ
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ។ នឹងរលត់ផង សមុទេយសច្ច រលត់ទៅ
 ផង ក្នុងកងកណៈ នៃតណ្ហា ។

(១៦៦) ទេសច្ច រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

សព្វយមកេ បរិវត្តវាស្ស និរោធាវោ

(១៦៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អត្ត-
 មក្ខស្ស កង្កក្ខណោ អវហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមក្ខំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា
 បវន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតី ឥត-
 រេសំ ចតុវេកាវា បញ្ចវេកាវា បវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញ
 និរុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិស្សតី ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតី តស្ស
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតីតិ ។ ចតុវេកាវំ បញ្ច-
 វេកាវំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អរូបេ មក្ខស្ស ច ផលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតី នោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ចតុវេកាវា បញ្ចវេកាវា
 បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិស្សតី ទុក្ខសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈតិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(១៦៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា សមុ-
 ទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
 របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត កាលច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុង-
 ក្លានៈ នៃចិត្តនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ កាល
 ច្បុត ចាកចតុរោការភព នឹងបញ្ចេញការភព ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង សមុទេយ-
 សច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់ចតុរោការភព
 នឹងបញ្ចេញការភព ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុង
 ក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរហន្តភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលច្បុត ចាកចតុរោការភព
 នឹងបញ្ចេញការភព ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៦៨) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អវហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច
 បុប្ផនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អថាយា អសញ្ញាសត្តា
 ចវន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ បញ្ចវេកា-
 វេ មក្កស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈតិ
 មក្កសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈ-
 តីតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច កង្កក្ខណោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៦៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃ
ចិត្ត កាលច្បុត នឹងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុត ចាកអបាយ នឹង
ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន រលត់ទៅ ក្នុងទី
នោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
សត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្បាលៈ
នៃមគ្គ ក្នុងបញ្ចវេក្ខន្ត ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ
ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្បាលៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង
មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
នោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត
នោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គ នឹងផល ក្នុងអរូបកភព

សច្ចយមកេ បរិនិរុទ្ធិស្ស ទំហេតុវាហ

តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ ធុត្ថសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ បញ្ចកោសោ មក្កស្ស កង្កត្តា-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស កង្កត្តាណោ យេ ចញ្ចេ មក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ បរិនិរុទ្ធិ បរិនិរុទ្ធិ ចិត្តស្ស កង្កត្តា-
 ណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ធុត្ថ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៦៧) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាទាយិកានំ
 យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ កង្កត្តាណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កត្តា-
 ណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទត្តាណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

សព្វយមកៈ បរិត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូវមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃមគ្គ ក្នុងបញ្ច-
 កោការកត ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្លណៈ
 នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលប្បត ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច
 រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៦៩) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយ-
 សច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយ នឹងរបស់សត្វនោះៗ ដែល
 ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឡូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃតណ្ហា រលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះៗ រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លណៈ
 នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និ-
 រុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
 យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

(១៧០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ ឧប-
 បដ្ឋន្តានំ បរិត្តោ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ជលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច កង្កក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។

អវិជ្ជាបិដក យមកៈ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
នោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
តណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទី
នោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងរលត់ទៅ
ផង សមុទេយសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។

(១៧០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់
បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
មគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខ-
សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គ ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ
និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកព មិនរលត់ទៅផង សមុ-
ទេយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់
សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស វិហារោ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្កុលោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុ-
 លោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ តេសំ សម្ម-
 ទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កុលោ អរ-
 ហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុលោ អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច
 កង្កក្កុលោ តេសំ សម្មទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

[១៧១] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 ទក្កុលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច កង្កក្កុលោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធារៈ

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តនោះ និងក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកត នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៧១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច
 បុត្តជ្ជនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋនា-
 នំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ជលស្ស ច ភង្គក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន ជីវុជ្ឈតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន មគ្គសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតីតិ ។ អក្កមគ្គស្ស ភង្គក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ជ-
 នា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈិ-
 ស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ជ-
 នា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋនានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច
 ជលស្ស ច ភង្គក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ន
 ជីវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ ។

(១៧២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមគ្គស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមគ្គំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់សត្វនោះ ។ ដែល
ជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គ
និងផល ក្នុងអរូបភព មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច និងមិនរលត់ទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វនោះ ។
ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន
នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព
នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៧២) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវ
មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

សព្វយមកេ បវត្តិវាស្ស និរោធាវោ

បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចតោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្ត-
 ជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ យេ បុត្តជ្ជ-
 នា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ
 ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ អក្កមក្កស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ និរោធសមាបន្នានំ

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឫមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
នោះ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
តណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្ត
ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិន
រលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន
ឫមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់
អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផជន នឹង
មិនបាន ឫមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ ។ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខ-
ណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
រលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិន
បាន ឫមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែល
ចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
សមុទយសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៧៣) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(១៧៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ ចតុ-
រោការំ បញ្ចរោការំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ភដ្ឋក្ខណោ
តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ធា ច
តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្ក-
មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ
មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ភដ្ឋក្ខណោ អសញ្ញាសត្វំ
ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈតិ
សមុទយសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងរបស់ អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច
មិនរលត់ទៅផង ។

(១៧៣) ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៧៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
កាលចូលទៅកាន់ចតុរោការភព នឹងបញ្ចរោការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅកាន់អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទ-
ក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព
មិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។

សព្វយមកេ បរិនិព្វានស្ស និរោធិវារោ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្កុលោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ អសញ្ញាសត្វា ចរន្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កុ-
 លោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស
 ច កង្កក្កុលោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៧៥) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ បញ្ច-
 វោការេ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កុលោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុលោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច
 កង្កក្កុលោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត កាលច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត កាលច្បូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព នឹងរលត់ទៅផង ទុកសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

[១៧៥] ទុកសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងបញ្ចវេទការភព ឬក៏ ពួកសត្វដែល បាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មប្បជីកោ យមកំ

នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អរ-
ហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស
ច កង្កក្ខណោ អទាយំ^(១) អសញ្ញាសត្តំ ឧប-
បជ្ឈនានំ តេសំ តត្ថ ធុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ
មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ន
និរុជ្ឈតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិ-
លភិស្សន្តិ តេសំ បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
អទាយា^(២) អសញ្ញាសត្តា បវន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ ចិត្ត-
ស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច កង្ក-
ក្ខណោ អទាយំ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈនានំ តេសំ តត្ថ
មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ធុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

១ ម. អយំ បាវោ នត្ថិ ។ ២ ម. អយមេវ នត្ថិ ។

អភិបូជិត យមកៈ

តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជា
 បុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
 បដិសន្ធិ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចូលទៅ កាន់អបាយ និងអ-
 សញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកភព មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់
 ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
 នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន
 ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក និងរបស់ពួកសត្វ កាលច្បុក
 ចាកអបាយនិងអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹង
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និង
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាល
 ចូលទៅ កាន់អបាយ និងអសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកភព នឹងមិនរលត់
 ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

សព្វយមពេ បរិវិវាស្ស ខំពោធិវិពោ

(១៧៦) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្សតីតិ ។ អក្កមក្ក-
 ស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ក-
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យេ ចញ្ចេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្សតី អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ
 វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិតិ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតស្សតី ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្សតី តស្ស តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតីតិ ។ អាចាយិកានំ យេ
 ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហា-
 យ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្សតី
 នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតិ

សម្ពុទ្ធមកៈ បរិវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

(១៧៦) សម្ពុទ្ធយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ សម្ពុទ្ធយសច្ច របស់សត្វនោះ ។

ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សម្ពុទ្ធយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា សម្ពុទ្ធយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសម្ពុទ្ធយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខ-
ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្វានំ
តេសំ តត្ថ អក្កបច្ចញ្ចំ ន ជីវុជ្ឈិស្សតិ សមុទយ-
សច្ចញ្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ ។

(១៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជីវុជ្ឈិត្ថ តស្ស
សមុទយសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ
អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ជីវុជ្ឈិត្ថ នោ ច
តេសំ សមុទយសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ
ទុក្ខសច្ចញ្ចំ ជីវុជ្ឈិត្ថ សមុទយសច្ចញ្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។
យស្ស វា បទ សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជីវុជ្ឈិត្ថ តស្ស មក្ក-
សច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិ-
ស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ជីវុជ្ឈិត្ថ នោ ច តេសំ
មក្កសច្ចំ ជីវុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្បួនៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផជួន នឹងមិនបាន ទ្វារមគ្គ ក្នុង
ឧប្បាទក្បួនៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់ពួកអសព្វាសត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេ-
យសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ
ដែលជាសត្វនឹងបាន ទ្វារមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា រលត់
ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខ-
សច្ច របស់ពួកសត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ រលត់ហើយផង សមុទេយ-
សច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅដែរឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្បួនៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ
ដែលជាបុប្ផជួន នឹងមិនបាន ទ្វារមគ្គ រលត់ហើយ តែមគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ទ្វារមគ្គដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្បួនៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឥរោធិវេ

យេ ច ពោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ធុត្តសច្ចញ្ញ
និរុជ្ឈិត មក្កសច្ចញ្ញ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១៧៩) យស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត តស្ស
មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កុលោ
អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ មក្ក-
សច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កុលោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ច ពោ
មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញ និរុជ្ឈិត
មក្កសច្ចញ្ញ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្ក-
សច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១៨០) យត្ថ ធុត្តសច្ចំ និរុជ្ឈិត ។ បេ ។

(១៨១) យស្ស យត្ថ ធុត្តសច្ចំ និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ
សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរ-
ហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ និរុជ្ឈិត នោ
ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៧៩) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅដែរឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកងកុណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផជួន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ រលត់ហើយ តែ
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន
ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទម្លាប់ទុក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៨០) ទុក្ខសច្ច រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៨១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខ-
សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ

អភិធម្មបិដក យមកំ

ចតុវេកាការាណំ បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា
 និរុជ្ឈិតំ សមុទយសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ ឥតវេសំ ចតុវេកាការាណំ
 បញ្ចវេកាការាណំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិតំ ។

(១៨២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កត្ត-
 ក្ខណោ អវហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ អាថាយិកានំ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ
 ចញ្ចា មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា
 និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ដែលនៅ ក្នុងចតុរោគការកត និងបញ្ចវេការកត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ រលត់ហើយផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់
 ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ ដែលនៅ ក្នុង
 ចតុរោគការកត និងបញ្ចវេការកត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៨២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្នុង វិនិច្ឆ័យប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជា
 បុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹង
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទីណា វិនិច្ឆ័យប្រសើរ
 ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត

សព្វយមកេ បរិនិវាស្ស និរោធការេ

យត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិត អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ចោ មក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិត ។

(១៨៣) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កត្ត-
 ក្ខណោ អវហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ អាចាយិកានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ចោ មក្កំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិត មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់
សុទ្ធាវាស មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
មគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៨៣) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទី
ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុ-
ទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកត្តក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុថុជ្ជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ និងរបស់ពួក
សត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
មគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទី
នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុង
ទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តោ វត្តមាលេ តេសំ
 តត្ថ មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្ត អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ
 យេ ចញ្ចោ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មគ្គ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិត្ត ។

(១៨៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត្ត ។

(១៨៥) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
 បន មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ន និរុជ្ឈិត្ត ។

(១៨៦) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្ត
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស
 វា បន មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត្ត ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

មគ្គសច្ច របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្ត ទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
សត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
រលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៨៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

(១៨៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនរលត់ហើយ ។

(១៨៦) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

សច្ចយមកេ បរិក្ខារស្ស និរោធាវកេ

(១៨៧) យត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិត ។ បេ ។

(១៨៨) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ សមុទយសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សត្ថិតិ ។
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយ-
 សង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ន
 និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

(១៨៩) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ មក្កសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សត្ថិតិ ។ និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

(១៩០) យស្ស យត្ថ សមុទយសង្ខំ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ មក្កសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សត្ថិតិ ។ សុទ្ធាវា-
 សានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសង្ខំ ន និរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសង្ខំ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សង្ខំ ន និរុជ្ឈិត មក្កសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សព្វយមកៈ បរិត្តិវាៈ និពោធិវាៈ

(១៨៧) ទុក្ខសច្ចំ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៨៨) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។
នឹងរលត់ទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វណា
នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។

(១៨៩) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា
មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹង
រលត់ទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិន
រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។

(១៩០) សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វទាំង
នោះ មិនរលត់ហើយផង មគ្គសច្ចំ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អក្ក-
 មក្កស្ស កង្កត្តុណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
 មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ អាចារិកានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កស្ស ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន
 និរុជ្ឈិត ។

និរោធាវំ និដ្ឋិតំ ។

(១៧០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 នោ ។ យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតាតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ នោ ។ យស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិ-
 តាតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិត
 តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ នោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
ណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន នូវមគ្គ និងរបស់ពួក
សត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះទេ មគ្គសច្ច របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង
សមុទេយសច្ច មិនរលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ និរោធិវរៈ ។

(១៩១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនរលត់ទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើត
ឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនរលត់ទេ ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ សមុទេយសច្ច របស់
សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។
មិនរលត់ទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។

សព្វយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិរោធាវោ

យត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈតិ-
 តិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តត្ថ សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈតិ ។ យត្ថកំ ឧប្បាទនិរោធាវោ
 និរោធាវោធិ ឧប្បាទនិរោធាវោធិ សទិសំ ។ នត្ត
 នាណករណំ^(១) ។ យស្ស យត្ថ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈតិ ។ នោ ។
 យស្សកម្មំ យស្សយត្ថកម្មំ សទិសំ ។

(១៧២) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសង្ខំ ន និរុជ្ឈតិ ។ តណ្ហាយ កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 សមុទយសង្ខំ ន និរុជ្ឈតិ សព្វេសំ បរិន្តានំ បរិត្តេ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ
 ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសង្ខំ ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសង្ខំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរិត្តេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសង្ខំ

១ ម. និរោធាវោ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងអសត្វនោះ តែសមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ ។ ពាក្យថា ក្នុងទីណា គឺក្នុងឧប្បាទវារៈក្តី និរោធិវារៈ
 ក្តី ឧប្បាទនិរោធិវារៈក្តី ប្រហែល ១ គ្នា ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិន
 មានឡើយ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុ-
 ទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនរលត់ទេ ។
 ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី
 ប្រហែល ១ គ្នា ។

(១៧២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បូត ក្នុង
 ក្លិនក្លាណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លា-
 ណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្លាណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន ជីវុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ
 សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ សប្បទយសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

(១៧៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មក្ខសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ ។ មក្ខស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ
 ន ជីវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ មក្ខវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ផលស្ស
 ច ឧប្បានក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ
 មក្ខសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន មក្ខ-
 សច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។
 សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ
 តេសំ មក្ខសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ មក្ខវិប្ប-
 យុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ផលស្ស
 ច ឧប្បានក្ខណោ តេសំ មក្ខសច្ចញ្ច ន ជីវុជ្ឈតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
ទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
ចាកតណ្ហា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុង
អរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខ-
សច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១៩៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជាមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លានៈ
នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គ
និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច រលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
មិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ
ទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត
ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
ទក្លានៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១៩៤) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មគ្គ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 មគ្គរិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមា-
 បដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ឈតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា
 បន មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 មគ្គរិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ
 សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ឈតិ ។

(១៩៥) យត្ថ នុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(១៩៦) យស្ស យត្ថ នុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។
 យស្សកម្មី យស្សយត្ថកម្មី សទិសំ ។ យស្សយត្ថ-
 កេបិ និរោធសមាបដ្ឋានន្តិ^(១) ន កាតព្វំ ។

១ ម. ឯត្ថន្តរ ចេតន្តិ ទិស្សតិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវាៈ ឧប្បាទនិរោធិវាៈ

(១៧៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គ តែមគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ពួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកតណ្ហា និងក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់និរោធិ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង សមុ-
 ទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
 តណ្ហា និងក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ។

(១៧៥) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៧៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទី
 ណា ក្នុង ប្រហែលៗ គ្នា ។ ឯពាក្យថា របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ
 បណ្ឌិត មិនគប្បីធ្វើ ត្រង់ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៧៧) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស
សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន សមុទយសង្ខំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។ អតីតា
បុត្តា យថា ឧប្បាទវារេ វិភត្តា ឯវំ ឧប្បាទនិរោធី-
បិ អនុលោមម្បិ បច្ចនិយម្បិ វិភជិតតំ ។

(១៧៨) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស
សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អក្កមក្កសមង្គំនំ
អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
លភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច
តេសំ សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិតំ ឥតវេសំ តេសំ
ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិតំ សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិ-
តំ ។ យស្ស វា បន សមុទយសង្ខំ ។ បេ ។
អាមន្តា ។

(១៧៩) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស
មក្កសង្ខំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កលោ
អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
មក្កសង្ខំ និរុជ្ឈិតំ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កលោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[១៨៧] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុ-
 ទយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទយសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។ បុព្វា ជាអតីត ដែល
 លោកចែកហើយ ក្នុងឧប្បាទវេរៈ យ៉ាងណា អនុលោមក្តី បច្ចុប្បន្ននិយៈក្តី
 លោកគប្បីចែក ក្នុងឧប្បាទនិរោធិ៍ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[១៨៨] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងកើត
 ឡើង តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងកើតឡើងផង សមុទយសច្ច
 នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា
 ។ បេ ។ អើ ។

[១៨៩] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង
 ឡាយ ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ នឹងកើតឡើង តែមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏
 ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទនិរោធិវា

យេ ច ញោ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ចា
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ចា និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
បន មគ្គសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា
មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្ប-
ជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ យេ
មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ចា ឧប្ប-
ជ្ឈិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ចា និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
មគ្គសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
តិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទនុលោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មគ្គសច្ចំ
និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ចា
និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ចា ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២០១) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(២០២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សព្វយមកៈ បរិត្តិវាៈ ឧប្បាទនិពាធិវាៈ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(២០០) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបច្ចុជ្ជន នឹង
មិនបាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹង
បាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង
ឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
រលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
រលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។

(២០១) ទុក្ខសច្ច នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២០២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កសមង្គំនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តំ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សម្ម-
 ទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោកាវានំ
 បញ្ចរោកាវានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ សម្មទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្សកម្មវ្យ
 យស្សយត្ថកម្មវ្យ សទិសំ ។

(២០៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សម្មទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន សម្មទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមង្គំនំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តំ តេសំ សម្មទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បច្ចិមចិត្ត-
 សមង្គំនំ តេសំ សម្មទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ
ដែលនៅក្នុងចក្ខុវេទនាភព និងបញ្ចវេទនាភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។
ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី
ប្រហែល ។ គ្នា ។

(២០៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន
នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ
ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

សព្វយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិរោធារោ

(២០៤) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 មក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន មក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសង្ខំ
 នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អក្កមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តា-
 នំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្ខំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 មក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសង្ខំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ មក្ខសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០៥) យស្ស សមុទយសង្ខំ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស មក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្ខស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ខំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសង្ខំ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 នោ ច តេសំ មក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្ខស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ មក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន មក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទ-
 យសង្ខំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្ខំ
 ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មក្ខសង្ខំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិរោធារៈ

(២០៤) ទុកសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ
នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
ក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល
នឹងមិនបាន នូវមគ្គ នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
ជាទីបំផុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុកសច្ច
នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(២០៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវ
មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គដ៏
ប្រសើរ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយ-
សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹង
មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។ មួយយ៉ាងទៀត
មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹង
មិនបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈិស្សតិ អក្ក-
មក្កស្ស កង្កត្តុណោ អរហន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២០៦) យត្ថ នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ នុក្កសច្ចំ នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។

យស្សកម្មំ យស្សយត្ថកម្មំ សទិសំ ។ បេ ។
សមុទយសច្ចំ មក្កសច្ចំ ឆានាការណំ ។ អក្កមក្កស្ស
កង្កត្តុណោ អរហន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២០៨) យស្ស នុក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នោនាតីតា បុត្តា ឧប្បាទវារេបិ
ឧប្បាទនិរោធឯវារេបិ យស្សកម្មំ យត្ថកម្មំ យស្ស-
យត្ថកម្មំ អនុលោមម្មំ បច្ចុនិយម្មំ សទិសំ ។
អសម្មោហាន្តេន វិភជិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ
មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច
នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។

(១០៦) ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២០៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។

ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី
ប្រហែល ។ គ្នា ។ បេ ។ សមុទេយសច្ច មគ្គសច្ច មានការធ្វើផ្សេងៗ
គ្នា ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង
ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។

(២០៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់
សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត របស់សត្វណា
។ បេ ។ បុព្វា ជាអតីត (លោកចែកហើយ) ដោយបច្ចុប្បន្ន ពាក្យ
ថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា ក្នុងទីណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា
ក្នុងទីណាក្តី អនុលោមក្តី បច្ចុប្បន្នក្តី ទាំងអស់នេះ ក្នុងឧប្បាទព្រះ
និងឧប្បាទនិរោធព្រះ ប្រហែល ។ គ្នា ។ បណ្ឌិត ដែលមិនផ្ទៀង
គប្បីចែកផងចុះ ។

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទនិរោធិកោ

(២០៧) យស្ស ទុក្ខសង្ខ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
នក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខ ឧប្បជ្ជតិ
នោ ច តេសំ សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ
ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ
ទុក្ខសង្ខញ្ច ឧប្បជ្ជតិ សមុទយសង្ខញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។
យស្ស វា បន សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ជតិ ។ សព្វេសំ ចរន្តានំ បរត្ថេ
ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច
ឧប្បានក្ខណោ តេសំ សមុទយសង្ខំ និរុជ្ឈិស្សតិ
នោ ច តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ឧប-
បជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ
សមុទយសង្ខញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសង្ខញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

(២០៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ តែ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
 ច្បុត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 មគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់
 ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ
 ទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច កើត
 ឡើងផង ។

(២០០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុគ្គលោ មក្ខំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ
 ច តេសំ មក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ អក្កមក្ខស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ខំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចញ្ចោ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បរត្ថេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ មក្ខសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 មក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 អក្កមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 យេ ចញ្ចោ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ
 បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច
 ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ អក្កមក្ខស្ស

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២១០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នឹង
ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឡើយមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួក
សត្វ នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខ-
ណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ក្នុង
ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលប្បត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរហត
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ

សច្ចយមកេ បរិវិវាស្ស ឧប្បាទនំរោគវិរោ

ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខ-
មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យេ ចញ្ចេ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ
បរិតេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្ខសច្ចញ្ច
និរុដ្ឋិស្សតិ ឧក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
មក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មក្ខំ ន
បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ
មក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ យេ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយ-
សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ មក្ខសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន មក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
ឧប្បជ្ជតិ ។ អក្ខមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ចេ មក្ខំ បដិល-
ភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្ប-
យុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ និរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិការៈ ឧប្បាទនិរោធការៈ

ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើង
 ផង ។

(២១១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹងមិន
 បាន ឡើយមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ ។ កើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់
 ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 នោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 តណ្ហា ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
 ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅ កាន់
 និរោធិ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃតណ្ហា នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទ-
យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិ-
ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០២) យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២០៣) យស្ស យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ អវហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧប-
បជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ
ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥត-
រេសំ ចតុរោគារំ បញ្ចរោគារំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ធុក្ខសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
តត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ចតុរោគារា បញ្ច-
រោគារា បវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ភន្តិក្ខណោ
អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា
នឹងបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង សមុ-
ទេយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ។

(២១២) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២១៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខ-
សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ
កាលចូលទៅ កាន់ចតុរោការភព នឹងបញ្ចេញការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង
សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុ-
ទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្បុត ចាក
ចតុរោការភព នឹងចាកបញ្ចេញការភព ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ នឹងផល, ក្នុងអរូបភព

សច្ចយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិរោធិវា

តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ធា ច តេសំ
តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ចតុវេការំ បញ្ចវេការំ ឧប-
បជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តត្ថ មក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុគ្គជ្ឈនា មក្ខំ ន បដិល-
ភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ អនាយំ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ
តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ធា ច តេសំ តត្ថ មក្ខ-
សច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច ញោ មក្ខំ បដិល-
ភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ មក្ខ-
សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្ខសច្ចំ
និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 កាលចូលទៅ កាន់ចតុរោគារកត និងបញ្ចវេការកត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ
 ផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២១៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិន
 បាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ នឹងរបស់ពួក
 សត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់អបាយ និងអសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់
 ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្ខមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្ខមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យេ ចញ្ចេ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 បវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស
 ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ឧក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 អក្ខមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្ខមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យេ ចញ្ចេ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ខ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ឧក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ មក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាចាយិកានំ
 យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្ខំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ
 ក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បាត ក្នុងក្លានៈ
 ក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គ និងផល
 ក្នុងអរូបកព មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្លានៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់
 ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២១៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយសច្ច
 របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជា
 បុគ្គល នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃតណ្ហា កើតឡើង
 ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ។

សព្វយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិវេទនកេ

យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទ-
 ក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្ត-
 ចិត្តោ វត្តមារេ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ យេ
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ
 ចវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អវហត្តានំ

សច្ចយមកៈ បវត្តិវាវៈ ឧប្បាទនិរោធិវាវៈ

ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះៗ កើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
 ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវ
 មគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វនោះៗ នឹង
 រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាក
 តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ
 មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វនោះៗ នឹងរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ។

(២១៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ
 ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(២០៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ មក្កស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ច មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិរោធិវា

តេសំ ចរុន្តានំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ អគ្គមគ្គស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុថុជ្ជនា មគ្គំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរុន្តានំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មគ្គសច្ចញ្ច
 ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ ន
 ទិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ អរ-
 ហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុថុជ្ជនា
 មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរុត្តេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ទិវុជ្ឈិ-
 ស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ អគ្គ-
 មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 យេ ច បុថុជ្ជនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ចរុន្តានំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច
 ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្លាណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
នឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លាណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិន
បាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្លាណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក មិនកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លាណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព ។ មួយយ៉ាងទៀត
មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
មិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់
ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្លា-
ណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
មិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លាណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន
នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្លាណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្លាណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកព និង
មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(២០៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចញ្ចេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ភង្គក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ
 ច តេសំ មក្កសច្ចំ ន ជីវុជ្ឈិស្សតី អក្កមក្កស្ស
 ភង្គក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ភង្គក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញំ នុប្បជ្ជតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ញំ ន ជីវុជ្ឈិស្សតី ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ន ជីវុជ្ឈិស្សតី តស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ
 ន ជីវុជ្ឈិស្សតី នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស ភង្គក្ខណោ អរហន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២១៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យ
មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្តនោះ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែល
ចូលទៅកាន់និរោធន របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យ
មគ្គ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលទៅកាន់និរោធន នឹងរបស់ពួកអសញ្ញា-
សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុង
ក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិន
រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ
ណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ ។
នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិពោធកំពោ

យេ ច បុប្ផជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមាណ
 និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជតិ ។

(២១៧) យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(២២០) យស្ស យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ ចតុរោ-
 ការា បញ្ចរោការា បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ ធុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស
 កង្កក្ខណោ អវហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស
 ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា បវន្តានំ តេសំ
 តត្ថ ធុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ធុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវាៈ ឧប្បាទនិរោធិវាៈ

ដែលជាបុគ្គលនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
និរោធនិងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុ-
យសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែល
ចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។

(២១៩) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២២០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
សត្វ កាលច្បុត ចាកចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ក្នុងក្នុងក្បាលៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូ-
ភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែសមុយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
ចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត កាលច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុង-
ក្បាលៈ នៃចិត្តនោះ និងក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូភព
មិនកើតឡើងផង សមុយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្ខមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អវហន្តំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អសញ្ញាសត្តំ ឧបបន្ថន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ អក្ខមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ អវហន្តំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា បវន្តានំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(២២០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ថ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ មក្ខស្ស
 កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បវន្តានំ បវត្តោ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ដលស្ស
 ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
 ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅកាន់
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្យុត ចាក
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបកត នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។

(២២១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លឹក្ខណៈ
 នៃមគ្គ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្យុត ក្នុងក្លឹក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកត
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

សច្ចយមកេ បរិនិរុទ្ទ ឧប្បាទនិរោធនាម

អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 យេ ច បុគ្គលោ មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ
 បរេត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អចាយា អសញ្ញាសត្តា
 ចរន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ ។ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យេ ច បុគ្គលោ មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ឧបបជ្ជន្តានំ បរេត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អចាយំ
 អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យេ ច បុគ្គលោ មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ចរន្តានំ បរេត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អចាយា
 អសញ្ញាសត្តា ចរន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិរោធារៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុង-
ក្លានៈ នៃចិត្ត កាលច្បាត និងរបស់ពួកសត្វនោះ កាលច្បាត ចាក
អបាយ និងចាកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច និងមិនរលត់
ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃ
មគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បា-
ទក្លានៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ និងរបស់ពួកសត្វនោះ កាល
ចូលទៅកាន់អបាយ និងកាន់អសញ្ញាសត្វ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បា-
ទក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួក
សត្វនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ កាលច្បាត និង
របស់ពួកសត្វនោះ កាលច្បាត ចាកអបាយ និងចាកអសញ្ញាសត្វ
នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃ
ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព
ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបំណិយមកំ

(២២២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ក
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្ក-
 ក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្ត វត្តមារេ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរ-
 ហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្ត
 វត្តមារេ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ញំ នុប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។ អាណាយិ-
 កានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២២២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង ឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវ មគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ ។ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាក តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះ អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំង នោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង នោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ ទៅ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទី នោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និងរបស់ សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរ- ហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ

សច្ចយមកេ បរិព្វារាហំ

យេ ច បុប្ផជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តំ តេសំ
តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាណេ
អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិ-
ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។

(២២៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុទ-
យសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យថា និរោធរាវេ អតីតេ-
នាណកតា^(១) បុត្តា អនុលោមម្បិ បច្ចនិយម្បិ វិភត្តំ^(២)
ឯវំ ឧប្បាទនិរោធរាវេចិ អសម្មោហាន្តេន វិភជិតត្វំ ។

ឧប្បាទនិរោធរាវំ និជ្ជិតំ ។

បរិព្វារាហំ ។

បរិព្វារាហំ

(២២៤) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាធាតិ សោ សមុទ-
យសច្ចំ បដិហតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា បន
សមុទយសច្ចំ បដិហតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាធា-
តិ ។ អាមន្តា ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាធាតិ
សោ សមុទយសច្ចំ នប្បដិហតិ ។ អាមន្តា ។
យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្បដិហតិ សោ
ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាធាតិ ។ អាមន្តា ។

១ ប. អតីតានាគតា ។ ២ ប. វិភត្តា ។

សច្ចយមកៈ បរិញ្ញាវិវរៈ

ដែលជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ទ្រុឌមគ្គ និងរបស់អសត្វសត្វទាំងនោះ នឹង
មិនលេចទៅផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃតណ្ហា
និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ ។

(២២៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅឬ ។ ឬចា ជាអតីត និងអនាគត
ជាអនុលោមក្តី ជាបច្ចុប្បន្នក្តី ដែលលោកចែកហើយ ក្នុងនិរោធពរៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត ដែលមិនវង្វេង គប្បីចែក ក្នុងឧប្បាទនិរោធពរៈ
យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ឧប្បាទនិរោធពរៈ ។

ចប់ បរិញ្ញាវិវរៈ ។

បរិញ្ញាវិវរៈ

(២២៤) សត្វណា កំណត់ដឹង ទ្រុឌទុក្ខសច្ច សត្វនោះ លះបង់
ទ្រុឌសមុទេយសច្ចឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា លះបង់ ទ្រុឌ
សមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹង ទ្រុឌទុក្ខសច្ចឬ ។ អើ ។ សត្វ
ណា មិនកំណត់ដឹង ទ្រុឌទុក្ខសច្ច សត្វនោះ មិនលះបង់ ទ្រុឌសមុទេយ-
សច្ចឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា មិនលះបង់ ទ្រុឌសមុទេ-
យសច្ច សត្វនោះ មិនកំណត់ដឹង ទ្រុឌទុក្ខសច្ចឬ ។ អើ ។

(២២៥) យោ ទុក្ខសង្ខំ បរិជានិត្តំ សោ សមុ-
 ទយសង្ខំ បដហិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា បន
 សមុទយសង្ខំ បដហិត្តំ សោ ទុក្ខសង្ខំ បរិជា-
 និត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យោ ទុក្ខសង្ខំ ន បរិជានិត្ត
 សោ សមុទយសង្ខំ នប្បដហិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យោ វា បន សមុទយសង្ខំ នប្បដហិត្តំ សោ
 ទុក្ខសង្ខំ ន បរិជានិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

(២២៦) យោ ទុក្ខសង្ខំ បរិជានិស្ស័តិ សោ
 សមុទយសង្ខំ បដហិស្ស័តិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា
 បន សមុទយសង្ខំ បដហិស្ស័តិ សោ ទុក្ខសង្ខំ បរិ-
 ជានិស្ស័តិ ។ អាមន្តា ។ យោ ទុក្ខសង្ខំ ន បរិ-
 ជានិស្ស័តិ សោ សមុទយសង្ខំ នប្បដហិស្ស័តិ ។
 អាមន្តា ។ យោ វា បន សមុទយសង្ខំ នប្បដហិស្ស័តិ
 សោ ទុក្ខសង្ខំ ន បរិជានិស្ស័តិ ។ អាមន្តា ។

(២២៧) យោ ទុក្ខសង្ខំ បរិជានាតិ សោ សមុ-
 ទយសង្ខំ បដហិត្តាតិ ។ នោ ។ យោ វា បន
 សមុទយសង្ខំ បដហិត្តំ សោ ទុក្ខសង្ខំ បរិជា-
 នាតិ ។ នោ ។ យោ ទុក្ខសង្ខំ ន បរិជានាតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២២៥) សត្វណា កំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ
 លះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វ
 ណា លះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹងហើយ
 នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ អើ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ច
 សត្វនោះ មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត សត្វណា មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ មិន
 កំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ អើ ។

(២២៦) សត្វណា នឹងកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹង
 លះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា នឹង
 លះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ នឹងកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។
 អើ ។ សត្វណា នឹងមិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹងមិន
 លះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា នឹង
 មិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ នឹងមិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច
 ប្ប ។ អើ ។

(២២៧) សត្វណា កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ លះ
 បង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សត្វណា លះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹង
 នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច

សព្វយមកេ បរិញ្ញាវិថោ

សោ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្តាតិ ។ អរហា ធុត្តសច្ចំ
 ន បរិជានាតិ នោ ច សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្ត
 អក្កមក្កសមង្គិញ អរហន្តញ្ច វេបេត្វា អវសេសា
 បុគ្គលា ធុត្តសច្ចញ្ច ន បរិជានន្តិ សមុទយសច្ចញ្ច
 នប្បជហិត្ត ។ យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្ប-
 ជហិត្ត សោ ធុត្តសច្ចំ ន បរិជានាតិ ។ អក្ក-
 មក្កសមង្គិ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្ត នោ ច ធុត្ត-
 សច្ចំ ន បរិជានាតិ អក្កមក្កសមង្គិញ អរហន្តញ្ច
 វេបេត្វា អវសេសា បុគ្គលា សមុទយសច្ចញ្ច នប្ប-
 ជហិត្ត ធុត្តសច្ចញ្ច ន បរិជានន្តិ ។

(២២៨) យោ ធុត្តសច្ចំ បរិជានាតិ សោ
 សមុទយសច្ចំ បជហិត្តាតិ ។ នោ ។ យោ វា
 បន សមុទយសច្ចំ បជហិត្តាតិ សោ ធុត្តសច្ចំ
 បរិជានាតិ ។ នោ ។ យោ ធុត្តសច្ចំ ន បរិជាន-
 នាតិ សោ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្តាតិ ។ យេ
 មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេ ធុត្តសច្ចំ ន បរិជានន្តិ
 នោ ច សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្តន្តិ អរហា យេ
 ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេ ធុត្តសច្ចញ្ច
 ន បរិជានន្តិ សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិត្តន្តិ ។

សច្ចយមកៈ បរិញ្ញាវិរៈ

សត្វនោះ មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ ព្រះអរហន្ត មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច តែមិនមែនជាមិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចទេ ពួកបុគ្គល ដ៏សេស លើកលែងតែបុគ្គល ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងព្រះអរហន្តចេញ មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចផង មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ បុគ្គល ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច តែ មិនមែនជាមិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចទេ ពួកបុគ្គលដ៏សេស លើកលែង តែបុគ្គលដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងព្រះអរហន្តចេញ មិនលះ បង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចផង មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចផង ។

(២២៨) សត្វណា កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹង លះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វ ណា នឹងលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ ពួកសត្វណា នឹង បាន នូវមគ្គ ពួកសត្វនោះ មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច តែមិនមែន ជានឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចទេ ព្រះអរហន្ត និងពួកបុគ្គលដ៏សេស ណា នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ព្រះអរហន្ត និងពួកបុគ្គលដ៏សេសនោះ មិន កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចផង នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្បជហិស្សតិ សោ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន បរិជាតាតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋី សមុទយ-
 សច្ចំ នប្បជហិស្សតិ នោ ច សមុទយសច្ចំ ន បរិ-
 ជាតាតិ អរហា យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេ សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ន បរិជានន្តិ ។

(២២៩) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជានិត្ត សោ សមុទយ-
 សច្ចំ បដហិស្សតីតិ ។ នោ ។ យោ វា បន សមុទយ-
 សច្ចំ បដហិស្សតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជានិត្តាតិ ។
 នោ ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជានិត្ត សោ សមុទយ-
 សច្ចំ នប្បជហិស្សតីតិ ។ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជានិត្ត នោ ច សមុទយសច្ចំ
 នប្បជហិស្សន្តិ អក្កមក្កសមដ្ឋី យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ
 ន បដិលភិស្សន្តិ តេ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន បរិជានិត្ត
 សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ។ យោ វា បន

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ
មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ បុគ្គលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
មិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច តែមិនមែនជាមិនកំណត់ដឹង នូវសមុទេយ-
សច្ចទេ ព្រះអរហន្ត និងពួកបុថុជ្ជន ណា នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ព្រះ
អរហន្ត និងពួកបុថុជ្ជន នោះ នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចផង មិន
កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចផង ។

(២២៩) សត្វណា កំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ
នឹងលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សត្វណា នឹងលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹងហើយ នូវ
ទុក្ខសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខ-
សច្ច សត្វនោះ នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ ពួកសត្វណា
នឹងបាន នូវមគ្គ ពួកសត្វនោះ មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ច តែ
មិនមែនជានឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចទេ បុគ្គលដែលប្រកបដោយ
មគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកបុថុជ្ជន ណា នឹងមិនបាន នូវមគ្គ បុគ្គលប្រកប
ដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកបុថុជ្ជន នោះ មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខ-
សច្ចផង នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា

សង្ខារយមកេ បណ្ណតិវារស្ស ឧទ្ទេសោ

សមុទយសច្ចំ នប្បជហិស្សតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ ន
 បរិវាទិត្តាតិ ។ អរហា សមុទយសច្ចំ នប្បជ-
 ហិស្សតិ នោ ច ទុក្ខសច្ចំ ន បរិវាទិត្ត អត្ត-
 មក្ខសមដ្ឋី យេ ច បុត្តជនា មក្ខំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេ សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន បរិវាទិត្ត ។

បរិញ្ញាវិវំ និដ្ឋិតំ ។

សច្ចយមកំ និដ្ឋិតំ ។

សង្ខារយមកំ

បណ្ណតិវារោ

[២៣០] តយោ សង្ខារ កាយសង្ខារោ វជី-
 សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ។ អស្សាសបស្សាសា កាយ-
 សង្ខារោ វិតក្កវិចារោ វជីសង្ខារោ សញ្ញា ច វេទនា
 ច ចិត្តសង្ខារោ វេបេត្វា វិតក្កវិចារោ សព្វេបិ ចិត្ត-
 សម្បយុត្តកា ធម្មា ចិត្តសង្ខារោ ។

ឧទ្ទេសវិវារោ

[២៣១] តាយោ កាយសង្ខារោ កាយសង្ខារោ
 កាយោ ។ វជី វជីសង្ខារោ វជីសង្ខារោ វជី ។ ចិត្តំ
 ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំ ។

សង្ខារយមកៈ បណ្ឌិតិវារៈ ឧទ្ទេស

នឹងមិនលះបង់ ទ្រុសមុទយសច្ច សត្វនោះ ឈ្មោះថា មិនកំណត់ដឹង
ហើយ ទ្រុសច្ច ។ ព្រះអរហន្ត នឹងមិនលះបង់ ទ្រុសមុទយសច្ច
តែមិនមែនជាមិនកំណត់ដឹងហើយ ទ្រុសច្ចទេ ពួកបុគ្គលប្រកបដោយ
មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងពួកបុគ្គល ណា នឹងមិនបាន ទ្រុសច្ច ពួកបុគ្គល
ប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងពួកបុគ្គល នោះ នឹងមិនលះបង់ ទ្រុ
សមុទយសច្ចផង មិនកំណត់ដឹងហើយ ទ្រុសច្ចផង ។

ចប់ បរិញ្ញាវារៈ ។

ចប់ សច្ចយមកៈ ។

សង្ខារយមកៈ

បណ្ឌិតិវារៈ
ណា

[២៣០] សង្ខារ ព យ៉ាង គឺ កាយសង្ខារ ១ វេទីសង្ខារ ១
ចិត្តសង្ខារ ១ ។ ពួកអស្សាសបស្សាសៈ ឈ្មោះថា កាយសង្ខារ ពួក
វិតកុវិចារៈ ឈ្មោះថា វេទីសង្ខារ សញ្ញានិងវេទនា ឈ្មោះថា ចិត្តសង្ខារ
ពួកធម៌ទាំងអស់ ដែលសម្បយុត្តដោយចិត្ត វៀរលែងតែពួកវិតកុវិចារៈនិង
វិចារៈចេញ ឈ្មោះថា ចិត្តសង្ខារដែរ ។

ឧទ្ទេសវារៈ

[២៣១] កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ កាយសង្ខារ ហៅថា
កាយ ។ វេទី ហៅថា វេទីសង្ខារ វេទីសង្ខារ ហៅថា វេទី ។ ចិត្ត
ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា ចិត្ត ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[២៣២] ន កាយោ ន កាយសង្ខារោ ន
 កាយសង្ខារោ ន កាយោ ។ ន វចី ន វចី-
 សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ន វចី ។ ន ចិត្តំ ន
 ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ ។

[២៣៣] កាយោ កាយសង្ខារោ សង្ខារ
 វចីសង្ខារោ ។ កាយោ កាយសង្ខារោ សង្ខារ
 ចិត្តសង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោ សង្ខារ កាយ-
 សង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោ សង្ខារ ចិត្តសង្ខារោ ។
 ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោ សង្ខារ កាយសង្ខារោ ។ ចិត្តំ
 ចិត្តសង្ខារោ សង្ខារ វចីសង្ខារោ ។

[២៣៤] ន កាយោ ន កាយសង្ខារោ ន
 សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។ ន កាយោ ន កាយ-
 សង្ខារោ ន សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ន វចី ន
 វចីសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ ន វចី
 ន វចីសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ន ចិត្តំ
 ន ចិត្តសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៣២) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ មិនមែន
កាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយ ។ មិនមែនវេទី មិនហៅថា វេទីសង្ខារ
មិនមែនវេទីសង្ខារ មិនហៅថា វេទី ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្ត ។

(២៣៣) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅ
ថា វេទីសង្ខារ ។ កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅ
ថា ចិត្តសង្ខារ ។ វេទី ហៅថា វេទីសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
កាយសង្ខារ ។ វេទី ហៅថា វេទីសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
ចិត្តសង្ខារ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
កាយសង្ខារ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
ចិត្តសង្ខារ ។

(២៣៤) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ មិនមែនសង្ខារ
ទាំងឡាយ មិនហៅថា វេទីសង្ខារ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយ-
សង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ មិនមែន
វេទី មិនហៅថា វេទីសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
កាយសង្ខារ ។ មិនមែនវេទី មិនហៅថា វេទីសង្ខារ មិនមែនសង្ខារ
ទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា
ចិត្តសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។

សង្ខារយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស និទ្ទេសោ

ន ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។

(២៣៥) កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ វចីសង្ខារោ
កាយសង្ខារោ ។ កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ
ចិត្តសង្ខារោ កាយសង្ខារោ ។ វចីសង្ខារោ ចិត្ត-
សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ។

(២៣៦) ន កាយសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ន
វចីសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ ន កាយសង្ខា-
រោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន កាយ-
សង្ខារោ ។ ន វចីសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្ត-
សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។

ឧទ្ទេសវិញ ។

និទ្ទេសវិញ

(២៣៧) កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។ នោ ។
កាយសង្ខារោ កាយោតិ ។ នោ ។ វចី វចីសង្ខា-
រោតិ ។ នោ ។ វចីសង្ខារោ វចីតិ ។ នោ ។ ចិត្តំ
ចិត្តសង្ខារោតិ ។ នោ ។ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំ ។ នោ ។

សង្ខារយមកៈ បណ្ណតិវារៈ និទ្ទេស

មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិន
ហៅថា វេទីសង្ខារ ។

(២៣៥) កាយសង្ខារ ហៅថា វេទីសង្ខារ វេទីសង្ខារ ហៅថា
កាយសង្ខារ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅ
ថា កាយសង្ខារ ។ វេទីសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅ
ថា វេទីសង្ខារ ។

(២៣៦) មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា វេទីសង្ខារ មិនមែន
វេទីសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។ មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅ
ថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។ មិន
មែនវេទីសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា
វេទីសង្ខារ ។

ចប់ និទ្ទេសវារៈ ។

និទ្ទេសវារៈ

(២៣៧) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។
កាយសង្ខារ ហៅថា កាយឬ ។ មិនមែនទេ ។ វេទី ហៅថា
វេទីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ វេទីសង្ខារ ហៅថា វេទីឬ ។ មិន
មែនទេ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត-
សង្ខារ ហៅថា ចិត្តឬ ។ មិនមែនទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៣៨) ន កាយោ ន កាយសង្ខារោតិ ។
 កាយសង្ខារោ ន កាយោ កាយសង្ខារោ កា-
 យញ្ច កាយសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ
 កាយោ ន ច កាយសង្ខារោ ។ ន កាយសង្ខា-
 រោ ន កាយោតិ ។ កាយោ ន កាយសង្ខារោ
 កាយោ កាយញ្ច កាយសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេ-
 សោ ន ចេវ កាយោ ន ច កាយសង្ខារោ ។ ន
 កាយសង្ខារោ ន កាយោតិ ។ កាយោ ន
 កាយសង្ខារោ កាយោ កាយញ្ច កាយសង្ខារញ្ច
 វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ កាយោ ន ច
 កាយសង្ខារោ ។ ន វចី ន វចីសង្ខារោតិ ។ វចី-
 សង្ខារោ ន វចី វចីសង្ខារោ វចីញ្ច វចីសង្ខារញ្ច
 វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ វចី ន ច វចីសង្ខារោ ។
 ន វចីសង្ខារោ ន វចីតិ ។ វចី ន វចីសង្ខារោ
 វចី វចីញ្ច វចីសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ
 វចី ន ច វចីសង្ខារោ ។ ន ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោ-
 តិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តញ្ច
 ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ ចិត្តំ ន
 ច ចិត្តសង្ខារោ ។ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តនិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៣៨) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ កាយ-
សង្ខារ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
វៀរលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
ហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយឬ ។
កាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា កាយ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
វៀរលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
ហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយ
ឬ ។ កាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា កាយ ឯពួកធម៌
ដ៏សេស វៀរលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយ
ផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចី-
សង្ខារឬ ។ វចីសង្ខារ មិនហៅថា វចីទេ ហៅថា វចីសង្ខារ ឯ
ពួកធម៌ដ៏សេស វៀរលែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចី
ផង មិនហៅថា វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនវចីសង្ខារ មិនហៅថា វចី
ឬ ។ វចី មិនហៅថា វចីសង្ខារទេ ហៅថា វចី ឯពួកធម៌ដ៏សេស
វៀរលែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីផង មិនហៅថា
វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្ត-
សង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តទេ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
វៀរលែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅ
ថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តឬ ។

សង្ខារយមកេ បណ្ណតិវារស្ស ឆិទ្កេសោ

ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំ ចិត្តញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច
 វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ ចិត្តំ ន ច ចិត្តសង្ខារោ ។

(២៣៧) កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។ នោ ។
 សង្ខារ វេទិសង្ខារោតិ ។ វេទិសង្ខារោ សង្ខារោ
 ចេវ វេទិសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារ សង្ខារ (១)
 ន វេទិសង្ខារោ ។ កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។
 នោ ។ សង្ខារ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ
 សង្ខារោ ចេវ ចិត្តសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារ
 សង្ខារ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ វេទិ វេទិសង្ខារោតិ ។
 នោ ។ សង្ខារ កាយសង្ខារោតិ ។ កាយសង្ខារោ
 សង្ខារោ ចេវ កាយសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារ
 សង្ខារ ន កាយសង្ខារោ ។ វេទិ វេទិសង្ខារោតិ ។
 នោ ។ សង្ខារ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ
 សង្ខារោ ចេវ ចិត្តសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារ
 សង្ខារ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
 នោ ។ សង្ខារ កាយសង្ខារោតិ ។ កាយ-
 សង្ខារោ សង្ខារោ ចេវ កាយសង្ខារោ ច

សង្ខារធម៌កៈ បណ្ណត្ថិវារៈ និទ្ទេស

ចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ហៅថា ចិត្ត ឯពួកធម៌ដ៏សេស វៀរ
លែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា
ចិត្តសង្ខារផង ។

(២៣៧) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។
សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង
ហៅថា វចីសង្ខារផង ឯពួកសង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ
មិនហៅថា វចីសង្ខារទេ ។ កាយ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិន
មែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ឯពួកសង្ខារដ៏សេស
ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ។ វចី ហៅថា វចី-
សង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា កាយសង្ខារ
ឬ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា កាយសង្ខារផង ឯពួក
សង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ។
វចី ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ឯពួក
សង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ។ ចិត្ត
ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា កាយ-
សង្ខារឬ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា កាយសង្ខារផង

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អវសេសា សម្ពាទា សម្ពាទា ន កាយសម្ពាទេ ។ ចិត្ត
 ចិត្តសម្ពាទេតិ ។ នេវ ។ សម្ពាទា វជីសម្ពាទេតិ ។
 វជីសម្ពាទេ សម្ពាទេ ចេវ វជីសម្ពាទេ ច អវសេសា
 សម្ពាទា សម្ពាទា ន វជីសម្ពាទេ ។

(២២០) ន កាយោ ន កាយសម្ពាទេតិ ។
 កាយសម្ពាទេ ន កាយោ កាយសម្ពាទេ កា-
 យញ្ច កាយសម្ពាទញ្ច វេចេត្វា អវសេសា ន ចេវ
 កាយោ ន ច កាយសម្ពាទេ ។ ន សម្ពាទា ន
 វជីសម្ពាទេតិ ។ អាមន្តា ។ ន កាយោ ន កា-
 យសម្ពាទេតិ ។ កាយសម្ពាទេ ន កាយោ កាយ-
 សម្ពាទេ កាយញ្ច កាយសម្ពាទញ្ច វេចេត្វា អវសេសា
 ន ចេវ កាយោ ន ច កាយសម្ពាទេ ។ ន
 សម្ពាទា ន ចិត្តសម្ពាទេតិ ។ អាមន្តា ។ ន វជី ន
 វជីសម្ពាទេតិ ។ វជីសម្ពាទេ ន វជី វជីសម្ពាទេ
 វជីញ្ច វជីសម្ពាទញ្ច វេចេត្វា អវសេសា ន ចេវ វជី
 ន ច វជីសម្ពាទេ ។ ន សម្ពាទា ន កាយសម្ពា-
 ទេតិ ។ អាមន្តា ។ ន វជី ន វជីសម្ពាទេតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឯពួកសង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ
ទេ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំង-
ឡាយ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង
ហៅថា វចីសង្ខារផង ឯពួកសង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ
មិនមែនហៅថា វចីសង្ខារទេ ។

(២៤០) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ កាយ-
សង្ខារ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
វៀរលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
ហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
វចីសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។
កាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏
សេស វៀរលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង
មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
ចិត្តសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ វចី-
សង្ខារ មិនហៅថា វចីទេ ហៅថា វចីសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
លើកលែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីផង មិន
ហៅថា វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
កាយសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។

សង្ខារយមកេ បណ្ណត្តិវស្ស វិទ្យោសោ

វចីសង្ខារោ ន វចី វចីសង្ខារោ វចិត្តា វចីសង្ខារញ្ច
 វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ វចី ន ច វចីសង្ខារោ
 ន សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោតិ ។ អាមន្តា ។ ន
 ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ
 ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេ-
 សា ន ចេវ ចិត្តំ ន ច ចិត្តសង្ខារោ ។ ន សង្ខារោ
 ន កាយសង្ខារោតិ ។ អាមន្តា ។ ន ចិត្តំ ន ចិត្ត-
 សង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោ
 ចិត្តញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ
 ចិត្តំ ន ច ចិត្តសង្ខារោ ។ ន សង្ខារោ វចីសង្ខា-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។

(២២០) កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោតិ ។ នោ ។
 វចីសង្ខារោ កាយសង្ខារោតិ ។ នោ ។ កាយសង្ខា-
 រោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ នោ ។ ចិត្តសង្ខារោ កាយ-
 សង្ខារោតិ ។ នោ ។ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
 នោ ។ ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារោតិ ។ នោ ។

(២២២) ន កាយសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ-
 តិ ។ វចីសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ

សង្ខារយមកៈ បណ្ណត្តិវារៈ និទ្ទេស

វចីសង្ខារ មិនហៅថា វចីទេ ហៅថា វចីសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស លើក
 លែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីផង មិនហៅថា វចី-
 សង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ អើ ។
 មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តទេ
 ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស លើកលែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារ
 ចេញ មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែន
 សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនចិត្ត
 មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តទេ ហៅថា
 ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស លើកលែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារចេញ
 មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ អើ ។

(២៤១) កាយសង្ខារ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។
 វចីសង្ខារ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ
 ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា កាយ-
 សង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិន
 មែនទេ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។

(២៤២) មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។
 វចីសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា វចីសង្ខារ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

កាយសង្ខារញ្ច វចីសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន
 ចេវ កាយសង្ខារោ ន ច វចីសង្ខារោ ។ ន វចីសង្ខា-
 រោ ន កាយសង្ខារោតិ ។ កាយសង្ខារោ ន វចី-
 សង្ខារោ កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារញ្ច កាយសង្ខា-
 រញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ វចីសង្ខារោ ន ច
 កាយសង្ខារោ ។ ន កាយសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខា-
 រោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ
 កាយសង្ខារញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា
 ន ចេវ កាយសង្ខារោ ន ច ចិត្តសង្ខារោ ។
 ន ចិត្តសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោតិ ។ កាយ-
 សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខា-
 រញ្ច កាយសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ
 ចិត្តសង្ខារោ ន ច កាយសង្ខារោ ។ ន វចីសង្ខា-
 រោ ន ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន វចីសង្ខា-
 រោ ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា
 អវសេសា ន ចេវ វចីសង្ខារោ ន ច ចិត្ត-
 សង្ខារោ ។ ន ចិត្តសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឯពួកធម៌ដ៏សេស វៀរលែងតែកាយសង្ខារ និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅ
ថា កាយសង្ខារផង មិនហៅថា វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនវចីសង្ខារ
មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ កាយសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារទេ
ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស វៀរលែងតែវចីសង្ខារ និងកាយ-
សង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីសង្ខារផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។
មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិន
ហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស វៀរ
លែងតែកាយសង្ខារ និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយសង្ខារផង
មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា កាយ-
សង្ខារឬ ។ កាយសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ហៅថា កាយ-
សង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស វៀរលែងតែចិត្តសង្ខារ និងកាយសង្ខារចេញ
មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែន
វចីសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា វចី-
សង្ខារទេ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស វៀរលែងតែវចីសង្ខារ
និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីសង្ខារផង មិនហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិនិព្វានស្ស ឧប្បាទវិពោ

វចីសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខា-
រញ្ច វចីសង្ខារញ្ច វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ ចិត្ត-
សង្ខារោ ន ច វចីសង្ខារោ ។

បណ្ណតិវិពោ ។

បរិនិព្វាន

(២៤៣) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ វិនា វិតក្កវិចារោ-
ហិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ
កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ
ឧប្បជ្ជតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។
យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ វិនា អស្សាសប្ប-
ស្សាសេហិ វិតក្កវិចារានំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ
វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ជតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ វចី-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិច្ចារៈ ឧប្បាទារៈ

វេស្មន្តិកា មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ហៅថា វេស្មន្តិកា ឯពួកធម៌ដ៏
សេស វៀរលែងតែចិត្តសង្ខារ និងវេស្មន្តិកាចេញ មិនហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារផង មិនហៅថា វេស្មន្តិកាផង ។

ចប់ បណ្ណតិវារៈ ។

បរិច្ចារៈ

(២៤៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វេស្មន្តិកា របស់
សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួក
វិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវេស្មន្តិកា របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
ពួកកាយវេស្មន្តិកា ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ កើតឡើងផង វេស្មន្តិកា កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេស្មន្តិកា របស់សត្វ
ណា កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ វេស្ម-
ន្តិកា របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈ
និងវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វជាតិកាយវេស្មន្តិកា ដែលចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន វេស្មន្តិកា របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង កាយ-
សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២២២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ វិណា អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សា-
 សាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២២៣) យស្ស វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស វេទីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតីតិ ។ វិណា វិតក្កវិចារេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វេទីសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៤៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
កើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួក
អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៤៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វចី-
សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

សង្ខារយមកេ បរិនិរុទ្ធិវិស្ស ឧប្បាសិកា

(២២៦) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈា-
 នេ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ វេ-
 ទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ យត្ថ វា បន វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ វេ-
 ទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២២៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ ទុតិយជ្ឈានេ តតិ-
 យជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២២៦) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ កើត
ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និង
ក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ តែវចីសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងឈាននោះទេ
កាយសង្ខារ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន
និងក្នុងកាមាវចរៈនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ កើតឡើង ក្នុង
ទីណា កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ កើត
ឡើង ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ តែកាយសង្ខារ មិនកើត
ឡើង ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះទេ វចីសង្ខារ កើតឡើងផង
កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន និងក្នុងកាមាវចរៈនោះ ។

(២២៧) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ កើត
ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ កើតឡើង
ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ កើត
ឡើង ក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ តែកាយសង្ខារ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ កើតឡើងផង កាយសង្ខារ
កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ក្នុងតតិយជ្ឈាន និងក្នុង
កាមាវចរៈនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៤៨) យត្ថ វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ចិត្ត-
សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បន
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ-
តិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ ចតុត្ថជ្ឈានេ
តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ វេសិសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបា-
វចរេ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេសិសង្ខារោ
ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៤៩) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។

(២៥០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
សេហិ វិតក្កវិចារាធំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វេសិសង្ខារោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ វិនា អស្សាស-
ប្បស្សាសេហិ អវិតក្កអវិចារចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
និរោធសមាបន្នាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេសិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈ-
តិ ។ យស្ស វា បន វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៤៨) វេចិត្តសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ កើតឡើង
 ក្នុងទីណា វេចិត្តសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងទីតិច្ចសង្ខារ ក្នុងទីតិច្ចសង្ខារ និងក្នុងចិត្តតិច្ចសង្ខារនោះ តែ
 វេចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ កើតឡើងផង
 វេចិត្តសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន ក្នុងកាមាវចរៈ ក្នុងរូបាវចរៈ
 និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ ។

(២៤៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា ថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណា ក្នុង
 ដូចៗគ្នា ។

(២៥០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វេចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្ក និងវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
 មិនកើតឡើងទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ក្នុងក្នុងក្នុង ក្នុងនៃចិត្ត
 និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និពោត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង វេចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើង
 ផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង

សង្ខារយមកេ បរិក្ការស្ស ឧប្បាទវារោ

តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា វិតក្កាវិនា-
 រេហិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ វិនា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ អវិតក្កាអវិនាចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។

(២៥០) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខា-
 រោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្ត-
 សង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។

(២៥២) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា វិតក្កាវិនារេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ វេចីសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សា-
សៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ វេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុង
ឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្តដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាក
ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។

(២៥១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃចិត្ត និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិន
កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៥២) វេចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ វេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ ចិត្តសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 ភន្តក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 វចីសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ តស្ស វចី-
 សម្ពាហេ នុប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៥៣) យត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ វចី-
 សម្ពាហេ នុប្បជ្ជតីតិ ។ រូទាវចរេ អរូទាវចរេ តត្ថ កា-
 យសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តត្ថ វចីសម្ពាហេ នុប្ប-
 ជ្ជតិ ចតុត្ថជ្ឈានេ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ កាយសម្ពាហេ
 ច នុប្បជ្ជតិ វចីសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ។ យត្ថ វា
 បន វចីសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ កាយសម្ពាហេ
 នុប្បជ្ជតីតិ ។ ធុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ តត្ថ វចី-
 សម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្ប-
 ជ្ជតិ ចតុត្ថជ្ឈានេ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ វចីសម្ពាហេ
 ច នុប្បជ្ជតិ កាយសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ វេច-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃ
ចិត្ត និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិន
កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើត
ឡើង វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៥៣) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វេចសង្ខារ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងរូបាវ-
ចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ តែវេចសង្ខារ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះទេ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង វេចសង្ខារ មិនកើតឡើងផង
ក្នុងចក្ខុវិស័យ និងក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចសង្ខារ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
វេចសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និងក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ តែ
កាយសង្ខារ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វេចសង្ខារ មិន
កើតឡើងផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងចក្ខុវិស័យ និងក្នុង
អសញ្ញាសត្វនោះ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទវិហ

(២៥២) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានេ រូបាវចរេ
 អរូបាវចរេ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈ-
 តិ ។ យត្ថ វា បន ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(២៥៣) យត្ថ វេសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ
 ចតុត្ថជ្ឈានេ តត្ថ វេសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ វេសង្ខារោ
 ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ វេសង្ខារោ នុប្ប-
 ជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(២៥៤) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ វេសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២៥៤) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងចតុ-
ត្ថជ្ជាន ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ តែចិត្តសង្ខារ មិនមែន
ជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
សង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៥៥) វចីសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ជាន
ក្នុងតតិយជ្ជាន និងក្នុងចតុត្ថជ្ជាននោះ តែចិត្តសង្ខារ មិនមែនជាមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិន
កើតឡើងផង ក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៥៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

វិថា អស្សាសប្បស្សនេហិ វិតត្តក្កវិចារាណំ ឧប្បាទត្តា-
 ណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ វេសីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភជ្ជត្តា-
 ណោ វិថា អស្សាសប្បស្សនេហិ អវិតត្តក្កអវិចារចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តាណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ វេសីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស វា បន វេសីសង្ខារោ ។ បេ ។ យស្សកម្មី
 យស្សយត្ថកម្មី សទិសំ វិត្តារេតតំ ។ យស្សយត្ថ-
 កេ និរោធសមាបន្នានន្តិ ន លត្តតិ ។

(២៥៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្ត
 តស្ស វេសីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន វេសីសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ជត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ។ បេ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វេសីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្ត
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួក
 វិតក្កៈនិងវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែ
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើងផង វិចី-
 សង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្តដែលមិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុង
 ទីណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចៗគ្នាចុះ ។ ពាក្យថា របស់ពួក
 សត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ បណ្ឌិត មិនបាន (មិនគួរពោល) ក្នុង
 បទថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាឡើយ ។

(២៩៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទវិរោ

យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាហេ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២៥៨) យត្ថ កាយសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថ ។ បេ ។

យត្ថកម្មំ សព្វត្ថ ឯកាសទិសំ ។

(២៥៩) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថ
តស្ស តត្ថ វេសីសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពាហេ
ឧប្បន្និត្ថ ឆោ ច តេសំ តត្ថ វេសីសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថ
បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ
កាយសម្ពាហេ ច ឧប្បន្និត្ថ វេសីសម្ពាហេ ច ឧប្ប-
ន្និត្ថ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេសីសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថ
តស្ស តត្ថ កាយសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថាតិ ។ អរូចរាវចរានំ
អរូចរាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេសីសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថ ឆោ
ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ពាហេ ឧប្បន្និត្ថ បឋមជ្ឈានំ
សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេសីសម្ពាហេ
ច ឧប្បន្និត្ថ កាយសម្ពាហេ ច ឧប្បន្និត្ថ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវាៈ ឧប្បាទវាៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។
អើ ។

(២៤៨) កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។
ពាក្យថា ក្នុងទីណា ដូចគ្នាតែបែបមួយ ក្នុងទីទាំងពួង ។

(២៤៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជា
កាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ និងជាអប្បប្រាវចរៈទាំងនោះ កើត
ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់
បឋមជ្ឈាន វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង
កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៦០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ ចតុត្ថ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត នោ ច តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត បវេមជ្ឈានំ ធុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត ។

(២៦១) យស្ស យត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត តស្ស
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតានិ ។ ធុតិយជ្ឈានំ តតិ-
 យជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ
 ធុតិយេ ចិត្តេ វត្តមាទេ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិត នោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៦០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះដែរឬ ។ ពួកសត្វ ជាអប្បាវចរៈ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងពួក
 សត្វ ជាអប្បាវចរៈ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាន់
 ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៦១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់
 ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់សុទ្ធាវសសត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិវារស្ស ឧប្បាទវារោ

ឧប្បជ្ជិត្ត បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
ឥតរេសំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
សម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ជិត្ត វេសិសម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(២៦២) យស្ស កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
វេសិសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
បន វេសិសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស កាយសម្ពាហេ
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស កាយសម្ពាហេ
ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។
យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស កាយ-
សម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វេសិ-
សម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។
នត្ថិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស វេសិសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។

(២៦៣) យត្ថ កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

(២៦៤) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាហេ ឧប្ប-
ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ វេសិសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវាៈ ឧប្បាទវាៈ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមា-
វចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន និងរបស់ពួកសត្វ ជាឫប្បាវចរៈ និងជា
អរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ កើត
ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៦២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ វចីសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
ឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
ឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៦៣) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ។

(២៦៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

វុច្ចាវចរំ អវុច្ចាវចរំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតំ
 ចតុត្ថជ្ឈំ សមាបន្នំ សុទ្ធាវាសំ ទុតិយេ ចិត្តេ
 វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ជិតំ វេសីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតំ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតំ តស្ស តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ ទុតិយជ្ឈំ តតិយជ្ឈំ
 សមាបន្នំ តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតំ នោ
 ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតំ ចតុត្ថជ្ឈំ
 សមាបន្នំ សុទ្ធាវាសំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ
 អសញ្ញាសត្តំ តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតំ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតំ ។

(២៦៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្ប-
 ជ្ជិតំ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្បាវចរៈ និងជាអប្បាវចរៈទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ជាន និងរបស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងចិត្ត ទី ២
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់ពួកអសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ
 ផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ជាន និងកាន់
 តតិយជ្ជាន មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ជាន និងរបស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
 ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។
 (២៦៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទវារោ

ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតុ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតុ
 ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមន្តា ។

(២៦៦) យស្ស យត្ថ វេសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតុ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ វេសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតុ
 សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វេសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតុ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតុ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតុ តស្ស
 តត្ថ វេសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមន្តា ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទេវារៈ

កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្បុរាវចរៈ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និង
 របស់ពួកសត្វ ជាអប្បុរាវចរៈទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស និងពួកអសញ្ញាសត្វ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៦៦) វេចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 វេចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន
 និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្តទី ២
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 កាលចូលទៅកាន់សុទ្ធាវាស និងពួកអសញ្ញាសត្វ វេចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីណា វេចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៦៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវ-
 ចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ច រូចាវចរំ
 អរូចាវចរំ ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ
 តេសំ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ វេទិសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៦៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវ-
 ចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ច រូចាវចរំ
 អរូចាវចរំ ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៦៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វិចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងភពជាទីបំផុត ក្នុងរូបា-
វចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វចូលទៅ
កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុក វិចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែកាយសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅនេះ
នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(២៦៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងភពជាទីបំផុត ក្នុង
រូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅ
កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុក

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទារាម

តេសំ ចិត្តសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 កាយសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសម្មារាម
 ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសម្មារាម ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

[២៦៩] យស្ស វេសិសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេសិសម្មារាម
 ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កា-
 អវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ ចិត្តសម្មារាម
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វេសិសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 ឥតរេសំ ចិត្តសម្មារាម ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វេសិសម្មារាម
 ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

[២៧០] យត្ថ កាយសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

[២៧១] យស្ស យត្ថ កាយសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វេសិសម្មារាម ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្មា-
 រាម ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសម្មារាម

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែកាយសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅ
នេះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(២៦៩) វេចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វេចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត^(១) ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ នឹង
កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងកើតឡើង តែវេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងកើតឡើងផង វេចីសង្ខារ កើត
ឡើងផង ។

(២៧០) កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
វេចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វ
នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

១ បានដល់ចុតិចិត្ត របស់អរិយសត្វ ដែលប្រកបដោយទុតិយជ្ឈាន និងចុតិចិត្ត របស់
អរិយសត្វ ដែលប្រកបដោយចតុត្ថជ្ឈាន ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវ-
ចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ វេសិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
បន យត្ថ វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូបាវ-
ចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ ឧប្ប-
ជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្ប-
ជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ ឥតវេសំ កាមាវ-
ចរានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៧២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។
អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
តីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិម-
ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូបាវចរានំ
អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់
បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង វចី-
សង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជា
តាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វចីសង្ខារ របស់
ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ និងជាអប្រាវចរៈ ទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ក្រៅនេះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន
វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹង
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។

[២៧២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ និងជាអប្រាវចរៈ ដែលចូលកាន់
ចតុត្ថជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ

សង្ខារយមកេ បរិក្ខិវាស្ស ឧប្បាទវិហេ

បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ច
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៧៣) យស្ស យត្ថ វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិគត្តាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ ឥតរេសំ រូចាវចរានំ អរូ-
 ចាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 វេសិសម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៧៤) យស្ស កាយសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 រូចាវចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ច

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិកៈ ឧប្បទេវៈ

ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ក្រៅនេះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាន់
ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
កើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង កងទីនោះ ។

(២៧៣) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង កងទីនោះឬ ។ អើ ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង កងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង កងទីលំដាប់
នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និង
កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង កងទី
នោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះ
ទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន នឹងពួកសត្វ
ជាអ្នកប្រាជ្ញៈ និងជាអ្នកប្រាជ្ញៈ ក្រៅនេះ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង កងទីនោះ ។

(២៧៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចី-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង កងទីលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ
ដែលកើតកងបច្ចិមកក កងប្រាជ្ញៈ និងកងអ្នកប្រាជ្ញៈ នឹងពួកសត្វនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

រូទាវចរំ អរូទាវចរំ ឧបបន្និគ្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ
 ចវត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតិ នោ ច
 តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមង្កីនំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បន្និស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បន្និស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច នុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចី-
 សង្ខារោ នុប្បន្និស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បន្និ-
 ស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។

(២៧៥) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បន្និស្សតិ រូទា-
 វចរេ អរូទាវចរេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ច រូទាវចរំ
 អរូទាវចរំ ឧបបន្និគ្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតិ នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមង្កីនំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បន្និស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ន្និស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតិ
 តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បន្និស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន
 កាលច្បុត កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
 វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកប
 ដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងមិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
 កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៧៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ
 ដែលកើតក្នុងបច្ឆមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងពួកសត្វនោះ
 ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន
 កាលច្បុត កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងមិន
 កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

សង្គារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាសិកេ

(២៧៦) យស្ស វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តោ អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ
 វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ វេសិសង្ខា-
 រោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៧៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(២៧៨) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តោ កាយាវចរំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 រូបាវចរំ អរូបាវចរំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តោ
 អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ វេសិសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២៧៦) វេចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វេចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ វេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិន
កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
កើតឡើង វេចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៧៧) កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ទីណា វេចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាវុប្បាវចរៈ និងជាអវុប្បាវចរៈ
ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទី
បំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូល
កាន់ចតុតជ្ឈាន និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើងផង វេចីសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ វេសិស្វាវោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 នុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ
 វេសិស្វាវោ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កា-
 យសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ វេសិស្វាវោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២៧៩) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ
 អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត វេចសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន វេចសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងពួកអសញ្ញាសត្វ វេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៧៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្ត
 ជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ពួកសត្វ ជារូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា

សង្ខារយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទវិហារ

នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្ស-
តីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៨០) យស្ស យត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ នុតិយន្តោនំ តតិយន្តោនំ ចតុត្ថន្តោនំ សមា-
បន្នានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច
តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស-
មន្តីនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ ច
នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ
វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៨១) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្ថ តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជ-
តីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិហា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វេសិសង្ខារោ ឧប្បជ្ជត្ថ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៨០) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និង
កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹង
មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៨១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្បួនៈ នៃចិត្ត
និងក្នុងឧប្បាទក្បួនៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សាសាធំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ
ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជា
អស្សាសប្បសាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
ធសមាបន្នាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
អស្សាសប្បស្សាសាធំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្ត-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨៣) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជា
វិតក្កាវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បន្នាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុង
ឧប្បាទកូណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៨២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
កើតឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់
និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកងកូណៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៨៣) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិង
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកងកូណៈ នៃ
ចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិភក្កៈនិងវិចារៈ

សង្ខារយមកេ បរិនិរាស្ស ឧប្បាទាវរោ

នោ ច តេសំ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ វិតក្កវិចារាណំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ជត្ត
 វចីសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៨៤) យត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(២៨៥) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជត្ត បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ ច ឧប្ប-
 ជ្ជតិ វចីសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ជត្ត ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស តត្ថ កាយសម្ពុ-
 រោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមា-
 វចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ភន្តក្ខណោ តេសំយេវ
 វិចារ អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ
 ឧប្បជ្ជត្ត នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តវារៈ ឧប្បទវារៈ

តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុង
ឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(២៨៤) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៨៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
នោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុង
ឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ជា
តាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ ពួកសត្វ ជាវុច្ចាវចរៈ និងជាអវុច្ចាវចរៈទាំងនោះឯង ក្នុងឧប្ប-
ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ វចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្តានំ កាមាវចរានំ
 អស្សាសប្បស្សនាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចី-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈត្ត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្ត តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សនេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្ត នោ
 ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
 សប្បស្សនាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច ឧប្បជ្ឈត្ត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨៧) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្ត

អរាធម្មប្បដិក យមកៈ

មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន វេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយ-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី-
 ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងកូណៈ នៃ
 ចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ
 ផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៧) វេចសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា

សង្ខារយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទវារោ

តស្ស តត្ថ វចីសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កត្តុណោ វិចា វិតត្តុវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុ
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈត្ត ឆោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈតី វិតត្តុវិចារកំ
 ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធខណោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈត្ត វចីសម្ព័ន្ធខណោ ច ឧប្បជ្ឈតី ។

(២៨៨) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈតី តស្ស
 វចីសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ឈត្ត ។ យស្ស វា
 បន វចីសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈត្ត តស្ស កាយសម្ព័ន្ធខណោ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ នត្ថិ ។

(២៨៩) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈតី តស្ស
 ចិត្តសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ឈត្ត ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈត្ត តស្ស កាយសម្ព័ន្ធខណោ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ នត្ថិ ។

(២៩០) យស្ស វចីសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈតី តស្ស
 ចិត្តសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ឈត្ត ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសម្ព័ន្ធខណោ ឧប្បជ្ឈត្ត តស្ស វចីសម្ព័ន្ធខណោ
 ឧប្បជ្ឈតី ។ នត្ថិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

វេចិស្វន្ទរ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តស្វន្ទរ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ ក្នុងទី
 នោះ តែវេចិស្វន្ទរ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ចិត្តស្វន្ទរ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង វេចិស្វន្ទរ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៨) កាយស្វន្ទរ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វេចិស្វន្ទរ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត វេចិស្វន្ទរ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
 ស្វន្ទរ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៨៩) កាយស្វន្ទរ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តស្វន្ទរ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តស្វន្ទរ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
 ស្វន្ទរ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៩០) វេចិស្វន្ទរ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តស្វន្ទរ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តស្វន្ទរ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វេចិស្វន្ទរ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៩០) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២៩២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈត្តាតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 ភន្តក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈត្ថ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ភន្តក្ខណោ តេសំ-
 យេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ វេទីសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ឈត្ថ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈត្ថ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈត្តាតិ ។ ទុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៩១) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៩២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
 សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នោះឯង ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន
 ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជាវុប្បា-
 វចរៈ និងជាអវុប្បាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវេចសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះឯង ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់
 តតិយជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់
 ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត ព្រោះ
 វៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ ក្នុង
 ចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ផង វេចសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត វេចសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្បាលៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ វេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកេ បរិនិរុទ្ធិវិញ្ញាណ

នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ ភត្តកាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 នុតិយជ្ឈានំ ភតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាស-
 ប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ នុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ភត្ត វច្ឆសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតំ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតំ ។

(២៧៣) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស ភត្ត ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតាភិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ភត្ត កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ ភត្ត ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 សុទ្ធាវាសំ ឧបបន្នន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ភត្ត
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតំ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ជិតំ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស ភត្ត កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតាភិ ។ អាមនា ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទារៈ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង
 ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុង
 ឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ មិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធា-
 វាស និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៩៤) យស្ស យត្ថ វេសិសម្ពាហេ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ទុប្បជ្ជតាតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិនាវេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាហេ ទុប្បជ្ជតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ទុប្បជ្ជត្ថ សុទ្ធាវាសំ
 ឧបបជ្ជន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាហេ
 ច ទុប្បជ្ជតិ ចិត្តសម្ពាហេ ច ទុប្បជ្ជត្ថ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ទុប្បជ្ជត្ថ តស្ស តត្ថ វេសិ-
 សម្ពាហេ ទុប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៩៥) យស្ស កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 វេសិសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន វេសិសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស កាយសម្ពា-
 ហេ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ
 ជិរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វេសិសម្ពាហេ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ជតិ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បានក្ខណោ តេសំ វេសិសម្ពា-
 ហេ ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ កាយសម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៩៤) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស និងពួកអសញ្ញាសត្វ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើង
 ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា
 មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៩៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
 ឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន៍
 និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុង
 ឧប្បាទក្បាលៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិព

(២៩៦) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ តេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខ-
 ណោ វិចា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៩៧) យស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារ-
 បន្និមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វេទិសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វិតក្កវិចារានំ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២៩៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់
 និរោធន៍ និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងភ័ក្ត្រភូណៈ
 នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទភូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទភូណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៩៧) វេទិសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ វេទិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទភូណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វេទិសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងឧប្បាទភូណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វេទិសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិនាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អស្សា-
 សត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្កវិនាសានំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វេទិ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

[២៧៨] យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

[២៧៩] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ ទុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន៍ និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត និងកង
 ឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវិចារៈ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើងផង វិចារៈ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃពួក
 វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(២៨៨) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៨៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា វិចារៈ
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បា-
 ទកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវិចារៈ
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជា
 កាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វិចារៈ
 នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចារៈ របស់សត្វ
 ណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចារៈ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈនោះឯង
 ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងកងកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

សង្ខារយមកេ បវត្តិវាស្ស ឧប្បាសាវរោ

ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ បឋមជ្ឈំ សមា-
 បដ្ឋានំ កាមាវចរំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ
 កាយសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ ។

[៣០០] យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ
 ឧប្បជ្ឈិតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ
 ឧប្បជ្ឈិតិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ កាយសម្ពុរោ
 ច ឧប្បជ្ឈិតិ ។

(៣០១) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈ-
 ិស្សតិ ឥតវេសំ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៣០២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣០១) វេចសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់ សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វេចសង្ខារ របស់សត្វទាំង នោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា- ទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹង កើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះ វៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែវេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើត ឡើងផង វេចសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិង វិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣០២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់និរោធិ ក្នុង ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែវេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

នុប្បជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ
 កាយសម្ពាទេ ច នុប្បជ្ឈតិ វេទិសម្ពាទេ ច នុប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន វេទិសម្ពាទេ នុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស កាយសម្ពាទេ នុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(៣០៣) យស្ស កាយសម្ពាទេ នុប្បជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសម្ពាទេ នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជារា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បនិក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញ-
 សត្តានំ តេសំ កាយសម្ពាទេ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ ចិត្តសម្ពាទេ នុប្បជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ
 តេសំ កាយសម្ពាទេ ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសម្ពាទេ
 ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាទេ
 នុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសម្ពាទេ នុប្បជ្ឈតិ ។
 អាមន្តា ។

សង្ខារធម៌ៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទាវៈ

មិនមែនជាទីនឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិន
មានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើត
ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើងផង វេចសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
វេចសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វ
នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៣០៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
ក្នុងគង្គក្លាណៈ នៃចិត្ត នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុង
ឧប្បាទក្លាណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ
ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិន
កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៣០៤) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិជារ វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 និត្តណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមម្ពីនំ តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បានិត្តណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអ-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តសមម្ពីនំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។

(៣០៥) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣០៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣០៤) វេចិសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ វេចិសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ នឹងរបស់អសញ្ញ-
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ វេចិសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនកើតឡើង
 ផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វេចិសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 តែវេចិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ នឹងមិនកើតឡើងផង វេចិសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។

(៣០៥) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣០៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិវាទ

តស្ម តត្ថ វេសីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈីស្សតីតិ ។ បឋ-
 មជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាស-
 ប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរានំ
 អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈីស្សតិ បច្ឆិ-
 មចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវតក្កាអវិ-
 ចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈីស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈា-
 នំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ
 តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ
 វេសីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈីស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 វេសីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈីស្សតិ តស្ម តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ វេសីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈីស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋ-
មជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជា
រូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវេចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទី
បំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
ចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែល
ចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ
នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើងផង
វេចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃពួក
អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិតំ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិជារ
 អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ចតុ-
 ត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វចីសផ្លាហេ ច ធុប្បជ្ជិតំ កាយសផ្លាហេ ច
 ធុប្បជ្ជិតំ ។

(៣០៧) យស្ស យត្ថ កាយសផ្លាហេ ធុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសផ្លាហេ ធុប្បជ្ជិតំ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជារ អស្សាសប្បស្សាសេហំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសផ្លាហេ
 ធុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសផ្លាហេ ធុប្បជ្ជិតំ
 បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សផ្លាហេ ច ធុប្បជ្ជិតំ ចិត្តសផ្លាហេ ច ធុប្បជ្ជិតំ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសផ្លាហេ ធុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស តត្ថ កាយសផ្លាហេ ធុប្បជ្ជិតំ ។ អាមត្តា ។

(៣០៨) យស្ស យត្ថ វចីសផ្លាហេ ធុប្ប-
 ជ្ជិតំ តស្ស តត្ថ ចិត្តសផ្លាហេ ធុប្បជ្ជិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វេចសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងកង្គក្ខណៈ
 នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថ-
 ជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះ
 វៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣០៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្គក្ខណៈ
 នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣០៨) វេចសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិត្តវាស្ស ឧប្បាទវារោ

សត្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជារា វិតក្កវិចារេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិ-
 ចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសី-
 សង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ ។ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ វេសីសង្ខារោ ច
 ទុប្បជ្ជតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវរៈ ឧប្បាទវិរៈ

វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លានៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិង
វិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈនិងមិនមានវិចារៈ និងរបស់អសព្វា-
សត្វទាំងនោះ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង
ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីណា វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្នុងទីនោះ តែវេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ ក្នុងក្នុង-
ក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ នឹង
មិនកើតឡើងផង វេចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣០៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតោ តស្ស
វេស្សោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តសមម្ព័ន្ធំ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតត្តអវិចារំ បច្ឆិមចិត្ត
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតោ នោ
ច តេសំ វេស្សោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ
កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតោ វេស្សោ ច ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ ។ យស្ស វា បន វេស្សោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។

(៣០៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតោ
តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស-
មម្ព័ន្ធំ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតោ នោ ច
តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ កាយ-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតោ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៣០៩) យស្ស វេស្សោ ឧប្បជ្ឈិតោ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តសមម្ព័ន្ធំ
តេសំ វេស្សោ ឧប្បជ្ឈិតោ នោ ច តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វេស្សោ
ច ឧប្បជ្ឈិតោ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣០៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន មានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ហើយ តែវេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ កាយ- សង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង វេច- សង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣១០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត- សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង នោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត កើតឡើងហើយ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។ មួយ យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។

(៣១១) វេចសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត- សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ វេចសង្ខារ របស់សត្វទាំង នោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត កើតឡើងហើយ តែវេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វេចសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវស្ស ឧប្បទាវកេ

យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៣០២) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ថ ។ បេ ។

(៣០៣) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ថ
តស្ស តត្ថ វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមា-
វចរេ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ថ នោ
ច តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋម-
ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ
តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ថ វេទីសង្ខារោ ច
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេទីសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ថា-
តិ ។ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេទី-
សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ថ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមា-
វចរានំ តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ថ ។

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ។ បេ ។
អើ ។

(៣១២) កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣១៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមា-
វចរភព នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន នឹងកាន់
តតិយជ្ឈាន កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
ចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅ
នេះ កើតឡើងហើយផង វិចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចី-
សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាអ្នកវាចរៈ និងជាអ្នកវាចរៈទាំងនោះ នឹងកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន
នឹងរបស់សត្វ ជាកាមាវចរៈទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ
កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣០២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ កាមាវា-
 ចរេ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិត្ត នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តស្មតិ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា-
 បណ្ណានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបណ្ណានំ រូទាវចរានំ អរូទាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ កាយសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(៣០៥) យស្ស យត្ថ វេសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣១២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាយវិចារៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាកាយវិចារៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាអ្វីប្រាថ្នា និងជាអរូបាវចារៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាកាយវិចារៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣១៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទារា

សវិតក្កសវិចារក្ខមិយំ បច្ចិបចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ
 វចីសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្ត ឆោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ឥតរេសំ សវិតក្កសវិចារ
 ក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ចិត្ត-
 សម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ តស្ស តត្ថ វចី-
 សម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អវិតក្កអវិចារក្ខមិយំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ឆោ ច តេសំ តត្ថ
 វចីសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្ត សវិតក្កសវិចារក្ខមិយំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ វចីសម្ពាហេ ច
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(៣០៦) យស្ស កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 វចីសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
 បន វចីសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ តស្ស កាយសម្ពាហេ
 ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(៣០៧) យស្ស កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ នត្ថិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ តស្ស
 កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិការៈ ឧប្បាទការៈ

វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាច្រើនផុត ក្នុងសវិត-
កក្កសវិចារក្ខមិ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំង
នោះ ក្រៅនេះ ក្នុងសវិតកក្កសវិចារក្ខមិ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ
នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុង
អវិតកក្កសវិចារក្ខមិ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ ក្នុងសវិតកក្កសវិចារក្ខមិ នឹងកើតឡើងផង វេចិត្តសង្ខារ កើត
ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣១៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ
វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។
មួយយ៉ាងទៀត វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៣១៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣០៨) យស្ស វេសិសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 ចិត្តសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស វេសិសម្ពាហេ
 នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នុប្បជ្ជិត្ត ។

(៣០៩) យត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

(៣១០) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ វេសិសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ រូបាវចរនំ
 អរូបាវចរនំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិត្ត
 យោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិស្សតិ រូបាវ-
 ចរេ អរូបាវចរេ សវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្ត-
 ណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ចតុ-
 ត្ថន្ន្យានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជិត្ត វេសិសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេសិសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣១៨) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៣១៩) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយ កង់ទីណា ។ បេ ។

(៣២០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កង់
ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កង់ទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វ ជាប្បុរាវចរៈ នឹងជាអប្បុរាវចរៈទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយ កង់ទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជានឹងមិនកើតឡើង កង់ទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង កង់លំដាប់ នៃចិត្តណា
កង់កង់ក្នុងនោះ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារៈ កង់ប្បុរាវចរៈ និងកង់អប្បុរាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
នោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយផង វចីសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង កង់ទីនោះ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កង់ទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កង់ទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរស្ស ឧប្បាទវិហេ

កាមាវចរេ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ វចីសផ្ការោ ទុប្បជ្ជិត-
 ស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសផ្ការោ ទុប្បជ្ជិត
 រូចាវចរេ អរូចាវចរេ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ វចីសផ្ការោ ច ទុប្បជ្ជិតស្សតិ កាយសផ្ការោ
 ច ទុប្បជ្ជិត ។

(៣២០) យស្ស យត្ថ កាយសផ្ការោ ទុប្បជ្ជិត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសផ្ការោ ទុប្បជ្ជិតស្សតិ ។ ចតុត្ថ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ
 តត្ថ កាយសផ្ការោ ទុប្បជ្ជិត នោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសផ្ការោ ទុប្បជ្ជិតស្សតិ រូចាវចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិ-
 មចិត្តសមដ្ឋីនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សផ្ការោ ច ទុប្បជ្ជិត ចិត្តសផ្ការោ ច ទុប្បជ្ជិតស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទារៈ

វេចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមាវចារៈ
 និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុក្ខយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
 និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ក្លិនក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
 រូបាវចារៈ និងក្នុងអរូបាវចារៈ វេចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង
 កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣២១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជារូបាវចារៈ និងអរូបាវចារៈទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 រូបាវចារៈ និងក្នុងអរូបាវចារៈ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ កាមា-
 វចនេ បច្ឆិមចិត្តសមង្កំនំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិត្ថ រូបាវចនេ អរូបាវចនេ បច្ឆិមចិត្តសមង្កំនំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្ថ ។

(៣២២) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្ថ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អវិភក្ក-
 អវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្ថ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ អវិភក្កអ-
 វិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តសមង្កំនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
កាមាវចរៈ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវ-
ចរៈ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង កាយសង្ខារ
មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣២២) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងអវិតក្កអវិចារក្ខមិ មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
ចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិតក្កអវិចារក្ខមិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្ការស្ស និរោធិកេ

សវិតក្កសវីចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តសមង្គំនំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ឆោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខា-
 រោ នុប្បជ្ជិត្ត អវិតក្កអវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តសមង្គំនំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្ត ។

ឧប្បាទារំ និដ្ឋិតំ ។

(៣២៣) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ វិនា វិតក្កវិចារេហិ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខារោ
 និរុជ្ឈតិ ឆោ ច តេសំ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ បវេ-
 មជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ
 វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ
 និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ វិតក្កវិចារានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ឆោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
សវិតក្កសវិចារក្ខមី នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិតក្កសវិចារក្ខមី
នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ មិនកើត
ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ ឧប្បទេវារៈ ។

(៣២៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
រលត់ទៅ ក្នុងកងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ព្រោះវៀរ
ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ទៅផង វចីសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងកងក្ខណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វ
ណា រលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងកងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិង
វិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

និរុជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសម្ពាទេ
 ច និរុជ្ឈតិ កាយសម្ពាទេ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣២៤) យស្ស កាយសម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ពាទេ និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសម្ពាទេ
 និរុជ្ឈតីតិ ។ វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ ធា ច
 តេសំ កាយសម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសម្ពាទេ ច និរុជ្ឈតិ កាយ-
 សម្ពាទេ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣២៥) យស្ស វចីសម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ពាទេ និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ តស្ស វចីសម្ពាទេ និរុជ្ឈ-
 តីតិ ។ វិទា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ចិត្តសម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ ធា ច តេសំ វចី-
 សម្ពាទេ និរុជ្ឈតិ វិតក្កវិចារានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 ចិត្តសម្ពាទេ ច និរុជ្ឈតិ វចីសម្ពាទេ ច និរុជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅទេ វិចីស្ន័រ របស់សត្វជាតាមាវចរៈ
ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន លេចទៅផង កាយស្ន័រ លេច
ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣២៤) កាយស្ន័រ របស់សត្វណា លេចទៅ ចិត្តស្ន័រ
របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តស្ន័រ
របស់សត្វណា លេចទៅ កាយស្ន័រ របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។
ចិត្តស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត
ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយស្ន័រ របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនលេចទៅទេ ចិត្តស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅ
ផង កាយស្ន័រ លេចទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ ។

(៣២៥) វិចីស្ន័រ របស់សត្វណា លេចទៅ ចិត្តស្ន័រ
របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តស្ន័រ
របស់សត្វណា លេចទៅ វិចីស្ន័រ របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។
ចិត្តស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត
ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវិចីស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនលេចទៅទេ ចិត្តស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅផង វិចី-
ស្ន័រ លេចទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

សង្ខារយមកេ បវត្តិវាស្ស និរោធិវកេ

(៣២៦) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តត្ថ
វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ
តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ វចីសង្ខា-
រោ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣២៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ បេ ។ យស្ស-
កម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។

(៣២៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ
តស្ស វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សា-
សប្បស្សាសេហំ វិតក្កវិចារាទំ ភន្តក្ខណោ តេសំ
កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខា-
រោ ន និរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហំ អវិតក្កអវិចារចិត្តស្ស
ភន្តក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ន
និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ន
និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។

លង្ហាយមកៈ បវត្តិវារៈ ឆំរោធិវារៈ

(៣២៦) កាយសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទីណា វេចសង្ខារ រលត់
ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និង
ក្នុងតតិយជ្ឈាន ក្នុងទីនោះ តែវេចសង្ខារ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
ទេ ។ បេ ។

(៣២៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ បេ ។ ពាក្យ
ថា របស់សត្វណាក្តី ថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី ដូចៗ គ្នា ។

(៣២៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ វេចសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាក
ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជាមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូល
កាន់និរោធិ និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង វេច-
សង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និងកង្កក្កណៈ
នៃចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សា-
សៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចសង្ខារ របស់សត្វណា
មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

វិជា វិតក្កវិចារេហិ អស្សាសប្បស្សសាទំ កង្កក្ខណោ
 តេសំ វចីសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ វិជា អស្សាសប្បស្សសេហិ អវិតក្កអវិចារ-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញ-
 សត្តានំ តេសំ វចីសម្ព័ន្ធខោ ច ន ជិរុជ្ឈតិ កាយ-
 សម្ព័ន្ធខោ ច ន ជិរុជ្ឈតិ ។

(៣២៩) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ ។ វិជា អស្សា-
 សប្បស្សសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ កាយ-
 សម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសម្ព័ន្ធខោ
 ន ជិរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ កាយសម្ព័ន្ធខោ
 ច ន ជិរុជ្ឈតិ ចិត្តសម្ព័ន្ធខោ ច ន ជិរុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ តស្ស
 កាយសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៣០) យស្ស វចីសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ ។ វិជា វិតក្កវិចារេហិ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសម្ព័ន្ធខោ ន ជិរុជ្ឈតិ

អរាធម្មបិដក យមកៈ

វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងកងក្លិនៈ នៃពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ តែកាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ៍ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
 រលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្លិនៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងកងក្លិនៈ នៃចិត្តដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣២៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងកងក្លិនៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ
 ទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ៍ និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុង
 ឧប្បាទក្លិនៈ នៃចិត្ត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា
 មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៣០) វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 រលត់ទៅ ក្នុងកងក្លិនៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិវារស្ស តំរោធនំរោ

នោ ច តេសំ ចិត្តសម្ពាទេ ន ជីវុជ្ឈតិ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ វចីសម្ពាទេ ច ន ជីវុជ្ឈតិ ចិត្តសម្ពា-
 ទេ ច ន ជីវុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាទេ ន
 ជីវុជ្ឈតិ តស្ស វចីសម្ពាទេ ន ជីវុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៣០) យត្ថ កាយសម្ពាទេ ន ជីវុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣៣២) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាទេ ន ជីវុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសម្ពាទេ ន ជីវុជ្ឈតីតិ ។ វិនា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ វិតក្កវិចារានំ ភង្គក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ កាយសម្ពាទេ ន ជីវុជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ពាទេ ន ជីវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ អវិតក្ក-
 អវិចារចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ កាយសម្ពាទេ ច ន ជីវុជ្ឈតិ វចីសម្ពាទេ ច
 ន ជីវុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វចីសម្ពាទេ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ
 វិត្តារេតព្វំ ។ យស្សយត្ថកេ និរោធសមាបន្នានន្តិ
 ន កាតព្វំ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ វេចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ
វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៣១) កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៣២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែវេចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
ទៅផង វេចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាក
ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់
សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី ដូចៗគ្នា បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ ពាក្យថា របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធបណ្ឌិត
មិនគប្បីធ្វើ ក្នុងពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣ ៣ ៣) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតោ តស្ស
 វេស្សសង្ខារោ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន វេស្សសង្ខារោ ។ បេ ។ យថា ឧប្បាទវារេ
 អតីតា បុត្តា យស្សកម្មំ យស្សយត្ថកម្មំ អនុ-
 លោមម្មំ បច្ចុជ្ជិយម្មំ វិភត្តំ ឯវំ និរោធហារេបិ វិភជិ-
 តព្វំ ។ នត្ថំ នាណាការណំ ។

(៣ ៣ ៤) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វេស្សសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន វេស្សសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរានំ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 វា មាវច នំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូបាវចរេ អរូបា
 វេ វេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ត រូបាវចរំ អរូបាវ វំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ តេសំ
 វេស្សសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ វេស្សសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៣៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា ។ បេ ។ បុព្វ ជាអតីត ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី
 ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី អនុលោមក្តី បច្ចុប្បន្នក្តី ដែល
 លោកចែកហើយ ក្នុងឧប្បាទព័រៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីចែក ក្នុង
 និរោធព័រៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិនមានឡើយ។

(៣៣៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់
 ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត វិចីសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចុប្បន្នភាព
 ក្នុងរូបាវចរៈ នឹងក្នុងអរូបាវចរៈ នឹងរបស់សត្វនោះៗ ដែលចូល កាន់
 រូបាវចរៈ នឹងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បាស់ នឹងរលត់
 ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងរលត់
 ទៅផង ។

សង្ខារយមកេ បរិនិព្វានស្ស និរោធិវារោ

(៣៣៥) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូបាវចរេ អរូ-
 បាវចរេ បច្ឆិមភវិកាណំ យេ ច រូបាវចរំ អរូបាវចរំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តាណំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៣៦) យស្ស វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ អវិគត្តាអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិគត្តាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធិកៈ

(៣៣៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចិមភព ក្នុងរូបាវចរៈ នឹងក្នុងអរូបាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូល កាន់រូបាវចរៈ នឹងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្យុត នឹង រលត់ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹង រលត់ទៅផង ។

(៣៣៦) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ ទៅ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[៣ ៣ ៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 ។ បេ ។

[៣ ៣ ៨) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ វេសិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមា
 វចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូបាវចរានំ អរូបា
 វចរានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 វេសិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[៣៣៧] កាយសង្ខារ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៣៨] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុក្ខយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹង
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន
 និងរបស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ
 នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹង
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទី
 បំផុត វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជា
 រូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន
 នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

សង្ខារយមកេ បរិនិរាស្ស ឆិរោធារាពេ

(៣៣៩) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្ត
 ឧប្បន្និស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរោ អរូ-
 ចាវចរោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ វេតវេសំ
 កាមាវចរោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៤០) យស្ស យត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អវិភក្ក-
 អវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិភក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្ត ឧប្បន្និស្សតិ

សង្ខារធម៌កៈ បរិក្ខារៈ និរោធាវៈ

[៣៣៩] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទី
បំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
ណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជា
តាមាវចរៈ នឹងរបស់សត្វជាប្រាជ្ញាវចរៈ និងជាអប្រាជ្ញាវចរៈទាំងនោះ ដែល
ចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុ-
តិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹង
រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

[៣៤០] វេទិសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វេទិ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
ណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឥតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ វេសិសម្ពាហេ និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 កាមាវចរានំ ឥតេវេសំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ច និរុជ្ឈិស្សតិ វេសិសម្ពាហេ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៤០) យស្ស កាយសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វេសិសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរានំ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចា-
 វចរេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ តេសំ
 កាយសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វេសិ-
 សម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមម្ពីនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តេសំ កាយសម្ពាហេ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ វេសិសម្ពាហេ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិ-
 យជ្ឈាន និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងរបស់សត្វជា
 រូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វចី-
 សង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៤១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួក
 សត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បា-
 នក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ
 និងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ
 និងរបស់ពួកសត្វនោះ។ ដែលចូល កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈ
 ហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុត នឹងមិនរលត់ទៅ តែវចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស តំរោធាវោ

ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វេសិស្វាវោ
ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្ស-
តីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣២២) យស្ស កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរោ
បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចា-
វចរេ បច្ឆិមភវីកាណំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តាណំ តេសំ
កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្ត-
សង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣២៣) យស្ស វេសិស្វាវោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អវិភក្កាអវិ-
ចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អវិភក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៤២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូល កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បាស់ នឹងមិនរលត់ទៅ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៤៣) វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តេសំ វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស ភដ្ឋក្ខណោ
 តេសំ វចីសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្ស-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣២២) យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ បេ ។

(៣២៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
 កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខា-
 រោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 ភដ្ឋក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់
 ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៤៤) កាយសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៤៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 ណា វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំ-
 ដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាឫប្បាវចរៈ នឹងជាអរូ-
 ប្បាវចរៈទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវេចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថ-
 ជ្ឈាន នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វេចិត្តសង្ខារ

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស និរោធារិកេ

ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 វេសិស្វារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយ-
 សិវារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ វេសិស្វារោ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសិវារោ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ
 អវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តសមម្ពីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
 រា អវិតក្កសវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសិស្វារោ
 ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ កាយសិវារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៤៦) យស្ស យត្ថ កាយសិវារោ ន ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសិវារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសិវារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសិវារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិការៈ និពាធារៈ

នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ចូលកាន់ ទុក្ខយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

[៣៤៦] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួក
 សត្វ ជាតាមាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជាប្បាវចរៈ និងជាអប្បាវចរៈ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសម្ពាហេ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសម្ពាហេ ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសម្ពាហេ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៤៧) យស្ស យត្ថ វេសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ តេសំ តត្ថ វេសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្វានំ តេសំ
 តត្ថ វេសម្ពាហេ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសម្ពាហេ
 ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្ត-
 សម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វេសម្ពាហេ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ចិត្ត-
សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទី
នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៤៧) វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន
កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
នោះទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង
ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
ទៅ ក្នុងទីណា វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
នោះឬ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិនិរាស្ស និរោធហំ

(៣៤៨) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ វិញ្ញាណសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន វិញ្ញាណសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ វិញ្ញាណសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សនេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វិញ្ញាណសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សនាសំ កង្កក្ខណោ តេសំ វិញ្ញាណសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៤៩) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ វិញ្ញាណសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ វិញ្ញាណសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សនេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សនាសំ កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(៣៤៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
របស់សត្វណា រលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ
ឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធន៍
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែ
កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុង-
ក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៤៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា រលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ
ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធន៍
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែ
កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខ-
ណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៥០) យស្ស វេសិស្វាវោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិត តស្ស វេសិស្វាវោ និរុជ្ឈ-
 តីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិបា វិតក្ក-
 វិបារេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិត នោ
 ច តេសំ វេសិស្វាវោ និរុជ្ឈតិ វិតក្កវិបារានំ កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិត វេសិស្វាវោ
 ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៥១) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣៥២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈ-
 តិ តស្ស តត្ថ វេសិស្វាវោ និរុជ្ឈិតាតិ ។ ធុតិ-
 យជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេសិស្វាវោ
 និរុជ្ឈិត បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ វេសិស្វាវោ ច
 និរុជ្ឈិត ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេសិស្វាវោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៥០) វេចិស្វន្តរ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តស្វន្តរ
របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តស្វន្តរ
របស់សត្វណា រលត់ហើយ វេចិស្វន្តរ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។
ចិត្តស្វន្តរ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញា-
សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្ខ-
ណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវេចិស្វន្តរ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្តស្វន្តរ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
ហើយផង វេចិស្វន្តរ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៥១) កាយស្វន្តរ រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៥២) កាយស្វន្តរ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា វេចិ-
ស្វន្តរ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយស្វន្តរ របស់
សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន រលត់
ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែវេចិ-
ស្វន្តរ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយស្វន្តរ
របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់
ទៅផង វេចិស្វន្តរ រលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចិស្វន្តរ របស់សត្វណា

សង្ខារយមកេ បរិនិវាស្ស ឥរោធិវារោ

និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ បឋ-
មជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សា-
សានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សា-
សប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ រូបាវចរានំ អរូ-
បាវចរានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ នោ ច
តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ បឋមជ្ឈានំ
សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ
កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ ។

[៣៥៣] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ នោ
ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ អស្សាស-
ប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
ច និរុជ្ឈិតំ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ ។

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

រលត់ហើយ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង
 ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សា-
 សៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ និងជាអប្រាវចរៈទាំងនោះ ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ រលត់
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែល
 ចូល កាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៥៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ
 រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[៣៥៤] យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈត្ថ តស្ស
 តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈត្តាតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ វិនា វិតក្កវិនាហេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈត្ថ យោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ វិតក្កវិនាហនំ
 កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈត្ថ
 វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

[៣៥៥] យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈត្តាតិ ។ និរុជ្ឈត្ថ ។
 យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈត្ថ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈត្តាតិ ។ នត្ថិ ។

[៣៥៦] យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈត្តាតិ ។ និរុជ្ឈត្ថ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈត្ថ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈត្តាតិ ។ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៥៤) វេចិសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា វេចិ-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែវេចិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង វេចិសង្ខារ រលត់ទៅផង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៥៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ វេចិសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វេចិសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣៥៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស និពោធិវា

(៣៥៧) យស្ស វេសិស្វារោ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតានិ ។ និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស វេសិស្វារោ
 ន និរុជ្ឈិតំ ។ នត្ថំ ។

(៣៥៨) យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតំ ។ បេ ។

(៣៥៩) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ វេសិស្វារោ ន និរុជ្ឈិតានិ ។ បវេមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហិ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតំ លោ ច
 តេសំ តត្ថ វេសិស្វារោ ន និរុជ្ឈិតំ ធុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហិ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ ធុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច
 ន និរុជ្ឈិតំ វេសិស្វារោ ច ន និរុជ្ឈិតំ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(៣៥៧) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ វចីសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣៥៨) កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៥៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
របស់ពួកសត្វ ជាវច្ចាវចរៈ និងជាអវច្ចាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុ-
តិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្ខ-
ណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួក
សុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង
នោះ មិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ វេសិស្វារោ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតតិ ។ ទុតិ-
 យជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសិស្វារោ ន
 និរុជ្ឈិត ធា ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិត ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ យេវ
 វិធា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្ត
 វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសិស្វារោ ច
 ន និរុជ្ឈិត កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត ។

(៣៦០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិធា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត ធា ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់
តតិយជ្ឈាន មិនរលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្លិក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង
ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្លិក្ខណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់
ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្លិក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ និងរបស់ពួកសុទ្ធាវស្សសត្វ ក្នុងចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយផង កាយសង្ខារ មិន
រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្លិក្ខណៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្លិក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួក
សត្វ ដែលចូល កាន់សុទ្ធាវស្ស និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស និរោធិវកេ

ន និរុជ្ឈតិ ចិត្តសម្មារោ ច ន និរុជ្ឈត្ត ។ យស្ស
វា បន យត្ថ ចិត្តសម្មារោ ន និរុជ្ឈត្ត តស្ស តត្ថ
កាយសម្មារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៦០) យស្ស យត្ថ វេសីសម្មារោ ន និរុជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ន និរុជ្ឈត្តាតិ ។ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា វិតក្កវិនាវេហិ ចិត្តស្ស
ភដ្ឋក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសីសម្មារោ ន និរុជ្ឈតិ នោ
ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ន និរុជ្ឈត្ត សុដ្ឋារាសំ
ឧបបន្ននំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសីសម្មារោ
ច ន និរុជ្ឈតិ ចិត្តសម្មារោ ច ន និរុជ្ឈត្ត ។
យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្មារោ ន និរុជ្ឈត្ត តស្ស
តត្ថ វេសីសម្មារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៦២) យស្ស កាយសម្មារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
វេសីសម្មារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
វេសីសម្មារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសម្មារោ និរុជ្ឈ-
តីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ភដ្ឋក្ខណោ និរោធសមា-
បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វេសីសម្មារោ និរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ហារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៦១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃ
ចិត្ត និងក្នុងក្នុងកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុង
ទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវស
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់
ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិន
រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៦២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់
ទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធន
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត
និងក្នុងក្នុងកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សនាសាធំ កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ ច
និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៣) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយ-
សង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
ណោ វិនា អស្សាសប្បស្សនេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ និរោធសមាបន្នាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
សង្ខារោ និរុជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សនាសាធំ កង្កក្ខណោ
តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ
ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៤) យស្ស វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិម-
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ
វិតក្កវិចារាធំ កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ
ច និរុជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណិត យមកៈ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ វេចិសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុង-
ក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៦៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅថ្ម ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់
ទៅថ្ម ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធន៍
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុង-
ក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៦៤) វេចិសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅថ្ម ។ វេចិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់
ទៅទេ វេចិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ រលត់ទៅផង
ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

សង្ខារយមកេ បរិនិព្វានស្ស ខំពោធិវារោ

យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វច័-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ធិប្បា-
 នក្ខណោ វិជារ វិតក្កវិចារហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 វិតក្កវិចារានំ កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ វច័សង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៥) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣៦៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ ធុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈ-
 តិ នោ ច តេសំ តត្ថ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 បវេមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ វច័សង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធិៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វិចីសង្ខារ របស់
សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល
កាន់និរោធន៍ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទ-
ក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈ
និងវិចារៈ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ រលត់ទៅផង
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៦៥) កាយសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៦៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិ-
យជ្ឈាន រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុង
ទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
ទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងរបស់
ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ រលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ នឹងរលត់
ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនា នំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សនា-
 សេហំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនា នំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ វេទីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ កាយសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិតំ ។

(៣៦៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សនា-
 សេហំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិតំ អស្សាសប្បស្សនា នំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ កាយសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជា
 រូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរលត់
 ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទី
 នោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់
 ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្ខារិកាស្ស និរោធិកា

(៣៦៨) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិ-
 តក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វិតក្កវិចារាណំ កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចី-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាណំ កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៩) យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បានក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ និរោធសមាប្បាណំ អសញ្ញាសត្តាណំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

(៣៦៨) វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វេចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ រលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង
 ក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វេចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្នុង ។ នៃចិត្ត នឹងក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្ត
 ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែវេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងរលត់ទៅផង វេចិត្តសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃពួកវិតក្កៈ
 និងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ វេចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ដែលចូល កាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងឧប្បាទក្នុង ។ នៃចិត្ត នឹងក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមង្កំនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ វជីសង្ខារោ ច ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វជីសង្ខារោ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតីតិ ។
 អាមន្តា ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បនក្ខណោ វិចា អស្សាសប្បស្សាសេហំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញ-
 សត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ នោ ច
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមក;

មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ក-
ណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់
ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

[៣៧០] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
អស់ ដែលចូលកាន់និពេធ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
ទៅ ភវីទប្បទុក្ខណៈ នៃចិត្ត នឹងភវីកង្ការៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ភវីកង្ការៈ នៃចិត្តជាទី
បំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិវាស្ស ទំរោធាវា

[៣៧០] យស្ស វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អវិតក្កអវិចារេបន្និមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈតិ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារេបន្និមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ អវិតក្កអវិចារេបន្និមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈតិ ។

[៣៧២] យត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈតិ
 ។ បេ ។

[៣៧៣] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(៣៧១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
ដែលចូល កាន់និរោធិ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត នឹងក្នុងក្លិក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក
ពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិន
រលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្ត-
សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លិក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា
នឹងមិនរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងក្លិក្ខណៈ នៃចិត្ត
ជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លិក្ខណៈ
នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។

(៣៧២) កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៧៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាហាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ រូបាវ-
 ចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កាសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អវិតក្កាអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ចតុត្ថ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ វេទីសង្ខារោ ច ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេទីសង្ខា-
 រោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់
 បឋមជ្ឈាន និងរបស់ពួកសត្វ ជាវចារៈចរៈ និងជាអវចារៈចរៈទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
 និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅឯង វិចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅឯង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិន
 រលត់ទៅ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

សង្ខារយមកេ បរិនិព្វានស្ស និពោធិវា

សវិតក្កសវីចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអ-
 វីចារបច្ឆិមចិត្តសមង្កំនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តក្កអវីចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នុតិយជ្ឈានំ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ វិបិសម្ព័ទ្ធារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 កាយសម្ព័ទ្ធារោ ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(៣៧២) យស្ស យត្ថ កាយសម្ព័ទ្ធារោ ន និ-
 រុជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ព័ទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ វិនា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសម្ព័ទ្ធារោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសម្ព័ទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ព័ទ្ធារោ
 ច ន និរុជ្ឈតិ ចិត្តសម្ព័ទ្ធារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ព័ទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសម្ព័ទ្ធារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធាវៈ

ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង
 ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន និងរបស់ពួកសត្វ
 ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់
 ទៅផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សា-
 សៈនិងបស្សាសៈ និងក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សា-
 សៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៧២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង
 នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[៣៧៥] យស្ស យត្ថ វេសិសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិជា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អវិ-
 តក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាហេ ច ន និរុជ្ឈតិ ចិត្តសម្ពា-
 ហេ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្ត-
 សម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វេសិសម្ពាហេ ន
 និរុជ្ឈតិ ។ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាហេ ន និរុជ្ឈតិ អវិតក្កអវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសម្ពាហេ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ វេសិសម្ពាហេ ច ន
 និរុជ្ឈតិ ។

[៣៧៦] យស្ស កាយសម្ពាហេ និរុជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៧៥) វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វេចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងក្លីក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លីក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្លីក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែវេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វេចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លីក្ខណៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៧៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស និរោធិកេ

តស្ស វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្ត-
 សមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ
 បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត
 នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ
 កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិត វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ។ បេ ។
 អាមន្តា ។

[៣៧៧] យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ កាយសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិត ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

[៣៧៨] យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត ។ បេ ។

[៣៧៩] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
ណា ក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ តែវចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
ពួកសត្វ ក្រៅនេះ រលត់ហើយផង វចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(៣៧៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្តជាទីបំផុត តែចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅ
នេះ រលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(៣៧៨) កាយសង្ខារ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៧៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

កាមាវចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិតោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវច-
 រានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតោ វេសិ-
 សង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិតាតិ ។ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវ-
 ចរានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ
 កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតោ ។

(៣៨០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតោ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ កាមាវ-
 ចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិតោ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតោ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់
 តតិយជ្ឈាន រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមា-
 វចរៈ ក្នុងទីនោះ តែវចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយផង វចិត្តសង្ខារ
 នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាត្រូវចរៈ
 និងជាអត្រូវចរៈទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ វចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 កាមាវចរៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិ-
 យជ្ឈាន រលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស និរោធារា

យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតាតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិតុ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតុ ។

(៣៨០) យស្ស យត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិតុ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សរិ-
 តក្កសវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ សរិតក្កសវិចារ-
 ក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតុ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិតាតិ ។ អរិតក្កសវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេទិ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិតុ សរិតក្កសវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតុ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
របស់ពួកសត្វ ជាប្បាវចរៈ និងជាអប្បបាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់
ចិត្តតជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វជាតាមាវចរៈ
ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិ-
យជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្នុង ខែចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
សវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ
រលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងសវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុង
ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងអវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុង
ទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ រលត់
ហើយផង ក្នុងសវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ ។

[៣៨២] យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស វេស្សសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។
 យស្ស វា បន វេស្សសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

[៣៨៣] យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

[៣៨៤] យស្ស វេស្សសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេស្ស-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

[៣៨៥] យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត
 ។ បេ ។

[៣៨៦] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ វេស្សសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
 អរាវចរាធិ អរាវចរាធិ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ តត្ថ វេស្សសង្ខារោ ន

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[៣៨២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ វេចសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
វេចសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
នោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

[៣៨៣] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

[៣៨៤] វេចសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វេចសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនរលត់ទៅហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

[៣៨៥] កាយសង្ខារ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៨៦] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ និងជាអប្រាវចរៈ ទាំងនោះ
មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែវេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ខំហេធាវិហេ

ជំរុជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចាវចរេ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្ត-
 សមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ
 បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច
 ន ជំរុជ្ឈិតុ វជីសង្ខារោ ច ន ជំរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វជីសង្ខារោ ន ជំរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ជំរុជ្ឈិតាតិ ។
 កាមាវចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ធុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ វជីសង្ខារោ
 ន ជំរុជ្ឈិស្សតិ ចោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ន ជំរុជ្ឈិតុ រូចាវចរេ អរូចាវចរេ សវិតក្កស-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិម-
 ចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិ-
 ចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វជីសង្ខារោ
 ច ន ជំរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ន ជំរុជ្ឈិតុ ។

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវាវៈ និរោធិវាវៈ

មែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ក្នុងរូបាវចរៈ និងអរូបាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ ហើយ
 ផង វេចសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វេចសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វេចសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន និងមិន
 រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមាវចរៈ ក្នុងទីនោះ
 តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹង
 កើតឡើង ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លានៈនៃចិត្តជាទីបំផុត ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ
 វេចសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ ។
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ នោ ច
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ រូចាវចរោ
 អរូចាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិតោ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិតោ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ តស្ស តត្ថ កា-
 យសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិតោ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិតោ រូចាវចរោ អរូចាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិតោ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិតោ ។

(៣៨៨) យស្ស យត្ថ វេសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៨៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្បាវចរៈ និងជាអប្បាវចរៈ ទាំងនោះ
 ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ មិន
 រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្បណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងប្បាវចរៈ និងក្នុង
 អប្បាវចរៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិន
 រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្បណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមាវចរៈ ក្នុងទី
 នោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងក្បណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត
 ក្នុងប្បាវចរៈ និងក្នុងអប្បាវចរៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨៨) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទនិរោធារា

អវិភក្តាអវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសផ្ទារោ ន ធិរុជ្ឈិត
 នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសផ្ទារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 អវិភក្តាអវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អ-
 សញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសផ្ទារោ ច ន ធិរុជ្ឈិត
 ចិត្តសផ្ទារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ ចិត្តសផ្ទារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 វចីសផ្ទារោ ន ធិរុជ្ឈិតាតិ ។ សវិភក្តាសវិចារក្ខមិយំ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសផ្ទារោ
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសផ្ទារោ
 ន ធិរុជ្ឈិត អវិភក្តាអវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសផ្ទារោ ច
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ វចីសផ្ទារោ ច ន ធិរុជ្ឈិត ។

និរោធារំ និដ្ឋិតំ ។

(៣៨៩) យស្ស កាយសផ្ទារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសផ្ទារោ ធិរុជ្ឈិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
 វចីសផ្ទារោ ធិរុជ្ឈិត តស្ស កាយសផ្ទារោ ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ នោ ។ យស្ស កាយសផ្ទារោ ឧប្បជ្ឈ-
 តិ តស្ស ចិត្តសផ្ទារោ ធិរុជ្ឈិតិ ។ នោ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិការៈ ឧប្បាទនិពោធិការៈ

វេចិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងអវិភក្កកុសិលាក្ខមី មិនរលត់ហើយ
 ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វេចិសង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្តជា
 ទីបំផុត ក្នុងអវិភក្កកុសិលាក្ខមី ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វេចិសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងសវិ-
 ភក្កកុសិលាក្ខមី ក្នុងទីនោះ តែវេចិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនរលត់ទៅផង វេចិសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃ
 ចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិភក្កកុសិលាក្ខមី ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ និពោធិការៈ ។

(៣៨៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វេចិសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វេចិសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើត
 ឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ នោ ។ យស្ស វេទិសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ នោ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ នោ ។ យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ នុតិយជ្ឈានេ តតិ-
 យជ្ឈានេ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។ ឥតរេសំ
 យត្ថកានំ សទិសំ ។ យស្ស យត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថ-
 កម្មិ សទិសំ ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។ វិតក្កវិចារាវនំ ភជ្ឈក្កុលោ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វេទិ-
 សង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ វិចា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ វិចា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស
 ភជ្ឈក្កុលោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ
 ច ច និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ កើតឡើង
 ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និងក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ តែវចីសង្ខារ មិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វក្រៅនេះ ដូចគ្នានឹង
 ពាក្យថា ក្នុងទីណា ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុង
 ទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា
 ក្នុងទីណាក្តី ដូច ។ គា ។

(៣៧០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅទេឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
 វចីសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បទក្លានៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទនិរោធារោ

ន ជំរុញ្ជតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វច៌-
 សង្ខារោ ន ជំរុញ្ជតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈតិ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ វិនា វិតក្កវិនាវេហិ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ
 និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វច៌សង្ខារោ
 ច ន ជំរុញ្ជតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន ជំរុញ្ជតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន ជំរុញ្ជតិ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច ន ជំរុញ្ជតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ន ជំរុញ្ជតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ន ជំរុញ្ជតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ

សង្ខារេយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួក
អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជាមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធនិង
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៧១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នុប្បជ្ជតិ វិថា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
នក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច
នុប្បជ្ជតិ ។

(៣៩២) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ នោ ច
តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ វិថា វិតក្កវិចារេហិ
ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខា-
រោ ច ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
ន និរុជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតីតិ ។ វិតក្ក-
វិចារានំ ឧប្បានក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និ-
រុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ វិថា
វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ និរោធសមា-
បដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ន
និរុជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ។

(៣៩៣) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ
មិនកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សា-
សៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៩២) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងកូណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈ
និងវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់
ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ
តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
រលត់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត
ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៩៣) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បទនិរោធិកេ

[៣៩៤] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មំ យស្សយត្ថកម្មំ សទិសំ ។
 យស្សយត្ថកេ និរោធសមាបន្នានន្តំ ន លត្តតិ ។

[៣៩៥] យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតុ តស្ស
 វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា បុន្នា
 ឧប្បទនវរេបិ និរោធិវរេបិ ឧប្បទនិរោធិវរេបិ សទិ-
 សំ វិត្តារេតតំ^(១) ។

[៣៩៦] យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរាធំ បច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស ឧប្បទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តវា
 កាមាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូ-
 ចាវចរេ បច្ឆិមកវិកាធំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តំ តេសំ ចវន្តានំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វចីសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវរៈ ឧប្បទនិរោធិវរៈ

(៣៩៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី ដូច ។ គា ។ ពាក្យថា របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ បណ្ឌិតមិន បាន (មិនគួរពោល) ក្នុងពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាឡើយ ។

(៣៩៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចី- សង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ បុថា ជាអតីត បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូច ។ គា ក្នុងឧប្បទនិរោធិវរៈផង ក្នុងនិរោធិវរៈ ផង ក្នុងឧប្បទនិរោធិវរៈផង ។

(៣៩៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើត ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទនកូណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើត ក្នុងបច្ចិមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បាស់ នឹងរលត់ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង មិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(៣៩៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូទាវចរេ អរូ-
 ទាវចរេ បច្ឆិមកវិកាដំ យេ ច រូទាវចរំ អរូទាវចរំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តាដំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៩៨) យស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វេទិ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៩៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វនោះ។ ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន នឹងរលត់ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(៣៩៨) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បទនិពោធិកេ

(៣៩៩) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(៤០០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ ធុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេទិសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

(៣៩៩) កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៤០០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់តតិយជ្ឈាន និង
 កាន់តតិយជ្ឈាន នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួក
 សត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងកើត
 ឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ វចីសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ជាប្បុរាវចរៈ និងជាអប្បុរាវចរៈទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងពួក
 សត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ
 នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២០១) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរោ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ ស-
 មាបន្នានំ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខា-
 រោ និរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវចរោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២០២) យស្ស យត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ
 បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៤០១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាអ្វីប្រាវចរៈ នឹងជាអ្វីប្រាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ ចក្កត្ថជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន និងរបស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងកើត ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៤០២) វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាង ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត ណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង នោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់ចក្កត្ថជ្ឈាន

សង្ខារយមពេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិពេនវាពេ

និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ ឥត-
រេសំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពា-
ហេ ច និរុដ្ឋិស្សតិ វេសិសម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២០៣) យស្ស កាយសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស វេសិសម្ពាហេ ន និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ កាមាវចរានំ
បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចា-
វចរេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ ឧប-
បជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ តេសំ កា-
យសម្ពាហេ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វេសិសម្ពាហេ
ន និរុដ្ឋិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ
កាយសម្ពាហេ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វេសិសម្ពាហេ ច ន
និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វេសិសម្ពាហេ ។ បេ ។
អាមនា ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិពាធាវៈ

នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែល
 ចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាអូប្បាវចរៈ នឹងជាអូប្បាវចរៈ
 ទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។

(៤០៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈ
 របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ច័យកត ក្នុងអូប្បាវចរៈ នឹងក្នុងអូប្បាវចរៈ
 នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ។ ដែលចូលទៅ កាន់អូប្បាវចរៈ នឹងកាន់អូប្បា-
 វចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បាស់ នឹងមិនកើតឡើង តែវិចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទី
 បំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង
 វិចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២០២) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវច-
 រានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចា-
 វចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិមភវីកានំ យេ ច រូចាវចរំ
 អរូចាវចរំ ឧបបន្ថិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០៣) យស្ស វេសសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អវិភក្កាអវិចារបច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 ភក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ វេសសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ តេសំ វេសសង្ខារោ
 ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២០៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ កាយសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចិមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ
 និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបា-
 វចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុក នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(២០៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ វចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនរលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង
 ផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទនិរោធិកេ

(២០៦) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ តស្ស តត្ថ វេសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ តេសំ តត្ថ កា-
យសង្ខារោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេ-
សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
កដ្ឋក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេ-
សំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈិស្សតិ វេសង្ខារោ
ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេ-
សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខា-
រោ នុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ នុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
សមាបដ្ឋានំ តេសំ តត្ថ វេសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

(៤០៦) កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៤០៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ទីណា វេចសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតា-
មាវចារៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្រាវចារៈ និងជាអប្រាវចារៈទាំង
នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន
មានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
ណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកប
ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វេចសង្ខារ នឹងមិន
រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចសង្ខារ របស់សត្វ
ណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹង
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វេចសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 សវិតក្កសវិទារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអ-
 វិទារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តក្កអវិទារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០៨) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូបាវចរានំ អរូបាវច-
 រានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០៩) យស្ស យត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុង ៖ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វេចសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៤០៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្នុង ៖ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាកា-
 មាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាអប្បាវចរៈ នឹងជាអប្បាវចរៈទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
 នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុង ៖ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ក្នុងទីណា ។ បេ ។ អើ ។

(៤០៩) វេចសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិពោធិវារោ

តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។
 អវិតក្កាអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ នុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វេសីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 វេសីសង្ខារោ និរុដ្ឋិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន វេសីសង្ខារោ និរុដ្ឋិត តស្ស កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ជតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ វិនា-
 អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វេសីសង្ខារោ និ-
 រុដ្ឋិត នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វេសីសង្ខារោ
 ច និរុដ្ឋិត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទានិរោធិវារៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន
 កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 ទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ក្នុងទីណា
 ។ បេ ។ អើ ។

(៤១០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វេចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា រលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
 ឬ ។ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
 វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ បេ ។

យថា ឧប្បាទវារេ បច្ចុប្បន្នោនាតីតា បុច្ឆា អនុ-
 លោមម្បី បច្ចុនិយម្បី វិភត្តំ ឯវំ ឧប្បាទនិរោធឯវារេថ
 បច្ចុប្បន្នោនាតីតា បុច្ឆា អនុលោមម្បី បច្ចុនិយម្បី
 វិភត្តិតំ ។

(២០០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 វេសីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន វេសីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 វិធា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វេសីសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វេសីសង្ខា-
 រោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិធា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
 បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចនិយៈក្តី ជាបច្ចប្បន្នបច្ចា និងជាអតីតបច្ចា ដែលចែក
ហើយ ក្នុងឧប្បាទវារៈ យ៉ាងណា ក៏អនុលោមក្តី បច្ចនិយៈក្តី ជា
បច្ចប្បន្នបច្ចា និងជាអតីតបច្ចា ក្នុងឧប្បាទនិរោធហវារៈ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤១១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វិចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញា
សត្វ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងកងក្លានៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
និងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ កើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៤១២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
ឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងកងក្លានៈ នៃចិត្ត និង
ក្នុងឧប្បាទក្លានៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

សង្ខារយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិរោធាវាវោ

នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សាសាធំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ច ជីវុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៣) យស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ជីវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ចិត្តសង្ខារោ ជីវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខណោ វិនា
វិតក្កវិនាវេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បន្នាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ជីវុជ្ឈិ-
ស្សតិ នោ ច តេសំ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្ក-
វិនាវាធំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
ជីវុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៤) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២០៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ ជីវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ ធុតិយ-
ជ្ឈាធំ តតិយជ្ឈាធំ សមាបន្នាធំ អស្សាសប្បស្សា-
សាធំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ជីវុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២១៣) វេស្មីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វេស្មីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
ឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងពួកអសញ្ញាសត្វ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែ
វេស្មីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វេស្មីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(២១៤) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២១៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
វេស្មីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ
តែវេស្មីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។

បឋមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សនាណំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សម្ពាទោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេសិសម្ពាទោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វេសិសម្ពាទោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនាណំ
 កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សនសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាទោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានំ សមា-
 បដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនាណំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាទោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ
 កាយសម្ពាទោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៦) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពាទោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ពាទោ និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ តស្ស តត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វិចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បា-
 នក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 ឯង ជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងជាអត្ថាវចរៈ
 ទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក
 ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតា-
 មាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅផង កាយ-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

(២៤៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុង
 ទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិវារស្ស ឧប្បាទនិរោធហិកេ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សាសាទំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្ក-
 វិចារាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិការៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត
និងកងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយ-
សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
ក្នុងទីនោះ ។

(២១៧) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត និងកង
ឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ កើតឡើង
ផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២០៨) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វេទិសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិធា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វេទិ-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អាមន្តា ។

(២០៩) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិធា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៤១៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន ជាទីនឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត ជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់ សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង វិចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។

(៤១៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង ក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួក អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា ទីនឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង

សង្ខារយមកេ បរិត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិរោធរាព

ចិត្តសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
នុប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២២០) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អស្សាសត្តានំ តេសំ
វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ វចី-
សង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិ-
ស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិ-
ស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២២១) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២២២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្ប-
ស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាស-
ប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរានំ
អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ

សង្ខារេយមកៈ បវត្តិវាៈ ឧប្បាទនិរោធិវាៈ

ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងកងកូណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ។ អើ ។

[២២០] វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
ដែលចូលកាន់និរោធន៍ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
កងកូណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក
ពួកវិកក្កៈនិងវិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹង
មិនរលត់ទៅទេ វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងកងកូណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វេចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ។ អើ ។

[២២១] កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[២២២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
វេចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋ-
មជ្ឈាន ក្នុងកងកូណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួក
សត្វ ជាវុប្បាវចរៈ និងជាអវុប្បាវចរៈទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទ-
កូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឆោ ច តេសំ តត្ថ វេស្សន្តរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអ-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិធា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ទុប្ប-
 ជ្ឈតិ វេស្សន្តរោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ វេស្សន្តរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេស្សន្តរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 ឆោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិ-
 ចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទីនឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើងផង វិចីសង្ខារ ទីនឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា ទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទីនឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ឧប្បាទនិរោធិកេ

តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិជា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសដ្ឋានេ ច ន
 ជិវុជ្ឈិស្សតិ កាយសដ្ឋានេ ច នុប្បជ្ឈតិ ។

(២២៣) យស្ស យត្ថ កាយសដ្ឋានេ នុប្បជ្ឈ-
 តិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសដ្ឋានេ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជា អស្សាសប្ប-
 ស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសដ្ឋានេ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សដ្ឋានេ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសដ្ឋានេ ច នុប្ប-
 ជ្ឈតិ ចិត្តសដ្ឋានេ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ ចិត្តសដ្ឋានេ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 កាយសដ្ឋានេ នុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(២២៤) យស្ស យត្ថ វចីសដ្ឋានេ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសដ្ឋានេ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជា វិគក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសដ្ឋានេ នុប្បជ្ឈតិ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវៈ ឧប្បទនិពោធិវៈ

និងកាន់តតិយជ្ឈាន និងរបស់ត្ថកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និង
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនកើត
ឡើងផង កងកងកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងកងឧប្ប-
ទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ កងទី
នោះ ។

(៤២៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង កងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង កងកងកុណៈ នៃចិត្ត
និងកងឧប្បទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សា-
សៈ កងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹង មិន
រលត់ទៅ កងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង កងកងកុណៈ នៃចិត្ត
ជាទីបំផុត កងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិន
កើតឡើង កងទីនោះឡើយ ។ អើ ។

(៤២៤) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង កងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង កងកងកុណៈ នៃចិត្ត
និងកងឧប្បទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ កងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឆោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។
 អាមន្តា ។

(២៥៥) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 វចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ សវិតក្កាសវិចារបច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កាអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្ត
 ឧប្បជ្ជិត្ត តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត ឆោ
 ច តេសំ វចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ឥតរេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្ត វចីសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ វិចីសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេឬ ។ អើ ។

(២៥៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ តែវិចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
 ក្រៅនេះ មិនកើតឡើងហើយផង វិចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិរោធខំ ។

[២២៦] យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ កាយសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ជិតុ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។

យថា និរោធខំវេ អតីតេនា នាកតា បុត្តា អនុ-
 លោមម្បិ បច្ចុជ្ជិយម្បិ វិភត្តំ ឯវំ ឧប្បាទនិរោធខំវេចិ
 អតីតានា នាកតា បុត្តា អនុលោមម្បិ បច្ចុជ្ជិយម្បិ
 វិភជិតតំ អសម្មោហាន្តេន ។ និរោធខំវេ សទិសំ ។
 នត្ថំ នា នាករណំ ។

ឧប្បាទនិរោធខំ និដ្ឋិតំ ។

បរិក្ខារោ ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

(២២៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្បួនៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត តែចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
ពួកសត្វក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ បេ ។

អនុលោមក្តី បច្ចុនិយៈក្តី ជាអតីតបុព្វា នឹងជាអនាគតបុព្វា ដែល
លោកចែកហើយ ក្នុងនិរោធាវៈ យ៉ាងណា អនុលោមក្តី បច្ចុនិយៈក្តី
ជាអតីតបុព្វា នឹងជាអនាគតបុព្វា បណ្ឌិត ដែលមិនផ្ទៀង គប្បីចែក
ក្នុងឧប្បាទនិរោធាវៈ យ៉ាងនោះដែរ ។ ពាក្យ ក្នុងនិរោធាវៈ ដូច ។
គ្នា ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិនមានឡើយ ។

ចប់ ឧប្បាទនិរោធាវៈ ។

ចប់ បរិក្ខារៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បរិព្វារិវារោ
ញ

(២៥៧) យោ កាយសង្ខារំ បរិជាណាតិ សោ
វចីសង្ខារំ បរិជាណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា បន
វចីសង្ខារំ បរិជាណាតិ សោ កាយសង្ខារំ បរិជាណា-
តីតិ ។ អាមន្តា ។

យថា ខន្ធយមកេ បរិព្វារិវារំ វិភត្តំ ឯវំ សង្ខារ-
យមកេបិ បរិព្វារិវារំ វិភជិតតំ ។

បរិព្វារិវារំ និដ្ឋិតំ ។

សង្ខារយមកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

បរិញ្ញាវិវរៈ
ញ

(២២៧) សត្វណា កំណត់ដឹង នូវកាយសង្ខារ សត្វនោះ
ឈ្មោះថាកំណត់ដឹង នូវវេចសង្ខារឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សត្វណា កំណត់ដឹង នូវវេចសង្ខារ សត្វនោះ ឈ្មោះថាកំណត់ដឹង
នូវកាយសង្ខារឬ ។ អើ ។ បរិញ្ញាវរៈ ក្នុងខន្ធយមកៈ ដែលលោក
ចែកហើយ យ៉ាងណា បរិញ្ញាវរៈ ក្នុងសង្ខារយមកៈ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ បរិញ្ញាវិវរៈ ។

ចប់ សង្ខារយមកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ

យមកស្ស ទតិយោ ភគោ

មាតិកាបត្តាណី

មាតិកា	ជាតយមកំ	អង្កេ
បណ្ឌិតវរោ		១
ទេសវរោ		”
និទេសវរោ		៤
បទសោធនវរោ		”
បទសោធនមូលចក រោ		៧
សុទ្ធជាតវរោ		១០
សុទ្ធជាតមូលចកវរោ		១២
បវត្តវរោ		១៣
ទប្បវរោ		”
បរិញ្ញាវរោ		១៦

សប្បយមកំ

បណ្ឌិតវរោ	១៦
ទេសវរោ	”

អភិធម្មបិដក

យមកៈ ទុតិយភាគ

សន្តិកប្រាប័មាតិកា

មាតិកា	ជាតយមកៈ	ទំព័រ
បណ្ឌិតវរៈ		១
ទេសវរៈ		”
និទេសវរៈ		៤
បទេសាធនវរៈ		”
បទេសាធនមូលចក្កវរៈ		៧
សុទ្ធាតុវរៈ		១០
សុទ្ធាតុមូលចក្កវរៈ		១២
បវត្តវរៈ		១៣
ឧប្បទវរៈ		”
បរិញ្ញាវរៈ		១៦

សប្បយមកៈ

បណ្ឌិតវរៈ	១៦
ទេសវរៈ	”

មាតិកាបន្តានី

មាតិកា	អង្កែក
និទ្ទេសវារ្យ	២០
បទសោធនវារ្យ	"
បទសោធនមូលចក្កវារ្យ	២២
សុទ្ធសច្ចវារ្យ	២៤
សុទ្ធសច្ចមូលចក្កវារ្យ	២៥
បរិត្តវារ្យ	២៧
ឧប្បទេវារ្យ	"
និរោធហារ្យ	៧៧
ឧប្បទេនិរោធហារ្យ	១១៨
បរិញ្ញាវារ្យ	១៤១

សង្ខារយមកំ

បណ្ឌិតវារ្យ	១៤៥
ឧទ្ទេសវារ្យ	"
និទ្ទេសវារ្យ	១៤៧
បទសោធនវារ្យ	"
បទសោធនមូលចក្កវារ្យ	១៤៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

និទ្ទេសវារៈ ២០

បទសោធនវារៈ ”

បទសោធនមូលចក្កវារៈ ២២

សុទ្ធសច្ចវារៈ ២៤

សុទ្ធសចមូលចក្កវារៈ ២៥

បវត្តិវារៈ ២៧

ឧប្បទវារៈ ”

និរោធហារៈ ៧៧

ឧប្បទនិរោធហារៈ ១១៨

បរិញ្ញាវារៈ ១៤១

សង្ខារយមកៈ

បណ្ឌិតវារៈ ១៤៥

ឧទ្ទេសវារៈ ”

និទ្ទេសវារៈ ១៤៧

បទសោធនវារៈ ”

បទសោធនមូលចក្កវារៈ ១៤៩

មាតិកាបត្រានី

មាតិកា	អង្កែ
សុទ្ធសង្ខារវារោ	១៥១
បរត្ថវារោ	១៥៣
ឧប្បាទវារោ	"
និរោធហារោ	១៥៧
ឧប្បាទនិរោធហារោ	២៣៣
បរិញ្ញាវារោ	២៥៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

សូចស្ថានភាពៈ	១៥១
បវត្ថុវៈ	១៥៣
ឧប្បាទវៈ	”
និរោធពៈ	១៧៧
ឧប្បាទនិរោធពៈ	២៣៣
បរិញ្ញាវៈ	២៥៦

វិវត្តន៍វិវត្តបត្ត

វិវត្តន៍វិវត្តបត្ត	អវិវត្តន៍វិវត្តបត្ត	អង្គ រដ្ឋលេខាធិការ	
ធាតុ	ធាតុ	១២	១៧
មនោ វិញ្ញាណធាតុ	មនោវិញ្ញាណធាតុ	១៥	៨
វិចីសង្ខារ	វិចីសង្ខារ ។	១៥១	៣
ច ន	ន	២២៣	១៦

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ បន្ទាត់	
មិនហៅថាសធាតុផង	មិនហៅថាសធាតុផង ។	៨	១០
មិនហៅថាធាតុទេ ។	មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ។	១២	៧
មិនហៅថាសច្ចៈផង	មិនហៅថាសច្ចៈផង ។	២៦	១៥
មគ្គដ៏ប្រសើរ	មគ្គ	៤៦	១៦
មិនកើតឡើងផង	នឹងមិនកើតឡើងផង	,,	២០
មិនកើតឡើងហើយ	មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ៥៤	១៣	
បាន	មិនបាន	៦៩	៥
នឹងបាន	នឹងមិនបាន	,,	១១
មិនកើតឡើងឬ ។	នឹងមិនកើតឡើងឬ ។	៧៦	៣
មិនកើតឡើងហើយ ។	កើតឡើងហើយ ។	,,	៥
មិនកើតឡើងផង	មិនកើតឡើងហើយផង	៧៧	៥
។ មគ្គសច្ច	។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច	៧៨	១៥
នឹងមិនរលត់	នឹងមិនរលត់	១១០	១៩
រលត់ទៅផង ។	មិនរលត់ទៅផង ។	១២០	១៣
មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ	មិនមែនមិនកើតឡើងទេ	,,	១៧
ចិត្តសង្ខារ ។	វចិត្តសង្ខារ ។	១៤៦	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ បន្ទាត់	
កើតឡើងហើយ	កើតឡើង	១៧៥	១៥
ចាកពួកអស្សាសៈនិង	ចាកពួកអស្សាសៈនិង		
បស្សាសៈ ។	បស្សាសៈ និងមិនកើតឡើងផង		
	កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង	១៨៨	៧
កើតឡើងហើយ	(កើតឡើងហើយ)	១៩១	២
នៃចិត្ត	នៃចិត្ត	២២១	៤
អរូបាវចរៈ	អរូបាវចរៈ	២៣០	១៧
ចិត្តជាទីផុត	ចិត្តជាទីបំផុត	២៤០	៥

**សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖**

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Kinryuzan Daikakuji Temple

The Rev. Tetsuei Araki

Higashi 11-chome, Kita 10-jo, Higashi-ku, Sapporo-shi, Hokkaido 065
Japan

この本は次の方によって復刻されました。

曹洞宗 金龍山 大覚寺 住職 荒木哲英
〒065 北海道札幌市東区北10条東11丁目

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 88 (of 110 volumes total)

"ABHIDHAMMA PITAKA"

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition December 8, 1994

Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第88巻アビダンマピタカ（論部）

発行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

